



<i>Pääkirjoitus</i> .....	4
<i>Anu Kaaja: Siluetinleikkaaja</i> .....	5
<i>Sofija Andrubovytš: Amadoka 1: Romana</i> .....	6
<i>Tuomas Mustikainen ja Jussi Sudenlehti: Riisuttu kaupunki</i> .....	7
<i>Minna Haapasalo: Parioviunelmia</i> .....	8
<i>Bob Mortimer: Avokadobotelli</i> .....	9
<i>Osma Aarnos: Valvomo 4/pp</i> .....	11
<i>Jan-Erik Fjell ja Jørn Lier Horst: Huuto</i> .....	12
<i>Satoshi Yagisawa: Päiväni Morisakin kirjakaupassa</i> .....	13
<i>Claire Keegan: Aivan viime hetkellä : kertomuksia naisista ja miehistä</i> .....	14
<i>Matilda Varjo: Olet saapunut määränpäähäsi</i> .....	15
<i>Helena Dahlgren: Kultaseni</i> .....	16
<i>Iida Aikio: Muoviaurinko : Muitalus čalgama birra</i> .....	17
<i>Åsa Liabäck: Siirtolapuutarhaunelmia</i> .....	18
<i>Anthony Horowitz: Harakkamurhat</i> .....	19
<i>Laura Sola: Sadannella sivulla kuolee koira</i> .....	20
<i>Soili Pohjalainen: Tukka hyvin</i> .....	21
<i>Lucy Clarke: Tyrskyjen talo</i> .....	22
<i>Nicolas Feuz: Filatelisti</i> .....	23
<i>Hanni Maula: Vintagea ja veritekoja</i> .....	24
<i>Atso Haapanen: Katkera kaukopartio</i> .....	25
<i>Rob Hart: Tuhokoodi Medusa</i> .....	26
<i>Julie Murphy: Tosirakkauden mitat</i> .....	27
<i>Max Manner: Kuollut kuin kivi</i> .....	28
<i>C. L. Miller: Murha linnassa</i> .....	29
<i>Cilla ja Rolf Börjlind: Varjo lankeaa</i> .....	30
<i>Freida McFadden: Hyvä Debbie</i> .....	31
<i>Saila-Mari Kohtala: Kokkola palaa</i> .....	32
<i>Petteri Leino: Pahan palkka</i> .....	33
<i>Robert Coover: Sisäkölle piiskaa</i> .....	34
<i>Piia Helander: Helios</i> .....	35
<i>N. O. Laveajoki: Yöttömyys</i> .....	36
<i>Markku Paasonen: Rikospaikka / Ilmestyskirja</i> .....	37
<i>Jens K. Styve: Ensimmäinen vastustaja</i> .....	38
<i>Jukka Heiskanen ja Cèsar Ferioli: Varjonbeittäjät</i> .....	39
<i>Jyri Paretskoi: Sinä et tiedä minusta mitään</i> .....	41
<i>Ingvild Bjerkeland: Paha</i> .....	42
<i>Elina Vahvaselkä: Kolmesti viety sielu</i> .....	43
<i>Tiia Mattila: Humalan soundtrack</i> .....	44

<i>Tiia Mattila: Selviämisen soittolista</i> .....	45
<i>Anne Mubonen: Salama-Anteri</i> .....	46
<i>Maria Paldanius: Paastomania : Vapaaehtoisen nälkiintymisen kulttuurihistoria</i> .....	47
<i>Veera Papinoja: Kohti kehorauhaa : Irti dieettikulttuurin kableista</i> .....	48
<i>Susanna Syld: Tunne kosketus</i> .....	49
<i>Maria Lähteenmäki: Arktisen kansan jäljillä</i> .....	50
<i>Kari Hautamäki: Tänne minäkin kuolen</i> .....	52
<i>Lennart Nilsson: Göteborgsbilder : 1960–1967</i> .....	53
<i>Hannele Törrönen: Unohdetut äpärrät : Aviottomien lasten elämästä</i> .....	55
<i>Carl Safina: Becoming Wild</i> .....	56
<i>Jessica Haapkylä: Itämeri</i> .....	57
<i>Sari Kivistö et al.: Kadonneet kirjallisuuden lajit</i> .....	59
<i>Janne Palkisto: Bernhard Crusell : Suomalainen säveltäjä, joka sivistä Ruotsia</i> .....	60
<i>Helinä Häkkänen: Suomalaisen henkirikoksen anatomia</i> .....	62
<i>Lorna Scobie: 365 päivää taidetta väreissä</i> .....	63
<i>Ville Pernaa et al.: Opettajilta armovitonon peruskouluille</i> .....	64
<i>Pirkko Soininen: Siellä missä sydän on : Kylässä taiteilijakodeissa</i> .....	65
<i>Emily Bone: Et ikinä arvaa tätä kaikkea meristä</i> .....	66
<i>Sanna Pelliccioni ja Mila Teräs: Lentävä mummini</i> .....	67
<i>Ninka Reittu: Silloin kerran, Morrison</i> .....	67
<i>Ted Forsström ja Åsa Lucander: Hissun kissun, Hilja!</i> .....	68
<i>Reetta Niemelä ja Sanna Pelliccioni: Älä vihaa minua : Kirjeitä ihmisille</i> .....	69
<i>Heidi Livingston ja Julia Pöyhönen: Miu on sinnikäs</i> .....	70
<i>Emma Jansson: Eläinten talvi</i> .....	70
<i>Satu Kettunen, Miira Luhtavaara ja Marjut Maristo: Tunnemuskelit</i> .....	71
<i>Adam ja Charlotte Guillain ja Tony Neal: Kerro oma satu</i> .....	72
<i>Indrek Koff ja Ulla Saar: Nätisti</i> .....	73
<i>Katariina Heilala ja Riina ja Sami Kaarla: Luontoretki</i> .....	74
<i>Maria Vilja: Ilmapallokivi</i> .....	75
<i>Saara Kekäläinen ja Reetta Niemensivu: Valpuri ja uskomaton uniseikkailu</i> .....	76
<i>Lena Frölander-Ulf: Muru ja minä metropolissa</i> .....	77
<i>Mikko Kunnas: Eläintohtori Wuffe ja Kati Kultakala</i> .....	78
<i>Linda Bondestam, Malin Kivelä ja Martin Glaz Serup: Jos kohtaat sokeritoukan</i> .....	79
<i>Richard Dungworth ja Tove Jansson: Muumipeikko ja tärkeä lahja</i> .....	80
<i>Tomi Kontio ja Elina Warsta: Koira nimeltään Kissa tapaa kissan</i> .....	81
<i>Mirkka Auvinen ja Sini Nihtilä: Musiikin tabdissa</i> .....	81
<i>Heidi Viberjuuri: Tuulta päin, Hilja</i> .....	82
<i>Nick Crumpton ja Gavin Scott: Kaikki mitä olet tiennyt linnuista on pötyä!</i> .....	83

## *Hitaampia kirja-arvioita*

Tervetuloa Kirjavinkit-lehden pariin! Tähän digijulkaisuun on koottu kaikki Kirjavinkit.fi-sivustolla huhtikuun aikana ilmestyneet kirja-arviot. Huhtikuun aikana olimme kovin reippaita, joten lehdessä riittää luettavaa. Jatkossa lehti ilmestyy kerran kuussa, eli aina kuukauden alussa tulee kooste edellisen kuukauden kirja-arvioista. Tilaamalla tämän lehden saat kerran kuussa laajan lukupaketin kirja-arvioita, eikä sinun tarvitse seurata Kirjavinkejä päivittäin.

Tämä lehtiformaatti on kokeilu, johon sitoudun nyt alkuun puoleksi vuodeksi. Jos käy ilmi, että tämä ei oikeastaan palvele kenenkään tarpeita, lopetamme lehden julkaisemisen syksyllä. Jos taas lehti osoittautuu mielekkääksi ja käytännölliseksi tavaksi tavoittaa uusia lukijoita, jatkamme niin kauan kuin huvittaa. Nopeammatkin tavat seurata Kirjavinkejä ovat toki yhä olemassa: kerran viikossa ilmestyvä uutiskirje tulee jatkossakin joka maanantai klo 7.

Jotta tämä lehti saa jatkoa puolen vuoden koeajan jälkeen, tarvitaan tilaajia. Tilaus tarkoittaa tässä yhteydessä sähköpostilistalle liittymistä. Tälle listalle ilmoitamme, kun uusi numero on ilmestynyt. Tilaajat listalla ovat meille selvin merkki siitä, että lehti kiinnostaa. Muita oivallisia tapoja kertoa, että lehti on tervetullut ja tarpeellinen ovat viestin kertominen eteenpäin muille ja sähköpostiakin voi laittaa. Kaikenlainen palaute onkin tervetullutta.

En ole kokenut taittaja tai graafinen suunnittelija ja se epäilemättä näkyy lehden toteutuksessa. Olen pyrkinyt toimimaan taitojeni puitteissa eli tekemään yksinkertaista ja selkeää jälkeä. Olen myös jättänyt värilliset taustat pois, jotta lehti olisi mukavampi tulostettava niille, jotka haluavat lukea Kirjavinkejä paperilta.

Toivon mukaan ulkoasu tulee kehittymään tulevien numeroiden myötä ja taitojeni kehittyessä. Samalla lehden tulee olla sellainen, että saan sen melko nopeasti taitettua – kaikenlaista tekemistä ja hanketta piisaa kyllä. Kirjojakin pitäisi ehtiä lukea, jotta olisi mistä kirjoittaa!

Lukemisen iloa!

Mikko Saari

Päätoimittaja

## Anu Kaaja: Siluetinleikkaaja

S&S, 2026

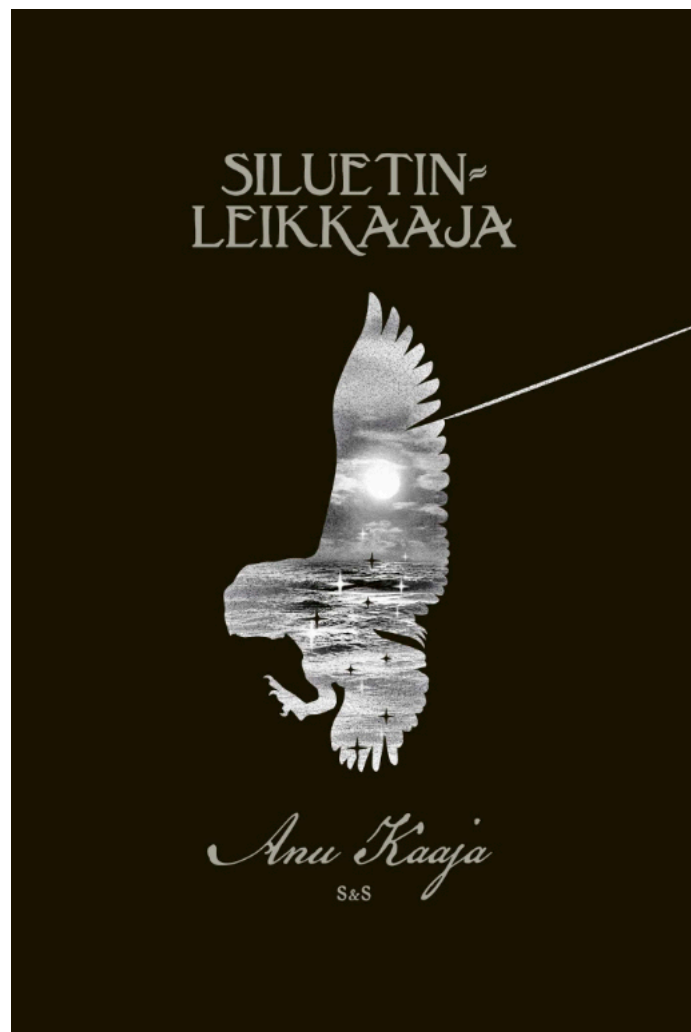
289 s.

*Siluetinleikkaaja* on muodoltaan viehättävä pieni kirja. Se ei ole kovin paljon tavanomaista romaania pienempi, mutta riittävästi tuntuakseen vähän erilaiselta ja mukavan käteensopivalta. Pienen kirjan sisältä avautuu kuitenkin paljon kerroksia sisältävä monimutkainen maailma.

Kirjalla on sisäinen tekijä, joka jää nimettömäksi. Hän on ottanut asiakseen käydä läpi eräältä Lucialta jälkeen jääneen kirjallisen aineiston ja kirjoittaa kirjan, jossa hän kuvaa erityisesti Lucian elämää Romahduksen ajan Suomenmaassa, missä Lucia eleli ennen saapumistaan tekijän kotisaarelle. Kerrontatavaksi tekijä valitsee ”hajanaisuuden”, minkä johdosta hän sisällyttää teokseensa valikoituja kohtia Lucian kirjeistä ja muistiinpanoista ja lisäksi katkelmia Phyllis Wellsin teoksesta *Siluetinleikkaaja*.

*Siluetinleikkaaja* on saarelaisille merkityksellinen kirja. Se oli alkuaan vähäpätöiseltä vaikuttanut nuorten fantasiakirja, josta tuli kuitenkin myöhemmin maailmankuulu. Lucia oli lukenut kirjan lapsena ja ottanut sen kirjallisuudentutkimuksen väitöskirjansa aiheeksi: kirjan väkivaltaisuus ja synkät teemat tuntuivat kiehtovan sopimattomilta. Wellsin *Siluetinleikkaajasta* onkin Kaajan *Siluetinleikkaajassa* runsaasti otteita, jotka osoittavat tämän todeksi.

Saarelaiset ovat mielenkiintoista väkeä ja herättävät kovin paljon kysymyksiä. He tosiaan puhuvat ”Romahduksen ajan Suomenmaasta”. On siis tapahtunut joku Romahdus, ja ollaan muualla kuin Suomessa. Saarelle pääsee kulkemalla verhon läpi, ja tämän saaren verho on sen verran hankalassa paikassa, ettei saarelle päädy kuin aikuisia. Saarella puhutaan suomea, jonka saarelaiset ovat oppineet kielen pääasiassa toisen sukupolven asukkaana mukanaan tuomasta laajasta kirjastosta 1800-luvun klassikkoja. Niinpä saarelaisten kielenkäyttö on ihastuttavan vanhanaikaista.



**Anu Kaaja** on kirjailijana ollut tähän asti kekseliäs ja monipuolinen. Kaajassa on myös ensyklopedistin vikaa, mikä näkyi erityisesti *Rusetissa*. *Siluetinleikkaajassa* on samanlaisia taipumuksia, olkoonkin että tässä on paljon fiktiivistä ainesta. Kirjassa nousee paljon mielenkiintoisia teemoja: lasten kyky väkivaltaan ja jopa tappamiseen, lasten hyväksikäyttö elokuvateollisuudessa, ylipäänsä pimeys ihmisessä ja ihmisen ympärillä, postapokalyptinen maailma, tarinat joita kerromme. *Siluetinleikkaaja* on rikas kirja, jossa on paljon ihmeteltävää.

*Mikko Saari*

*Pienen kirjan sisältä avautuu kuitenkin paljon kerroksia sisältävä monimutkainen maailma.*



## Sofija Andruhovytš: Amadoka I : Romana

Gummerus, 2025

Alkuteos: Амадока (Видавництво Старого Лева, 2020)

Kääntäjä: Riku Toivola

320 s.

Sota on syttynyt ja itärintamalta on tuotu kiovalaiseen sairaalaan vakavasti haavoittunut tunnistamaton nelikymppinen sotilas. Sotilaan tunnistamista vaikeuttavat hänen vaikeat vammansa kasvoissa sekä se, että hän kärsii vaikeasta muistinmenetyksestä. Häntä tapaamaan saapuu nainen, joka väittää miestä puolisoikseen. Naisen, Roma-

nan, tahtona on viedä mies, Bohdan, kotiinsa ja yrittää palauttaa tämän muisti ja muistot.

Ukrainalaisen **Sofija Andruhovytšin** suurromaanin ja kansainvälinen läpimurtoteos *Amadoka* ilmestyi kotimaassaan jo ennen Venäjän aloittamaa hyökkäyssotaa. Se ennustaa lähitulevaisuutta tarkkuudella, jonka olisi toivonut osuvan vähän huonommin oikeaan. Surun ja menetyksen teemoja lähdetään perkaamaan sukupolvien takaa, kerros kerrokselta. Sofija Andruhovytš etenee isoin kaarrosin lähestyen kaikkia hahmojaan vuosikymmenten kehittelyllä. Kerronta on ovelaa: intensiivisistä nykyhetken tuokiokuvista siirrytään lähes saumatomasti niitä selittäviin aiempiin tapahtumiin: Bohdanin äitiin, äidinäitiin, edeltäviin sukupolviin.

Muistaminen ja menneen ymmärtäminen ovat *Amadokan* tärkeimmät teemat. Tai oikeastaan: olevan ja itsen selittäminen sen kautta, mistä menneisyys koostuu. Ukrainan kansan historia liittyy Romanan ja Bohdanin omaan historiaan kauniiksi kudelmaksi.

Suomeksi *Amadoka* ilmestyy kolmessa osassa, joista ensimmäiset kaksi ovat ilmestyneet tätä kirjoittaessani, ja kolmannen osan vuoro lienee syksyllä 2026. Olisinko mieluummin lukenut koko teoksen kerralla? Varmaankin, sillä pelkkä ykkösosa jättää tarinan kesken oikeastaan juuri, kun sen juoni alkaa kunnolla tihentyä. Tuntuu siltä, että moni tapahtuma saa kunnollisen selityksensä vasta myöhemmissä osissa. Tällaisenaankin *Amadoka I : Romana* on joka tapauksessa vinkkinsä arvoinen. Mutta kannattaa ehkä odottaa lukemisen kanssa sitä, että saa kaikki kolme nidettä kerralla käsiinsä.

*Hannu Sinisalo*



## Tuomas Mustikainen ja Jussi Sudenlehti: Riisuttu kaupunki

Crime Time, 2026  
284 s.

Profiloija Seidi Heranen työskentelee Euroopan unionille. Hänen työnään on tutkia Venäjän vaikutuskeinoja Syyriassa. Seidi on lopen uupunut näkemään sota ja tuhattuja elämiä, ja ainoa rentoutuskeino sodan runtelemassa kaupungissa on seksi. Kun Seidi kutsutaan KRP:n avuksi selvittämään Suomessa tapahtunutta tietomurtoa, hän on enemmän kuin iloinen päästessään pois Syyriasta.

*Riisutun kaupungin* tarina sivuaa todellista tapahtumaa, jossa psykoterapiakeskus Vastaamo joutui tietomurron kohteeksi vuonna 2024. Kirjassa kyseessä on Valve, jonka tietomurtoa tutkimaan Seidi palataan.

Valtioneuvostossa presidentti Andersson, pääministeri Pekka Kurki, KRP:n päällikkö Petri Kärkkäinen, rikoskomisario Ismo Lahtinen, ulkoministeri Kirsi Varis ja sisäministeri Mirka Lintunen, sekä tietoturva-asiantuntijat Suikko ja Kempainen kokoontuvat päivittämään tietojaan ja suunnittelemaan, miten asiasta tiedotetaan, ja miten selvitetään, mitkä ovat tietomurron taustalla olevat syyt.

*Ainoastaan tässä huoneessa olijat saavat tietää enemmän kuin mitä asiasta tullaan kertomaan mediallyle. Olemme todenneet, että murto on tapahtunut, ja tutkinta on kesken. Olette lukeneet lyhyen selonteon tietomurrosta. Tuhansien ja jopa kymmenien tuhansien suomalaisten tiedot on hakeroitu ja vuodettu kolmannen osapuolen käsiin.*

Seidi joutuu uudessa työssään selvittämään, onko verkkohyökkäyksen takana yksittäinen hakkeri vai valtiollinen toimija. Samaan aikaan myös pääministeri joutuu kiristyksen kohteeksi, eikä hänellä itsellään ole tietoa, liittyykö kiristys Valven tietomurtoon vai hänen yksityiselämäänsä. Pääministerillä on suhde puolueensa toiseen aktiivijäseneen, Tainaan, joka tuntuu pyörittävän pääministeriä omia tavoitteitaan saavuttaakseen.

Tuomas Mustikainen ja Jussi Sudenlehti kertovat, että he halusivat luoda tarinan siitä, mitä kaikkea olisi voinut tapahtua, kun tietomurto saa aikaan valtion haavoittuvuuden ja yksilöiden psyykkisen turvan menettämisen. Lähdemateriaalina kirjan tarinassa on käytetty Vastaamo-jutun oikeudenkäynnin asiakirjoja ja lehtijuttuja sekä tietokirjallisuutta erilaisista persoonallisuuden häiriöistä.

Profiloija Heranen selvittää kirjassa rikoksen taustoja ja yrittää estää salaisuuksien leviämisen. Samalla hän joutuu kohtaamaan myös omat varjonsa. Rikolliset on saatava kiinni, mutta onko siitä maksettava hinta liian suuri?

Vastaamon tapauksesta kirjoitettiin aikoinaan niin paljon, että samankaltainen kuviteltu tapaus ei saanut oikein innostumaan. Ehkä aiheesta olisi saanut enemmänkin irti, jos kirjan henkilöhahmot olisivat olleet jotenkin mielenkiintoisempia. Kirjaa on vaikea sijoittaa mihinkään dekkarikategoriaan. Lähinnä tämä voisi olla pehmodekkari, vaikka nekin ovat yleensä hauskoja tai romanttisia; tämä ei ole kumpaakaan.

Kirjassa on kuitenkin selkeästi tietoa Lähi-idän sodan aiheuttamista tuhoista ja vaikeuksista tavalliselle ihmiselle. Myös ihmisten traumaista, ja ihmismielestä yleensä kirjoitetaan asiantuntevasti. Teos on Pahuuden anatomia -trilogian toinen, itsenäinen osa.

*Soili Vuorenmaa*



## Minna Haapasalo: Parioviunelmia

Karisto, 2025

333 s.

*Sävelet valuiivat ihmisten iholle ja silittivät mielen rauhalliseksi. Soitto levisi lattioille, ovenpieliin ja ikkunoihin kiinnitettyihin havukoristeisiin. Sävelet kävivät läpi jokaisen rintakehän, upposivat tuolien ja tyynyjen pehmikkeisiin ja kietoivat kaiken syliinsä.*

**Minna Haapasalon** *Parioviunelmia* aloittaa Uusi-en alkujen koti -sarjan. Sallan ja Tuomaksen kolmilapsinen perhe on muuttanut maaseudulle unelma-torppaan, vaan remontoidusta kodista ei kauan ehditä nauttia, kun sattuu vesivahinko. Ja hups, kun unohtui järjestää se kotivakuutus.

Sallan siskolla on menestyvä sisustusliike, ja Salla pääsee kiireapulaiseksi sinne. Työtä vastaan kuitaantuu Riina-siskon myöntämä koroton remonttilaina.

Pariovet osoittautuvat murheenkryyniksi. Käteis-maksu tavarantoimittajalle, asentaja tulee maanantaina. Jäi vain täsmentämättä, minkä viikon maanantaina ja minä vuonna...

*Runoja ja rajoja -ryhmässä kirjoitettiin ja puhuttiin, mutta itse sai valita, minkä verran omia asioitaan jakoi. Kirjoitusten lopputulos ei ollut tärkeä, vaan ajatukset, joita teksti herätti. Minä aioin kuitenkin keskittyä tekstinäytteen kirjoittamiseen ja Kristan vakoiluun.*

Henkisistä asioista kiinnostunut Salla on ollut mukana yhdistyksessä, jonka puheenjohtaja katoaa tietymättömiin ja jättää kiukkuisen kirjanpitäjän ja

taloussotkut jälkeensä. Yksi yhdistyksen jäsen osallistuu runoryhmään, samoin taiteilijaresidenssiksi tarkoitettussa huoneessa asusteleva hiljainen Krista. Salla tahtoo mukaan kirjoittajapiiriin, onhan hänelle tekstinäyte maaseutulehden kolumnistin pestiin kirjoitettavana.

Minulla kesti aika kauan päästä ajatuksesta, että en pidä päähenkilöstä. Kauniisti ja hyvin hänet on kirjoitettu, joten kirja oli oikein kelpo lukukokemus.

Mutta kuka ihme pitää voimahahmonaan **L. M. Montgomeryn** *Runotyttöä* ajattelematta häntä nimenomaan kirjoittajaesikuvakseen?

– *Miks Nora?*

– *Se kirjoitti ja ohjas mun lempparielokuvat.*

– *Kirjoitatko sä itse?*

– *Häh? Eiks kaikki runoryhmäläiset kirjoita? Eikö Runotyttö ole just sen takia sun alter ego? Siksi kai me oltiin pari, kun molempia inspiroi kirjoittavat naiset.*

*Naks. Kuin joku olisi sytyttänyt pääni sisällä valot aivojen nurkkaan unohtuneeseen jalkalamppuun.*

Riina ja Tuomas ovat olleet yhdessä teini-ikäisistä asti. Pariterapiaa tarvitaan ja luottamuksessa on kiemuroita, mutta rakkaus on syvää ja pysyvää.

Sallan tavassa hahmottaa asioita on mielenkiintoisia piirteitä. Tällainen on myös unelma pariovista.

*Anna Korkiakangas*

## Bob Mortimer: Avokadohotelli

Docendo, 2026

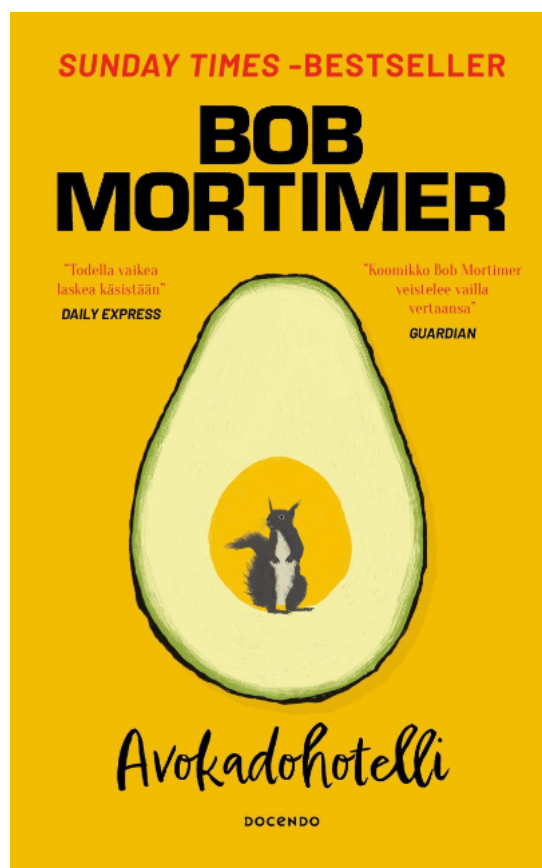
Alkuteos: *The Hotel Avocado* (Simon & Schuster, 2024)

Kääntäjä: Antti Immonen

439 s.

*Avokadohotelli* jatkaa *Satsumakompleksi*-kirjan tarinaa, jossa Gary Thorn on saanut tuttavaltaan muistitikun, joka vahvistaa muutaman korruptoituneen poliisin sekaantuneen uhkailuun, lahjontaan ja kiristykseen. Oikeudenkäynti on tulossa, ja Gary on haastettu tapahtumien todistajaksi. Eräänä päivänä työskennellessään Lontoossa oikeusaputoimiston lakimiehenä, Gary saa asiakkaakseen herra Sequencen. Asiakassuhde muodostuu kuitenkin aivan erilaiseksi kuin Gary arveli.

Garyn tyttöystävä Emily asuu Brightonissa, jossa hän remontoi isältään perinnöksi saamaansa hotelliä. Gary on miettinyt jo pitkään, olisiko hänen muutettava Emilyn luo. Garyn työ oikeusavustajana on tylsää, mutta helppoa, kuten hän ajattelee. Hän myös epäroi, kestäisikö heidän suhteensa, jos



he asuisivat hotellin yläkerroksessa yhdessä Emilyn kanssa. Se on kuitenkin vain yksi syy, miksi hän jahailee. Hänen naapurinsa Grace tarvitsee myös ystävää. Sellainen Gary kokee Gracelle olevansa.

Gary on nyt tiukan paikan edessä, kun oikeudenkäynti on alkamassa, eivätkä syytetyt halua päästää häntä todistajaksi. Voisiko hän jättääkö Gracen oman onnensa nojaan ja lähteä Emilyn luo, vai jäädäkö Lontooseen, jotta ei saattaisi myös Emilyä rikollisten kynsiin.

Kirjailija **Bob Mortimerilla** on omintakeinen huumorintaju. Englantilaiset tuntuvat tykkäävän hänen tyylistään. *Satsumakompleksiä* myytiin pelkättään Englannissa yli puoli miljoonaa kappaletta, ja *Avokadohotellista* odotetaan ainakin samaa.

Mortimer on luonut tarinan henkilöistä, Emilystä, Gracesta ja Garystä mielenkiintoisia suunsoittajia. Heidän juttunsa voivat naurattaa, tai sitten eivät vain herätä sen kummempaa hilpeyttä.

*”Pidätkö sinä ranskalaisesta jalkapallosta?” Andy kysyi.*

*”Juu, se on ihan okei. Se on aina aika nopeatempoista ja taitavaa”, vastasin.*

*”Tiesitkö, että ennen paperin keksimistä ranskalaisilla oli tapana pyyhkiä perseensä maissintähkillä?”*

*”Enpä taida uskoa tuota.”*

*”Totta se on. Tai no, eivät he ehkä käyttäneet varsinaisia maissintähkiä”, Andy tarkensi, ”vaan niitä suojalehtiä, joiden alla maissintähkiä on.”*

*”En usko, että suojalehti on tarpeeksi imukykyinen.”*

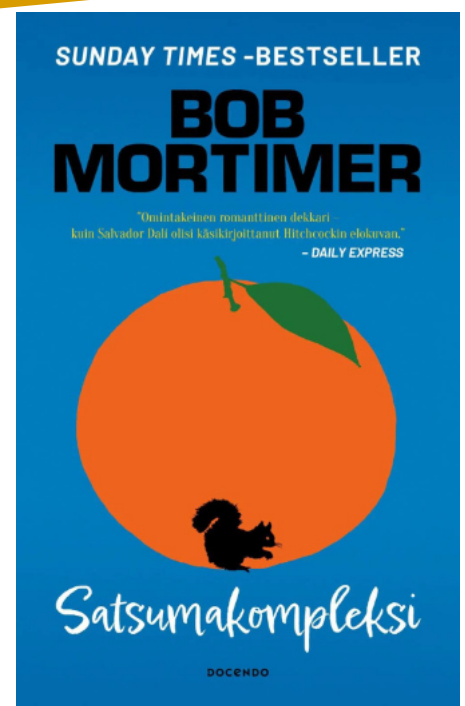
Tarina on kirjoitettu keskustelujen muotoon. Suoraa kerrontaa tapahtumista on hyvin vähän. Yleensä keskustelut käydään ystävien kesken, ja jokaisessa keskustelussa he soittavat suutaan toisilleen ja kiroilevat, vaikka ovatkin toisilleen tärkeitä. Tässä kirjassa keskitytään aiemmin tapahtuneiden rikosten oikeudenkäynnin odotteluun, ja siihen liittyvän todistajalausunnon estämiseen. Toisaalla seurataan Emilyn Avokadohotellin remontin edistymistä sekä Emilyn ja Garyn suhteen etenemistä.

Tämä Mortimerin toinen suomeksi käännetty kirja on mielestäni parempi kuin ensimmäinen. Liekö syynä Mortimerin kirjailijana edistyminen vai käännöksen osalta parempi onnistuminen. Kirja ei ole kuitenkaan jännittävä, joten on vaikea arvioida mihin kategoriaan se kuuluisi. Ehkä lähimpänä on leppoisa dekkari, jossa huumorilla on suurempi merkitys kuin rikoksilla. Tämän tarinan voisi myös helposti kuvitella englantilaiseksi, valmiiksi nauretuksi tv-sarjaksi.

Nähtäväksi jää tapahtuvatko seuraavat rikokset Avokadohotellissa, vai kuvaillaanko Garyn todistamista tulevissa oikeudenkäynneissä.

*Soili Vuorenmaa*

TUTUSTU MYÖS





## Osma Aarnos: Valvomo 4/pp

Tammi, 2026  
288 s.

**Osma Aarnos** esikoisteos levittäytyy kansiansa välissä moneen suuntaan, mutta aloitetaan helpommasta päästä. Se on kirja vanginvartija Harry Hedeä, joka työskentelee Helsingin vankilassa. Päivät toistuvat samanlaisina, rutiinintäyteisinä. *Valvomo 4/pp* on siis osin työpaikkaromaani; vangeista ei juuri puhuta, pääpaino on vartijoiden yhteisön kuvaamisessa. Siinä yhteisössä on säännöt ja normit, tietyt itsessään oleminen tavat, joita on noudatettava.

Hede on elänyt suhteessa miehen kanssa, mutta eronnut hiljattain. Hän tapaa toista miestä, mutta töissä sanoo elävänsä naisen kanssa. Hede pelkää jäävänsä kiinni. Hän

valehtelee deittikumppanilleenkin, kertoo tälle omina lapsuusmuistoinaan vanginvartijakollegan kertomia juttuja.

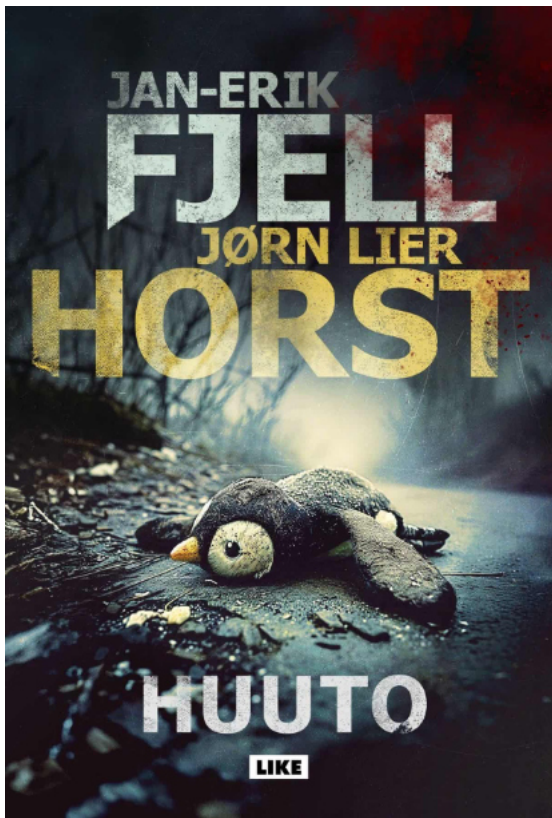
Hedeä vaivaa unettomuus, ehkä yleisemmin levottomuus. Hän on saanut kuulla omistavansa lehmän; näin eläinlääkäri oli hänen ex-kumppanilleen kertonut, kun tämä oli käyttänyt heidän yhteistä koiransa eläinlääkäriä. Heden nimissä on Bella-niminen lehmä. Hede ei tiedä asiasta mitään, mutta tieto lehmän omistamisesta pistää mielessä pitkään paikoilleen asettuneita aineksia liikkeelle.

*Valvomo 4/pp* kallistuu ehdottomasti taideproosan puolelle. Se ei ole selkeä juoniromaani, vaan etenee vähän poukkoillen, kieppuen Heden sisäisessä maailmassa siinä missä vankilan osastoilla. Toisaalta sen kuvaus työyhteisöstä on myös kiinnostava. *Valvomo 4/pp* on myös kiinnostava queerromaani, joka käsittelee sukupuolen representaation mahdollisuuksia ja rajoja. Ainesta siis riittää, mutta Aarnos on osannut paketoita kaiken riittävän tiiviiksi paketiksi. Oikein vakuuttava esikoisteos tarjoaa monista eri aiheista kiinnostuneille lukijoille herkkupaloja.

*Mikko Saari*

*On oltava riittävän hetero, jotta voi kehua toisen kroppaa. Uhkaavan rajoilla kulkevan vuorovaikutuksen voi neutraloida homoeroottisella kommentilla, jolle kaikki osapuolet ymmärtävät nauraa.*

*On sanomattakin selvää, ettei asioita oteta vakavasti. Ettei vaikeisiin aiheisiin unohduta. Ettei epävarmuuksia tuoda ilmi.*



## Jan-Erik Fjell ja Jørn Lier Horst: Huuto

Like, 2026

Alkuteos: *Skriket* (Bonnier Norsk, 2024)

Kääntäjä: Anna-Maija Ihander

333 s.

Nuori toimittaja Mathilde Wold on asunut 80-vuotiaan Gjertrud Ydsen vuokralaisena kolme kuukautta, koko sen ajan, jonka hän on ollut töissä pienen paikallislehden Avisa Valdresin toimituksessa. Hän on ystäväystynyt Gjertrudin kanssa, ja käy usein työpäivän jälkeen illallisella hänen luonaan.

Eräänä iltana Mathilde kuuntelee Markus Hegerin Krimcasten-podcastia, kun hänet kutsutaan taas illalliselle. Illallisen jälkeen he alkavat kuunnella yhdessä podcastia Gjertrudin kanssa. Aiheena on 15 vuotta aiemmin tapahtunut 7-vuotiaan pikkutytön Leahin katoaminen.

Leah asui äitinsä kanssa. Eräänä aamuna hän lähti kouluun, joka sijaitsi vain kilometrin päässä, ja katosi matkalla. Kun katoamista alettiin tutkia, metsän reunasta löytyi vain Leahin repussa roik-

kunut maskotti. Sieppaajaksi arveltiin Leahin isää, jolla oli lähestymiskielto, mutta jonka oli nähty norkoilevan koulun lähetytyillä useita kertoja.

Markus Heger, podcastaaja, on ehkä Norjan tunnetuin ja kuunnelluin henkilö. Hän on saanut poliisikoulutuksen, ollut rauhanturvaajana, ja päätenyt lopulta podcastin ”toimittajaksi”. Hän kiinnostui vuosia sitten koko 2 000 asukkaan yhteisöä ravistelleesta rikoksesta, Leahin katoamisesta.

Kun Mathilde löytää tämän Markuksen tekemän *Huuto, jota kukaan ei kuullut* -tarinan ensimmäisen osan, hän on aivan varma, että haluaa tehdä jutun Leahista. Hän etsii Krimcastenin toista osaa, mutta sitä ei löydy. Mathilde ottaa yhteyden Markukseen, ja kyselee kadoksissa olevaa jaksoa. Markus kertoo, ettei ole aikeissa tehdä enempää jaksvoja. Mathilde saa kuitenkin Markukselta vinkin, että aiemmin paikallislehdessä töissä ollut toimittaja Karl Vern-dal, joka oli kirjoittanut Leahista koko neljän vuoden ajan, joka Leahia etsittiin, voi antaa lisätietoa.

Mathilde alkaa tutkia työnsä ohessa Leahin tapausta, ja vain muutamassa päivässä hän etenee asiassa, jota ei ole koskaan selvitetty. Hänestä tulee uhka jollekin, ja hänkin katoaa. Tässä vaiheessa Markuksenkin on jatkettava vastausten etsimistä. Samalla hän joutuu kohtaamaan omat traumansa keskusteluissa ystävänsä ja psykologin kanssa.

Tarina on mielenkiintoisesti sijoitettu pikkukau-punkiin, jossa jokainen asukas tietää toistensa asiat melkein paremmin kuin omansa. Huhut kulkevat nopeammin kuin viralliset uutiset, eikä kaunoja unohdeta koskaan. Tätä kirjaa ei voi laskea käsis-tään, ennen kuin rikokset ovat selvinneet. Loppu on yllätyksellinen. Kirjassa punotaan hienosti yh-teen ihmisten elämäntarinoita aina lapsuudesta vanhuuteen, ja kuljetetaan tarinaa kohti ratkaisua.

*Huuto* on **Jan-Erik Fjellin** ja **Jørn Lier Horstin** Markus Heger -sarjan aloitus. Molemmat kirjailijat ovat kirjoittaneet omia suosittuja dekkarisarjojaan. *Huuto* avaa näiden kahden palkitun kirjailijan uuden yhteissarjan, jonka päähenkilö on pod-castaaja Markus Heger.

Soili Vuorenmaa

## Satoshi Yagisawa: Päiväni Morisakin kirjakaupassa

WSOY, 2026

Alkuteos: 森崎書店の日々 (Shogakukan, 2009)

Kääntäjä: Antti Valkama

192 s.

25-vuotiaan Takakon elämä menee vinksalleen, kun poikaystävä ilmoittaa haluavansa naimisiin – toisen naisen kanssa. Mies on pyörittänyt kahta suhdetta yhtä aikaa, ja Takako jää nyt kakkoseksi. Koska poikaystävä on löytynyt työpaikalta, Takako päätyy lopulta irtisanoutumaan töistään. Elämä jää siis tyhjän päälle.

Paluu kotiseudulle Kyūshūlle ei houkuta; siellä odottavat vanhemmat, jotka luultavasti haluaisivat näittää Takakon mitä pikimmiten. Takako on nähnyt vaivaa päästäkseen Tokioon, ja sinne hän haluaa myös jäädä. Avuksi löytyy eno, johon Takako ei ole pitänyt yhteyttä aikoihin. Eno pyörittää antikvariaattia, kirjan nimen Morisakin kirjakauppaa, Tokion maineikkaalla Jimbōchōn kirjakauppa-alueella.

Takako ei ole erityisemmin kiinnostunut kirjoista eikä hirveästi välitä enostaankaan, jota pitää vähän omintakeisena. Omalaatuinen eno kieltämättä onkin. Yhteisymmärrystä Takakon ja Satoru-enon välille kuitenkin syntyy ja ne kirjatkin alkavat hiljalleen kiinnostaa Takakoa. Elämä antikvariaatin yläkerrassa ei sitten olekaan niin kamalaa kuin Takako ensialkuun ajatteli.

Tämähän ei olisi leppoisa hyvän mielen viihdekirja, jos elämään antikvariaatissa ei liittyisi oppitunteja elämän tosiasioista. Taakse jääneet ja jätetyt asiat palaavat vaivaamaan sekä Takakoa että Satorua ja heidän yhteiselonsa tarjoaa molemmille opetuksia elämästä.

Japanissa jo vuonna 2009 ilmestynyt kirja on Satoshi Yagisawan esikoisteos. Maailmalle se levisi viimeistään vuonna 2023 ilmestyneen englanninoksen myötä. Suomennoksen on tehnyt Antti Valkama, onneksi suoraan japanista. Teksti on helppoa luettavaa, vähäeleistä ja selkeää. Tämä on

aika suoraviivainen viihdekirja, eikä tarjoa suuria koukkuja kielensä tai rakenteensa osalta.

Usein tietysti se, että kirjoitetaan kirjoista, kirja-kaupoista ja kirjanystävistä riittää tekemään kirjasta houkuttelevan lukijoille, eikä *Päiväni Morisakin kirjakaupassa* ole siinä suhteessa poikkeus. Olen varma, että moni lukija tästä hyvän mielen kiertomuksesta nauttiikin; kuinka moni sen muistaa pidemmän ajan päästä, on sitten toinen kysymys. Niille, joita kirja kosketti enemmän, on olemassa jatko-osa, joka on ilmestynyt japaniksi vuonna 2011 ja englanniksi vuonna 2024; nähtäväksi jää, saadaanko se suomeksikin.

*Mikko Saari*





## Claire Keegan: Aivan viime hetkellä : kertomuksia naisista ja miehistä

Tammi, 2025

Alkuteos: *So late in the day: Stories of women and men*  
(Faber & Faber, 2023)

Kääntäjä: Kristiina Rikman

109 s.

*Kasvatti on pieni jalokivi, lajissaan aivan poikkeuksellinen. Erikseen on vielä mainittava kokeneen kääntäjän Kristiina Rikmanin ilmaava, kaunis suomennos.*

Näin kirjoitin Kirjavinkkeihin parisen vuotta sitten **Claire Keeganin** *Kasvatti*-nimisestä pienoisoromaanista, joka oli minulle koostaan huolimatta suuri lukuelämys, ja nämä näkemykseni pysyvät edelleen voimassa tämän uuden kirjan kohdalla, vaikka itse teos olikin melkoisen erilainen.

”Hurjassa nosteessa olevan Claire Keeganin novellikokoelma kertoo teräviä, surullisia ja pelottavia tarinoita naisista, jotka baluavat kaiken, ja miehistä, jotka kaiken vievät”, luonnehditaan tämän uuden kirjan takaliepeessä. Kirja sisältää kolme novellia; niistä voisi sanoa, että ne iskevät vasten lukijan tajuntaa kuvatessaan kukin omanlaistaan miehen ja naisen suhdetta, mutta ehkäpä Keeganin kerronnan tyyli on liian hillittyä, lähes salavihkaista, jotta niiden yhteydessä voisi puhua iskuista. Tai sitten isku-sana on käsitettävä laveasti.

Kirjan kaikki kolme novellia käsittelevät siis peräti klassista aihetta eli miehen ja naisen suhdetta ja ehkä tarkemmin sanottuna niitä odotuksia, joita nämä osapuolet toisilleen asettavat. Voisi sanoa, että näitä novelleja yhdistää erilaisuus ja erottaa yhtäläisyys, mutta ehkä se on vain joutavaa kieli-leikkiä.

Novellit ovat teemoiltaan pelottavankin samantlaisia: kaikissa mies on valmiina ottamaan sen, mikä hänelle hänen oman käsityksensä mukaan kuuluu. Niminovellissa irlantilaisen Cathalin ja ranskalais-syntyisen Sabinen välinen suhde on purkautunut, mutta Cathal ei ole lakannut ajattelemasta morsiantaan. Heidän välisensä arvot ja odotukset ovat vain niin kovin erilaiset. Cathalin ja Sabinen väli-rikko on ulkoisesti hillitympi kuin kahdessa muussa novellissa, mutta kaikissa kolmessa tapauksessa lukija voi olla vuorevarma siitä, ettei paluuta entiseen enää ole.

Myös tämän novellikokoelman kohdalla tekisi suuren vääryyden, jollei muistaisi kiitellä vuolasanaisesti kääntäjä **Kristiina Rikmania**. Onhan hän tuonut kirjan tyylikkäällä tavalla suomenkielisen lukijan ulottuville, onhan hän luonut aivan uuden taideteoksen.

*Tuija Nummi*

## Matilda Varjo: Olet saapunut määränpäähäsi

Books on Demand, 2026  
146 s.

*Sitten seurasi kammottava määrä kapulakieltä ja lakipykälää. Tämäkö oli se Kirjeviraston yritys tavoitella Elliä? Tuntui käsittämättömältä, että he vieläkin lähettivät kirjeitä!*

Arkiset tapahtumat saavat outoja käännteitä **Matilda Varjon** esikoiskirjassa *Olet saapunut määränpäähäsi*. Novellikokoelman kuusitoista tarinaa kertovat matkoista ja retkistä, keinoista hankkia rahaa, kirjastoreissusta, kahvilassa ja museossa käymisestä ja valokuvien ottamisesta. Mutta jos ajattelit, ettei moisista jutuista juonenkäännteitä keksi, ajattelepa tarkemmin.

Matilda Varjo on pseudonyymi. Virkatodistusnimellään tekijä kirjoittaa aivan muunlaisia asioita, ja saatatpa törmätä työhyvinvointiin liittyvään kirjoittamiseenkin hänen kanssaan, eikä se ole yhtään omituista. Tällöinen spefiin, spekulatiiviseen fiktion, liittyvä kirjoittaminen on kuitenkin ollut osa häntä lapsesta asti.

*Hämmentyneenä istuin ja hörpin vettä, järsin hajutonta ja mautonta korvapuustiani. Ensimmäistä kertaa elämässäni kaipasin pullaani edes mustaksi palanutta, rapsakkaa reunaa.*

Kahvilasta ei saa kahvia, mutta sinne jonotetaan. Käteinen ei käy, kuuttia ei saa. Tiukka vartija huolehtii siitä, että pöydässään saa istua rauhassa ja olla sellainen kuin on.

Kirja vei mukanaan, vaikka luen genreä harvoin. Julkkareissa juteltiin siitä, miten tarinat saavat lukijan aivoituksissa sävyjä sellaisia, joita kirjailijan mielessä ei ole käynytäkään. Minäkin ajattelin upea-

hiuksikuningattarelle käyvän kampaamossa aivan toisin kuin oikeasti kävi.

Jos luet spefiä tai fantasiaa harvoin, Matilda Varjon kirjoittamasta on hyvä aloittaa. Ja arvaan, että tämä on raikasta luettavaa myös genreä paljon kuluttavalle.

Matilda Varjo pitää [Kirjoitti Matilda Varjo -blogia](#).

*Anna Korkiakangas*



## Helena Dahlgren: Kultaseni

Docendo, 2026

Alkuteos: *Darling* (Lovereads, 2024)

Kääntäjä: Paavo Cajander

304 s.

Lilian Craig työskentelee Lontoon radiotehtaalla. On sotavuosi 1943. Vapaa-aikana ihmiset yrittävät unohtaa sodan ja juhlivat kuin sotaa ei olisi. Lilian on muuttanut Lontooseen jo 16-vuotiaana köyhästä kaivostyöläisperheestä. Lontoossa hän on päässyt tekemään mallin töitä, ja näytellyt myös joissakin elokuvissa sivurooleja. Hänen paras ystävänsä elokuva-maailmasta on Kay Kendall, jonka kanssa hän käy Les Ambassadeurs Clubilla. Kun sota alkoi, mallintyöt ja samalla tulot vähenivät. Joinakin aamuina Lilian lähtee töihin radiotehtaalle vain ruisleivän-pala eväänään.

Lilian pääsee kuitenkin mukaan Lontoon hienoimpiin juhliin ystävänsä Kayn ansiosta. Kay on varakkaammasta perheestä, ja asuu vielä kotonaan Westminsterissä taiteellisten vanhempiansa ja sisarus-tensa kanssa. Myös Kay on näyttelijä ja tehnyt jo isompia-kin rooleja elokuvissa.

Eräänä iltana Lilian ja Kay ovat jälleen viettämässä iltaa Ambassadeurs Clubilla, kun Lilian kohtaa ensimmäisen kerran miehen, joka esittelee itsensä prinssi Bertiliksi. Lilian toteaa, että sitten hän on Saban kuningatar. Lilian ja Bertil käyvät mielenkiintoisia vaikkakin lyhyitä keskusteluja illan aikana ja vaihtavat puhelinnumeroita.

Joitakin päiviä myöhemmin Lilianille on järjestetty syntymäpäiväjuhlat. Hän soittaa Bertilille, ja kutsuu tämän syntymäpäivilleen. Lilian on päättänyt olla rehellinen Bertilille, ja kertoo menneensä naimisiin sodan alussa, eikä ole tavannut miestänsä

vuosiin. Bertiliä se ei tunnu häiritsevän, ja he alkavat seurustella.

Aluksi he tapaavat Lilianin asunnossa Knightsbridgessä, pienessä Box Cottagen asunnossa. Kun The Blitz, 45 päivää kestävä Lontoon pommitukset alkavat, Bertil hakee Lilianin luokseen Edwardes Squarelle, jossa hänellä oli iso asunto, ja taloudenhoitaja, joka voi pitää huolta myös Lilianista.

Bertilille ja Lilianille on selvää, että he jakaisivat elämänsä. Ollakseen vapaa, Lilian joutuu ottamaan avioeron miehestä, jota hän ei ollut nähnyt vuosiin. Bertil ei voi kuitenkaan mennä naimisiin Lilianin kanssa, joka ei ole aatellinen.

*Kultaseni* on tarina rakkaudesta, uhrautuvaisuudesta ja yhteisen tulevaisuuden odottamisesta. Tarina perustuu tositapahtumiin, ja se kertoo Ruotsin prinssi Bertilin ja Lilian Craigin kielletystä ja väsymättömästä rakkaudesta. *Kultaseni* on Rakkautta hovissa -sarjan ensimmäinen osa.

Romaani on mukavaa, vaikka toisaalta rankkaakin luettavaa yhdestä tunnetuimmasta elin-iän kestäneestä suhteesta. Vaikka tapahtumat ovat tosia,

kuten suurelta osin henkilötkin, niin kyseessä on romaani eikä elämäkertä, ja kirjailija on ottanut taiteellisia vapauksia kuvaillessaan tapahtumia.

Kirja on hyvin kirjoitettu. Jotkut käännöksen yksityiskohdat hieman ihmetyttivät. Esimerkiksi prinssin vitsaillessa, että hän on töissä Sverige Ab:llä, käännöksen pitäisi olla Ruotsi oy:llä, jolloin lukija ymmärtäisi asian vitsiksi.

*Soili Vuorenmaa*



## Iida Aikio: Muovaurinko : Muitalus Čalgama birra

Kosmos, 2026

258 s.

Kaisla opiskelee yliopistossa ja on valmistumassa suvun ensimmäiseksi maisteriksi. Kirjan alussa hän on kuitenkin veljensä autossa matkalla kohti kotia, joka on jossain Tenojoen rannalla. Veli pohtii muuttamista takaisin, mutta nyt sisarukset ovat matkalla kotiin, koska isoäiti, áhkku, on joutunut hoitokotiin.

Palaaminen ei ole helppoa, ja öisin turvaa tarjoaa Gosu, Z-sukupolven mallipeli, jossa voi pukea mallinukkeja erilaisiin asuihin ja identiteetteihin. Siellä Kaisla, nimimerkki IcyKiss4Justin – Kaisla

oli 10-vuotiaana kova **Justin Bieber** -fani – päätyy juttelemaan nimimerkki Laplandgirlin kanssa. Näissä keskusteluissa Kaisla pohtii omaa identiteettiään saamelaisena.

Nykyhetken sivussa kulkee vanhoja päiväkirjamerkintöjä 1970- ja 1980-lukujen vaihteesta. Niiden yhteys tarinaan on ensin epäselvä, sitten Kaisla saa päiväkirjan käsiinsä ja päätyy sitä tutkimaan, ja sen lopullinen merkitys ratkeaa vasta kirjan lopussa. Se saa siis luvan toimia tarinaa eteenpäin kuljettavana mysteerinä ja kantaakin hyvin kirjan loppuun asti.

*Muovauringossa* on paljon kiinnostavaa ainesta. Miltä saamelaisuus, alkuperäisväestöön kuuluminen, etninen identiteetti ja dekolonisaatio näyttävät 2000-luvulla syntyneen nuoren naisen näkökulmasta? Se on erilainen tulokulma kuin aikaisemmillä sukupolvilla. Kaislakin törmää omien vanhempiansa hiljaisuuteen.

Velikin kyseenalaistaa. *“En saa selvää sun puheesta ja ne sanat, joista saan selvää, ei kerro mulle yhtään mitään”*, veli vastaa kun Kaisla selittää, miten *“alkuperäiskansoille on usutettu binääriset sukupuolet, niiden roolit ja nää tyypilliset heterosubdeasetelmat ja perbedynamiikat kontrollinkeinona, tarkoituksena rapauttaa alkuperäiskansayhteiskuntia sisältäpäin”*. Mutta nuoren naisen paikka yhteisössä on omanlaisensa, eikä sitä ulkoa välttämättä ymmärrä. Oman lisämutteransa tuo se, että kirjan näkökulma on vankasti queer.

*Muovaurinko* on kiehtova kirja monellakin tasolla. Näitä 2000-luvulla syntyneiden kirjailijoiden teoksia alkaa ilmestyä enemmän ja enemmän, mikä on itsessään jo mielenkiintoista, ja *Muovauringossa* kiinnostavaa on tämä Z-sukupolven näkökulma saamelaisuuteen ja dekolonisaatioon. Toivottavasti kuulemme **Iida Aikiosta** vielä lisää tämän esikoisteoksen jälkeenkin.

*Mikko Saari*



## Åsa Liabäck: Siirtola- puutarhaunelmia

Karisto, 2025

Alkuteos: I hjärtat av Ådala (Printz, 2021)

Kääntäjä: Tuulia Vihanto

284 s.

Siirtolapuutarha tarjoaa aivan omanlaistaan mökkielämää, sillä yhteisö on tiiviinpuoleinen, ja sääntöjen noudattamista valvotaan tarkasti. Eivätkä suinkaan vain nuoret ja uudet aiheuta harmia käyttäjille, vaan kahdeksankymppinen Ragnar aiheuttaa naapurilleen pöyristystä uintireissuillaan myös.

**Åsa Liabäckin** *Siirtolapuutarhaunelmia* aloittaa samannimisen sarjan, jonka toinen osa *Unelmanrönsyjä siirtolapuutarhassa* on jo ilmestynyt.

Tutustumme Annaan, jonka särkynyttä sydäntä puutarhaterapia paikkaa. Onnekseen hänen naapureinaan on hyviä tyyppejä, joiden kanssa kahvitella, lounastaa ja suunnitella, mihin vuotuinen yhdistyksen raha alueen kehittämiseksi ja korjaamiseksi käytetään.

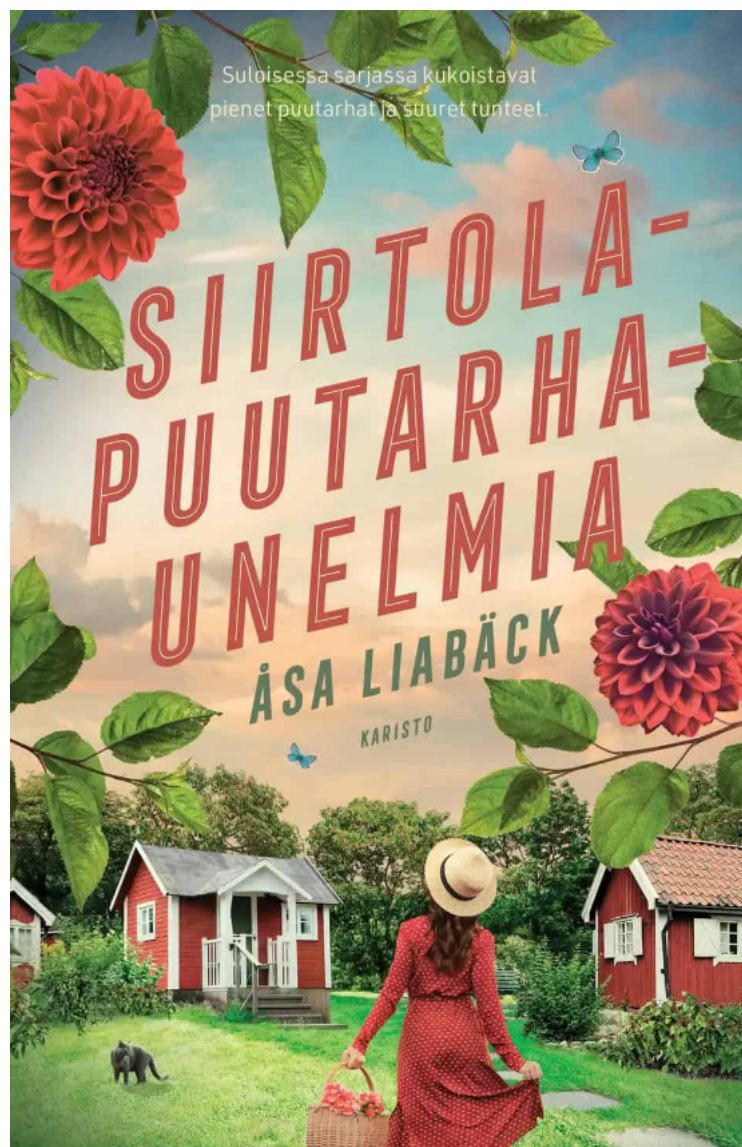
Jokaiseen yhteisöön mahtuu tietysti ainakin yksi murheenkryyni:

*Rigmor oli siirtolapuutarha-alueen pikkumaisin besserwisser.*

Annan menneisyyden seurustelukumppani Joakim pulpahtaa yllättäen aidan taakse. Kukapa muukaan hänen äitinsä sattuu olemaan kuin Rigmor. Mies on onneksi toista maata – vai onko? Ja miksi Annasta tuntuu joskus niin värähtävältä Ragnarin lapsenlapsen Patricin lähellä? Olisihan aivan hullua tuntee niin Patricin tapaisen miehen kanssa. Ragnarhan oli kertonut lapsenlapsensa suuntautumisesta, ja asia oli kaikille ok. No, ehkä miehestä tulisi Annalle sellainen luotettava ystävä kuin elokuvissa...

*Kaiken kukkuraksi Patric kirjoitti kirjaa. Kuinka täydellinen mies voikaan olla?*

Margareta on eronnut pari vuotta aiemmin, ja nyt asuinkaverina on vain kissa Maukumensson. Kun



entinen mies pelmahtaa portille, luvassa on suuria käännteitä, joskaan ei paluuta entiseen.

– *Sen takia minä tulin, Anders jatkoi ja katsoi häntä silmiin. – Margareta, meidän pitää olla taas ystäviä. Tai ainakin olla riitelemättä, jos olemme samoissa häissä.*

Andersin silmät nauroivat, kun hän sanoi viimeisen lauseen. Margareta katsoi miestä vaikuttuneena.

Liabäck on kirjoittanut varsin herkullisen henkilögallerian, josta lukee mielellään lisääkin. Hän noudattaa vekkulisti myös kirjailijan perussääntöä, että jos mainitsee asean, pitää muistaa myös käyttäsitä. Sivuilla silloin tällöin vilahtelevat espanjansirutanat pääsevät varsin vaikuttavan kohtauksen osaksi.

*Anna Korkiakangas*

## Anthony Horowitz: Harakkamurhat

Tammi, 2026

Alkuteos: Magpie Murders (Orion, 2016)

Kääntäjä: Jaakko Kankaanpää

541 s.

Kustannustoimittaja Susan Ryeland saa käsiinsä 1950-luvulle sijoittuvan *Harakkamurhat*-kirjan käsikirjoituksen, jonka on kirjoittanut Alan Conway. Käsikirjoitus kertoo pikkukylän tapahtumista, vanhoista kaunoista ja rikoksista, joita yksityisetsivä Atticus Pünd lähtee selvittämään. Atticus Pünd on **Anthony Horowitzin** luoma kuvitteellinen, saksalaissyntyinen yksityisetsivä. Susan Ryelandin lukema käsikirjoitus on noin puolet kirjan tarinasta ja se on erotettu kirjassa vanhalla tekstityylillä.

Conwayn käsikirjoituksessa erään kartanon taloutta hoitava nainen kuolee pudotessaan portaita. Tästä syytetään naisen poikaa, jonka tyttöystävä lähtee hakemaan neuvoja yksityisetsivä Pündiltä. Etsivä toteaa, että turhat puheet unohtu-

vat aikanaan. Pündia ei muutenkaan kiinnosta ottaa uusia juttuja ratkaistavakseen, koska hän on sairas, eikä elinaikaa ole enää paljon.

Melko pian taloudenhoitajan kuoleman jälkeen myös kartanon isäntä kuolee, ja hänen arvellaan tehneen itsemurhan. Tämä saa Atticus Pündin kiinnostumaan tapauksista: Kaksi tapausta lyhyen ajan sisällä samassa kartanossa ei voi olla sattumaa.

Rikostarina jatkuu kuten mikä tahansa dekkari. Pünd selvittelee tapauksia tutustumalla kyläyhteisöön ja ihmisten suhteisiin. Epäiltyjäkin löytyy enemmän kuin tarpeeksi.

Kun Ryeland saa käsikirjoituksen, Conway on teillä tietymättömillä, ja Ryeland huomaa, että käsikirjoituksesta puuttuu kaksi viimeistä lukua, eli juuri rikosten ratkaisut.

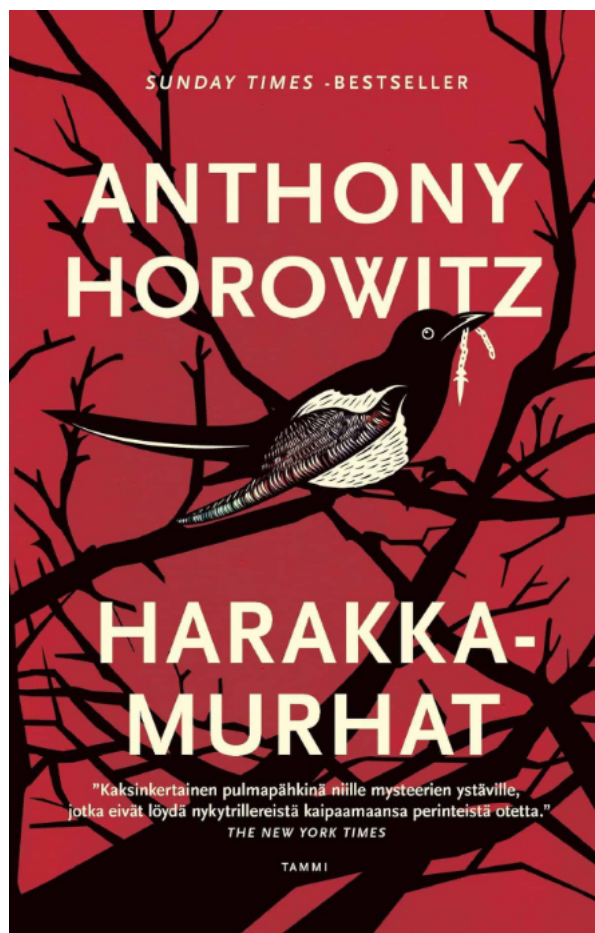
Ryeland alkaa selvittää, mitä Conwaylle on tapahtunut, ja missä ovat käsikirjoituksen puuttuvat kappaleet. Kun Ryeland alkaa haastatella ihmisiä, jotka tunsivat Conwayn, alkaa selvitä, että käsikirjoitus on kuin mukaelma kirjailijan omasta elämästä. Tämän vuoksi Ryeland keksiikin, keitä hänen pitää tavata, saadakseen selville, miksi käsikirjoituksen kappaleet puuttuvat.

Toinen osa kirjasta keskittyy kertaamaan oikeastaan kaikki ensimmäisen osan kuulustelut, nyt ne tekee vain Ryeland, kun käsikirjoituksessa sen hoiti Pünd.

Anthony Horowitz on kirjoittanut yli 50 romaania, käsikirjoittanut ja tuottanut elokuvia ja tv-sarjoja, muun muassa *Midsomerin murhat*. *Harakkamurhat* on nähty tv-sarjana myös Suomessa. Horowitz on kirjoittanut kirjan kirjan sisälle, harhauttaakseen lukijaa lukuisilla johtolangoilla.

Tämän kirjan lukemiseen pitää keskittyä, eikä sittenkään voi olla aina varma, ymmärtääkö oikein. Jos lukisi toisen kerran yli viisisataisivuisen kirjan, voisi ymmärtää yhteydet helpommin. Kirjaa lukiesi auttoi, että oli katsonut *Harakkamurhat*-tv-sarjan, joka olikin paljon selkeämpi kuin kirja.

*Soili Vuorenmaa*



## Laura Sola: Sadannella sivulla kuolee koira

Tammi, 2026  
480 s.

Tämän kirjan nimi herätti aikoinaan huomioni kuvastossa ja kun kuvaus muutenkin vaikutti houkuttevalta, tähän oli helppo tarttua. Nimi lupaa jotain vähän vinksahtanutta ja sitä tämä esikoisromaani tosiaan tarjoilee.

Ellalla on huono päivä. Hän on pitkäaikaisesti työtön, työvoimatoimiston täti on juuri lätkäissyt karensilla puuttuvan työnhaun vuoksi ja kun Ella käy hakemassa luotettavan pikku-Fiatinsa korjaamolta, käy ilmi, että korjaamon työntekijä on jyrännyt sen leikkuupuimurilla uudestaan remonttikuntoon. Kaupungilla käydessään Ella sattuu näkemään exänsä astelemassa avioliiton satamaan toisen naisen kanssa.

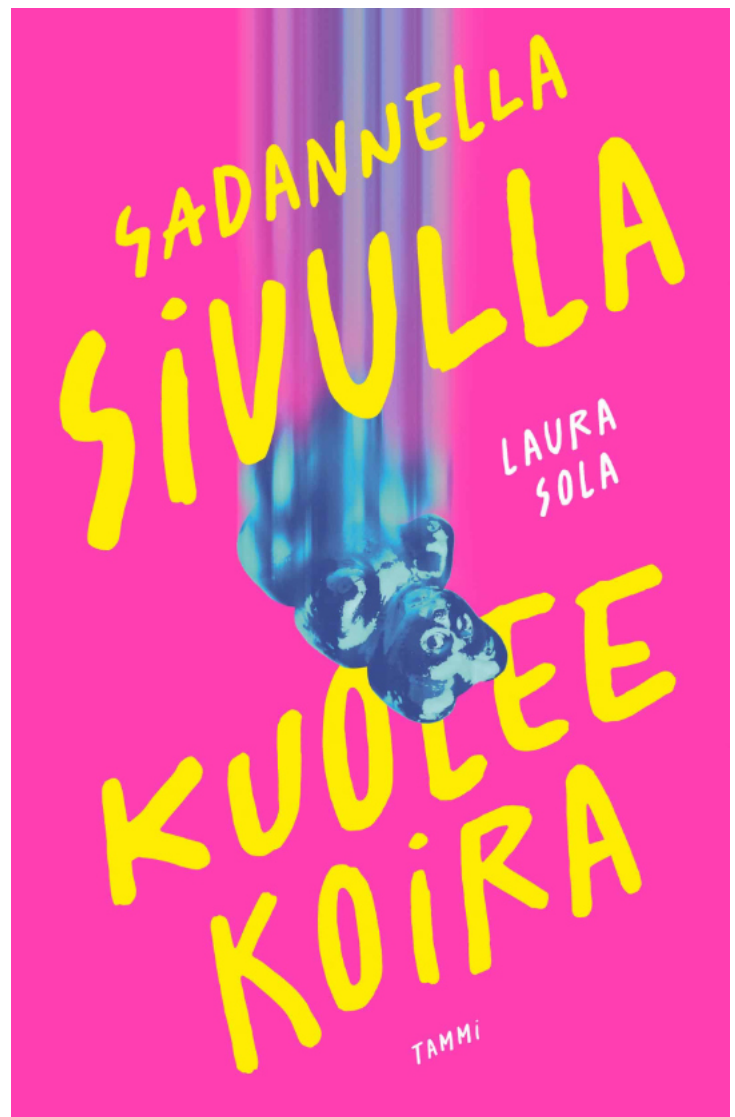
Vähempikin sieppaa, joten Ella tavoistaan poiketen päätyy ostamaan EuroJackpot-kupongin. Rivi osuu kohdalleen ja kas, Ella on yli 80 miljoonaa euroa rikkaampi. Hyppäys työttömästä ja köyhästä multimiljonääriksi on omiaan pistämään ihmisen sijoiltaan. Ikään kuin vahingossa tapahtunut pahoinpitelyn tilaaminen antaa Ellalle idean: ehkä hän voisi käyttää uusia rikkauksiaan maailman parantamiseen epätavallisella tavalla.

Superrikkaita jahtaavan sarjamurhaajan tarina tuo oitis mieleen pari vuotta sitten lukemani **Bella Mackien** BookTok-hitin *Näin päästin perheeni päiviltä*. Kirjoilla on yhteistä lähinnä asetelma, ja onneksi **Laura Solan** esikoisromaani on huomattavasti Mackien kirjaa vetävämpi. Tämäkin on pitkänpuoleinen kirja, lähes 500 sivua, mutta tuntuu onneksi mittaansa lyhyemmältä. Pitkin poikin Eurooppaa kirmaava kirja ymmärtää kiihdyttää lopussa vauhtia, jotta tarina saadaan asiallisesti pakettiin.

Välillä Solan huumorintaju saa pyörittelemään silmiä, mutta yleisesti ottaen *Sadannella sivulla kuolee koira* viihdytti ja oli hauskaa murhaviihdettä, jossa panokset kovenivat sopivassa suhteessa ja käänteitä

riitti. Kevyttä sarjamurhahenkistä kesäviihdettä etsivälle tämä on mainio valinta. Mikään erityisen synkkää verenroisketta tämäkään murhaleikki ei ole, verisissä yksityiskohdissa ei liiemmin vellota. Pääpaino on vauhdikkaassa menossa, nokkelassa sanailussa ja rikkaiden ihmisten elämäntapoja ihmettelevässä satiirisessa kuvauksessa.

*Mikko Saari*





## Soili Pohjalainen: Tukka hyvin

Atena, 2026

272 s.

Osuin valitsemaan luettavaksi viihderomaanin. Luen niitä vähemmän, mutta tähän tartuin koska sen on kirjoittanut **Soili Pohjalainen**. Pohjalaisen tyyli viehättää ja ne kevyet ”heitot” sinne tarinan höysteeksi naurattavat.

*Tukka hyvin* kertoo Ilonasta. Hän on kampaaja, jonka oma tukka ei ole hyvin. Hän on eronnut Markuksesta ja heillä on yhteinen tytär Kiira, joka on juuri muuttanut omilleen. Ilona on aina ollut se, joka hoitaa kaiken, auttaa kaikkia, tulee kaikkien kanssa toimeen, on siis läpeensä niin kiltti ihminen kuin vain mahdollista.

Keski-ikä on tullut ja Ilonakin alkaa muuttua. Voi olla jotakin mieltä ja jopa ilmaista sen. Miten

kaikki muut sen ottavat, niin oikein ärsyttää, kun kehoitetaan rauhoittumaan. Kun Ilonalla on pientä sutinaa exänsä kanssa, niin siitä ei voi kertoa kenellekään, paitsi kun sitten avautuu vähän parhaalle ystävälleen, niin jo vain saa pyyhkeitä.

Ilonan työ on kampaamossa, jossa pomona häärii Eeva, joka haluaa taas uuden remontin. Ilonaa se suututtaa ja pamauttaa sen julki. Remontti tulee siitä huolimatta ja Ilonan on tehtävä sinä aikana kotikäyntejä.

Ilonan, Markuksen ja Kiiran elämää valotetaan, mutta kuvaan astuu paljon muitakin, kuten Ilonan vanhemmat, jotka ovat kyllä melkoisia persoonia. On kampaamon asiakkaita, baarin tyyppisiä ja kaikki kuvattu hyvin herkullisesti.

Koska Ilona on ollut Kiiran yksinhuoltaja, eikä ole miestä, niin sekös muita rassaa, niin että ollaan ehdottelemassa vaikkapa Tinderiä...

Hän ei kuitenkaan tiedä oikein itsekään, mitä haluaa, ei ja joo. Lukijakin on aika lailla hämmennyksissä, kun ei osaa ”valita Ilonalle oikeaa tietä”. No, antaa Ilonan itse päättää. Kun kirja loppuu, tarina jatkuu, koska tämä kirja on valloittava sarjan-avaus, jota kyllä jää odottamaan.

*Kini Laine*

*Ei, ei Ilona voinut, Siellä oli miehiä, jotka ottivat itsestään kuvia hississä. Mitä mies haluaa viestiä profiilikuvalla, jossa hän katsoo hissien peiliin näennäisen buolettomasti, kulmat barkitussa kurtussa? Että hän on suuri ajattelija, joka viettää pitkiä aikoja hississä?*

## Lucy Clarke: Tyrskyjen talo

Otava, 2026

Alkuteos: *The Surf House* (HarperCollins, 2025)

Kääntäjä: Elina Lustig

413 s.

Malli Bealla on vastoinikäymisiä. Kuvaukset Marokossa ovat olleet karmeaa kokemus ja hän on aikomassa hylätä koko ammatin. Hän lähtee hotellilta harhailemaan kaupungille ja hänet yritetään ryöstää. Ryöstöyritykseen puuttuu paikalle sattunut Marnie, joka vie Bean Tyrskyjen taloon.

Tyrskyjen talo on Marnien majatalo, joka on surffareille ja matkaajille tarkoitettu loma-asunto. Se on päällisin puolin paratiisi. Yksi talon asukkaista kuitenkin paljastaa, että hänen siskonsa katosi siellä vuosi aikaisemmin. Bea itse on majoittunut juuri samaan huoneeseen kuin kadonnut ja tuntee samankaltaisuutta häntä kohtaan. Mikä oli kadonneen kohtalo ja voiko sama tapahtua uudestaan?

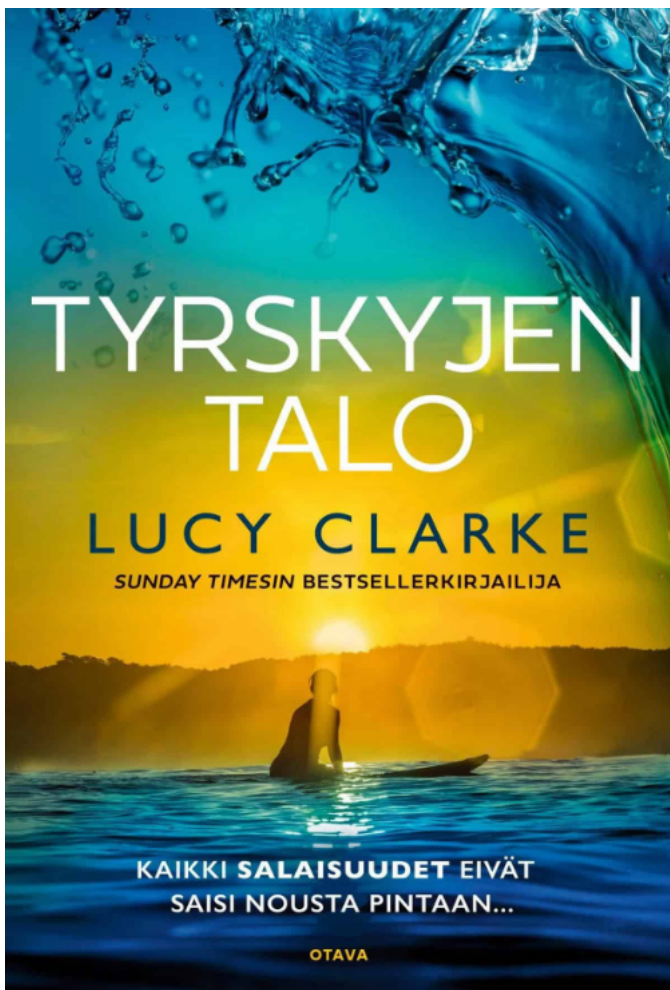
*Tyrskyjen talon* vahvuutena on Marokon ja surffihotellin eksoottinen ympäristö. Tämä on **Lucy Clarken** erikoisalaa; hän sijoittaa juonensa epätavallisiin ympäristöihin ja usein juuri loma- paikkoihin.

Clarke kiinnittää huomiota yksityiskohtiin koko ajan. Esimerkiksi kerronta muistuttaa lukijaa hahmojen pukeutumisesta kesken toiminnankin. Toisaalta se tuntuu hyvin tarkkaavaiselta kerrontatavalta, mutta jotkut lukijat saattavat kokea sen laskevan kohtausten jännittävyyttä.

Bea on hahmona mielenkiintoinen. Hän on aika naiivi ja siten hieman erikoinen valinta ratkomaan katoamista.

Kokonaisuutena *Tyrskyjen talo* on kevyehkö jännityskirja, jota voi suositella erityisesti niille, jotka kaipaavat erilaista ympäristöä tarinoihinsa. *Tyrskyjen talo* on neljäs Clarkelta suomennettu teos. Kaksi hänen aikaisempaa kirjaansa on käännetty tv-sarjoiksi ja kolmesta muusta on tv-sarja suunnitteilla.

*Juba Salmi*



## Nicolas Feuz: Filatelisti

Gummerus, 2025

Alkuteos: *Le philatéliste* (Rosie & Wolfe, 2023)

Kääntäjä: Einari Aaltonen

361 s.

Joku koiranleuka on irvaillut, että sveitsiläisen luovuuden suurimmat ilmentymät ovat käkikello ja emmentaljuusto. En osaa sanoa, tunkeutuuko **Nicolas Feuz** kirjailijana tähän joukkoon, mutta joka tapauksessa hänen jännitysromaaninsa *Filatelisti* oli hengästyttävä, osin suorastaan hurja luku-kokemus. Joten jälleen kerran on sisältövaroitusta paikallaan: jos pidät herrtaisista hyvän mielen kirjoista tai korkeintaan cozy crimesta, kannattaa ehkä lukea jotain muuta, jollet nyt erityisesti halua laajentaa tajuntaasi.

Geneveläisen rikostutkijan Ana Bartomeun työpaikalla on henkilövajausta, etenkin kun eletään joulun ja uudenvuoden välipäiviä. Ana on vakavasti sairas, hänellä on suuria ongelmia sydämen kanssa, ja hän on menossa lääkärille, mutta hänen pomonsa, komisario Gygli, jota kutsutaan Luihuksi, lähettää hänet postin toimipisteeseen, jossa on outo paketti.

Ana protestoi, mutta menee kuitenkin, ja paikan päältä löytyy sitten paketti, josta valuu ”tummanpunaista ja tahmeaa nestettä”. Ei tarvitse olla kovinkaan kummoinen dekkarinlukija arvatakseni, mistä nesteestä on kysymys, mutta myös lähetyksen postimerkissä on jotain outoa. Paketin aukaiseminen tönäisee liikkeelle melkoisen tapahtumavyöryn, ja Ana ottaa omavaltaisesti työparikseen tehtävistään hyllytetyn Mitchin.

Kirjassa kulkee Anan ja Mitchin tutkimusten ohella kaksi muutakin aikatasoa: toinen on lähtenyt liikkeelle Lausannassa pari päivää aikaisemmin, ja lisäksi aina välillä käsitellään vuonna 1984 tapahtunutta rajua koulukiusaamista.

Kuten sanottu, *Filatelisti* ei ollut sinänsä erityisen mukava elämys, sillä sen maailma oli mustaakin mustempi, synkkä ja kyyninen. Mutta vauhtiin päästyäni, mikä tapahtui aika lailla heti, kirja oli



suorastaan pakko lukea loppuun, sillä se oli hyvin taitavasti kirjoitettu kaikkine juonenkäänteineen ja yllätyksineen ja cliffhanger-efekteineen. Jollain tapaa mieleeni tulivat hyvin kaukaisella tavalla takavuosien *Saba*-kauhuelokuvat. Suosittelen *Filatelistia* luettavaksi vaikkapa niistä pitäneille.

*Tuija Nummi*

## Hanni Maula: Vintagea ja veritekoja

Karisto, 2025  
366 s.

**Hanni Maulan** esikoisteos *Vintagea ja veritekoja* aloittaa uuden Helvi Helve tutkii -dekkarisarjan. Minulla kesti hetken lämmentä suorasukaiselle eläkeläiskirjastonhoitajalle, mutta hyvä tyyppi hän lopulta on. Odotan seuraavan osan koiranpentuja jo varsin toiveikkaana.

Hauholla, hämäläisissä maalaismaisemissa, keskeinen rikosten ratkojakopla koostuu Helvin ja puudelimussukan lisäksi sympaattisesta mutta salaperäisestä Hannusta, joka pyörittää kyläkauppaa talvet yksinään (varaa viereesi muutamat munkkikahvit, kun luet!) sekä Riitasta, joka on siirtynyt sisustustoimittajan työstä kunnostamaan

vanhaa hirsipytinkiä perinnerakentamista kunnioittavin keinoin. Insinöörimies Juha pysyy tyytyväisempänä, kun pääsee päivittäin rautakauppa-kierrokselleen. Vapaa-aika ei ole häntä varten, paitsi vaimon milloin mistäkin syystä kattamat juhlat.

Jos antiikki yhtään kiinnostaa, aitojen ja väärennetyjen klassikkovalaisimien vaiheet ruokkivat lukuhalua. Keräilytietoa ei ole kuitenkaan liiaksi asti, jos muut kuin papukaijakannut tai metallista muotoillut valaisimet ovat harrasteenasi. Millainenhan muuten olisi luovaksi tietokirjaksi kirjoitettu dekkari?

En tajunnutkaan, yhdenlainen hullu kissanainen kun olen, että mussukaksi ja muilla hellittelynimillä miltei läpi koko kirjan kulkevan pikkukoiran nimi ei ensin tule ilmi. Minä tulkitsin mussukoinnin luontevaksi lepertelyksi. Niinpä lukija saa herkun luvussa 44.

*Hannun humisevissa korvissa kilahtaa tuonelan portinvartijan kello. Hän kääntää katseensa suoraan Tuplalihan haaleansinisiin silmiin, joiden tuijotus äkkiä herpaantuu.*

*”Nemesis, puskaa!”*

*Se kohtalon kilahdus olikin kello kyläkaupan ovessa.*

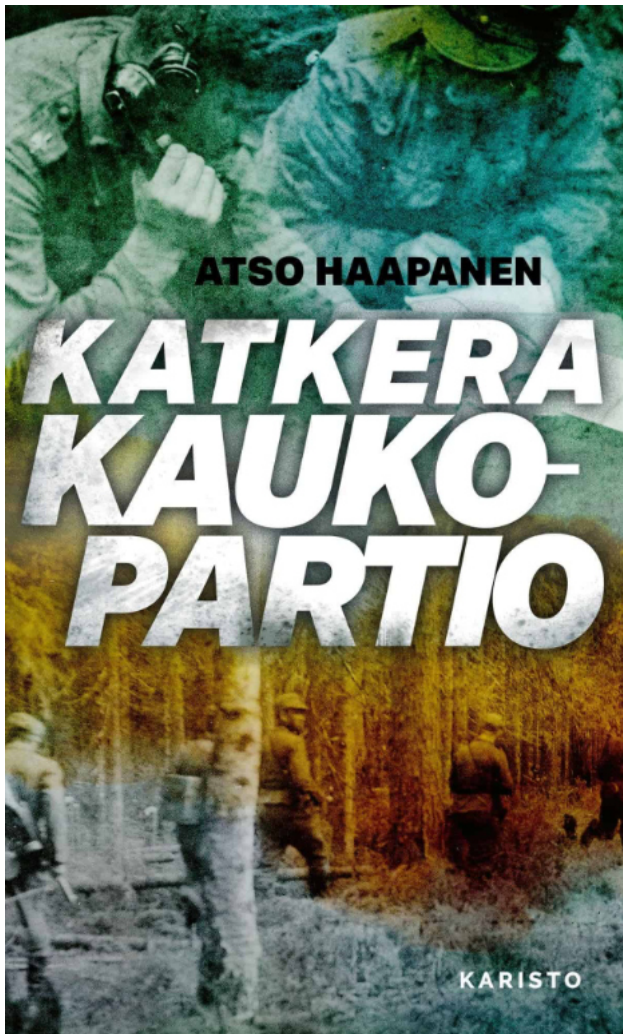
*Pieni valkoinen pallo iskeytyy jättiläismäisen habmon kimppuun kuin pehmeä torpedo.*

Loppu hyvin, kaikki hyvin, kuten kunnan tarinassa kuuluu. Langanpäitä jää sopivasti irralleen odottamaan seuraavan osan kudelmaa.

Pidin hyvin rakennetuista henkilöihahmoista ja siitä, miten keskenään erilaiset ihmiset muodostivat tiiviin poppoon.

*Anna Korhokangas*





## Atso Haapanen: Katkera kaukopartio

Karisto, 2026  
240 s.

Sotaromaani *Katkera kaukopartio* perustuu kaukopartio Matti 1:n kesällä 1944 tekemään partiokertomukseen ja Ilmavoimien tiedonantoihin. Tähän kaukopartioon kuului neljä miestä, alikersantit Suikkanen, Nuija ja Määttänen sekä upseerikokelas Rastas, joka myöhemmin sai partiopaikalleen tiedon upseeriksi nimittämisestä. Sodan aikana nämä nimittämiset perustuivat Puolustusvoimien tarpeeseen täyttää sodan ajan johtajapaikkoja.

Kesällä 1944 Karjalankannaksella Neuvostoliitto hyökkää voimalla ja Suomen armeijalla on kaikesta pulaa. Matti-partio joutuu tiedusteluretkelle vihollisen selustaan mukanaan vain osittain toimiva radiolähetin Kyynel. Kyynel on Suomessa kehitetty kevyt sähkötyspartioradio, jota käyttivät aluksi jat-

kosodan aikana kaukopartiomiehet yhteydenottoihin Päämajaan.

Partiolla on ongelmia Kyynelen toiminnan kanssa, eikä se aina toimi kuten pitäisi. Ilman yhteyttä tukikohtaan miehet ovat oman onnensa nojassa keskellä vihollisen valtaamia seutuja, ja epätoivo niin omasta kuin Suomen kohtalosta hiipii mieliin. Paluusta omien puolelle tulee kujanjuoksu, josta kaikki eivät selviä.

*Katkera kaukopartio* on kirjoitettu keskustelumutoon. Päiväkirjamaisesti kerrotaan myös tapahtumista; syömisistä, nukkumisista, partioinnista. Mietitään mitä muualla rintamalla tapahtuu. Partio tekee kilometrien pituisia tarkkailureissuja päivittäin, ja seuraa venäläisten rautatie- ja maantie-liikennettä. Monta kertaa partio kohtaa venäläisiä ja osuu jopa venäläisten majoituspaikkoihin. Silloin on oltava tarkkana, että löytyy sopiva reitti kiertää vihollinen.

*Partiomiehet lähtivät ryömimään pois päin ketjussa etenevistä vihollisista. Pienen kumpareen jälkeen he nousivat kävelemään.*

*– Ei ole partiomiehen elämä helppoa, Suikkanen naurahi. – Ensin ryssät jahtaavat ja nyt sotaa leikkiesäänkin ajavat meidät liikkeelle.*

*– Hyvä, että ammuskeliivat, Nuija sanoi. – Olisimme olleet kusessa, mikäli ne olisivat aloittaneet leikkinsä vasta arvan meidän lähellämme.*

*– Enpä tiedä, Määttänen sanoi. – Ryssät siinä olisivat yllättyneet, kun olisimme ampuneet takaisin.*

Vaikka partio pystyi reissunsa aikana täydentämään ruoka- ja ammustarvikkeitaan Mateista, huoltojärjestelmän osana toimineista varustekätköistä, kirjan jälkisanoissa kerrotaan, että partiota vaivasi apeus koko reissun ajan. Tilannetta ei helpottanut se, että tavallisesti varmatoimiset Kyyneleet reistailivat koko matkan ajan. **Atso Haapanen** on sotahistorian aktiivinen harrastaja, joka on sotaromaanien lisäksi julkaissut useita aihetta koskevia tietoteoksia.

*Soili Vuorenmaa*

## Rob Hart: Tuhokoodi Medusa

Publiva, 2026

Alkuteos: *The Medusa Protocol* (G.P. Putnam's Sons, 2025)

Kääntäjä: Antti Immonen

324 s.

Anonyymit ammattitappajat -sarjan toinen osa *Tuhokoodi Medusa* kertoo muutamasta ammattitappajasta, jotka ovat päättäneet tehdä rauhan itsensä ja muun maailman välillä lopettamalla tappamisen. He ovat perustaneet AA-kerhoa vastaavan Anonyymit ammattitappajat -ryhmän, joka kokoontuu säännöllisesti tukemaan jäseniään.

Vaikka ryhmä onkin päättänyt elää lopun ikänsä tappamatta ketään, rikollispiirit eivät ole antaneet anteeksi heidän aiempia tekojaan, eikä nimien vaihtaminen tai hiljaiselon eläminen suinkaan tarkoita sitä, että maailman kovimmat rikolliset eivät heitä löytäisi.

Yksi ryhmän jäsenistä on siepattu. Astrid on kävelemässä Suffolk Streetiä pitkin ryhmän tapamiseen, kun pakettiauto pysähtyy hänen kohdalleen, ja hänet kaapataan autoon. Hänet nukutetaan, ja kuljetetaan Brasilian presidentti Azevedon rakennuttamaan huippumoderniin vankilaan Käärmesaarelle.

Kirjassa seurataan ammattitappajien, lähinnä Astridin ja Markin toimintaa. Astrid on kidutettuna vankilassa, jossa hän miettii pakoja, sekä muistelee ”tappokeikkojaan”, jotta keksisi kuka hänen sieppauksensa tilasi.

Toisaalla ryhmän jäsenet Mark ja Booker alkavat kehittää suunnitelmaa, jolla pelastaa Astrid vankilasta. Mark ottaa yhteyttä vanhaan viholliseensa Lavigneen, jonka yhteyksien avulla he pääsevät vankilaan.

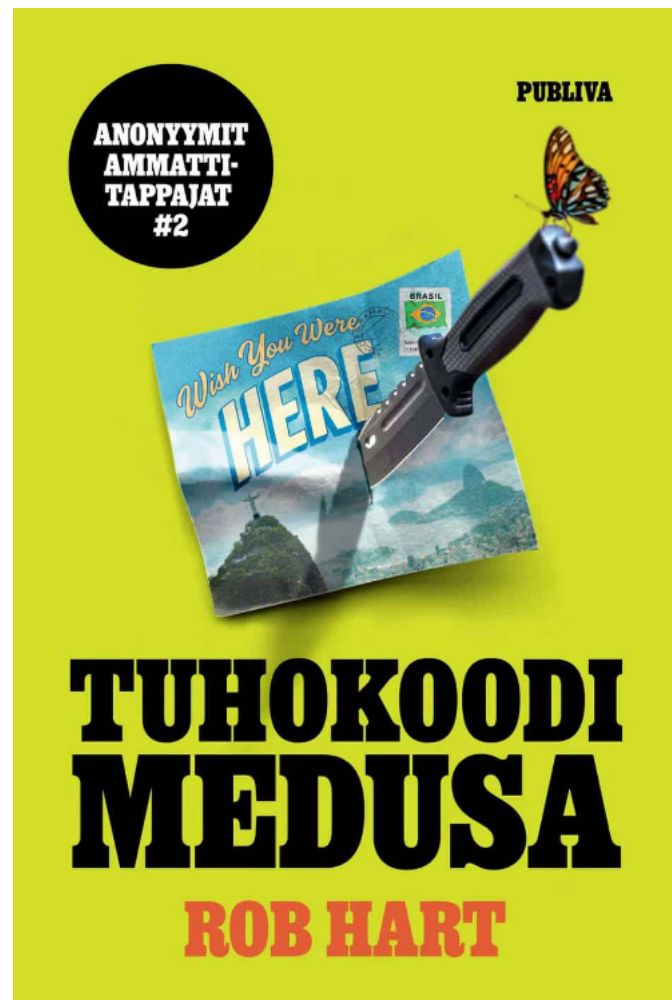
Tarinassa vuorottelevat Astridin vanhojen rikosten kuvailu, ja nykyaika vankilassa, jossa häneltä yritetään kemiallisilla aineilla saada urkittua tietoja vanhoista tapauksista. Toisaalla kerrotaan Markin ja Bookerin toiminnasta vapautuksen järjestämiseksi. Eikä itse vapautus tule olemaan helppo. Kun

turvatoimet deaktivoidaan, vuorossa ovat aina aktiiviset käärmeet.

*Tässä vankilassa on eräitä maailman vaarallisimmista ihmisistä. Jos menettäisimme otteemme heistä, se olisi erittäin vaarallista. Te kaikki pääsisitte ulkomaailmaan rellestämään. Eli jos minut tapetaan, tuhokoodi aktivoituu, ja kaikki turvatoimet lakkaavat toimimasta.*

Joka tykkää raa’asta toiminnasta, niin sitä tästä kirjasta löytyy. Myös tappajien ajatuksia ja vaikeuksia sopeutua tavalliseen elämään pohditaan monelta kantilta. Aina ei olekaan kyse siitä, mitä ihminen itse haluaa, vaan myös siitä millaisena pelinappulana ihmistä muut käyttävät.

Soili Vuorenmaa



## Julie Murphy: Tosirakkauden mitat

Tammi, 2024

Alkuteos: If the Shoe Fits (Disney-Hyperion, 2021)

Kääntäjä: Taimi Tornikoski

341 s.

Nykyajan tuhkimotarinessa tuhkimo voi suunnitella prinssille oman kengän.

*Mietin, mahtoivatko kaikki hienot puvut olla Irinan käten työtä, ja onko tässä tosielämän Henry: nukka- vierut farkut, t-paita ja tennarit. Tämä muistuttaa paljon enemmän sitä Henryn versiota, jonka tapasin lentokoneessa. ”Luulin, että minun raubantarjoukseni oli näyttävä, mutta taisit sittenkin vetää pidemmän korren.” Hän osoittaa avointa luonnoslehtiötäni, jossa Henryn innoittama suunnitelmani komeilee täysin näkyvillä.*

Tähtiin kirjoitettu -sarjassa kerrotaan klassikkosatuja uudella tavalla, mutta täysin tunnistettavasti. **Julie Murphyn** *Tosirakkauden mitat* on aivan sel-



västi satu Tuhkimosta, vaan kuka hukkaakaan kengänsä, tai löytää sen?

Cindy, jonka kenkäkokoelma on varsin kunnioitettava, valmistuu muotikoulusta. Työpaikka ei ota löytyäkseen, ja Cindy palaa lapsuudenkotiinsa. Siellä on äitipuoli, ja kyllä, tällä Tuhkimolla on myös kaksi sisarpuolta, joskaan ei kovin ilkeää.

Äitipuoli on kova luu tosi-tv-tuotannossa. Kun kaksi osallistujaa jättää kesken, mukaan valitaan hänen tyttärensä (hyshys sukulaisuudesta), joista tulee kaksoset ohjelman ajaksi. Monen mutkan kautta myös Cindy tulee mukaan. Se ei ole mikään itsestäänselvyys:

*”Miksi oikein torppasit ajatuksen, että osallistuisin ohjelmaan? Ei se voi pelkästä kilpailijoiden lukumäärästä johtua. Sehän on vaihdellut ennenkin... ja tiedän, että tarvitset apuani täällä kolmosten kanssa...”*

*”Kultapieni, sehän on vain höpsö ohjelma. Ei sinun kannata haaskata aikaasi sellaisiin joutavuuksiin. Edessäsi on aivan valtavasti mahdollisuuksia. Tosi-tv sopii kyllä joillekuille kuin nakutettu, mutta toisten elämää se saattaa jäädä vainoamaan vuosikausiksi.”*

*”Johtuuko se... siitä, että olen lihava?”*

Kengät mahtuvat aina, mutta Cindy on joutunut tottumaan siihen, että pukeutumisessa ja vaatteiden yhdistelyssä pitää käyttää luovuutta. Se, mitä hän on oppinut verhotakseen itsensä – ei piiloutuakseen vaan pukeutuakseen – koituu yllättävän hyödylliseksi myös ohjelmajaksojen kuvioissa.

Tosi-tv käsikirjoitetaan, ja kyseisen ohjelman kosija on saanut ohjeensa siitä, kenet hänen tulee valita, ja keitä ei saa pudottaa ensin.

Kun prinssi sitten rakastuu tuhkimoonsa, mutta ei voi poiketa sopimuksesta, juonenkäänteitä riittää. Onneksi kumpikin saa lopulta sekä uudet kengät että toisensa.

*Anna Korkiakangas*

## Max Manner: Kuollut kuin kivi

Bazar, 2026

394 s.

Verinen kivi nyrkissä on jo kansikuvan aiheena. *Kuollut kuin kivi* aloittaa Murhaloru-sarjan, johon jatkoa seuraa hyvinkin pian.

Alkajaisiksi ollaan kirjailijoiden kemuissa, kirjanjulkareissa. Kirjailijan on varmaan suhteellisen helppoa kirjoittaa tästä, koska varmasti niissä juhlista on tullut käytyä. Kekkerit ovat kirjailija Roosa Viiman kotona. Roosaa ei voisi vähempää kiinnostaa. Hän ei millään muotoa ole tyytyväinen elämänsä ja siihen, mitä on tullut tehtyä. On jatkettava näyttelemistä...

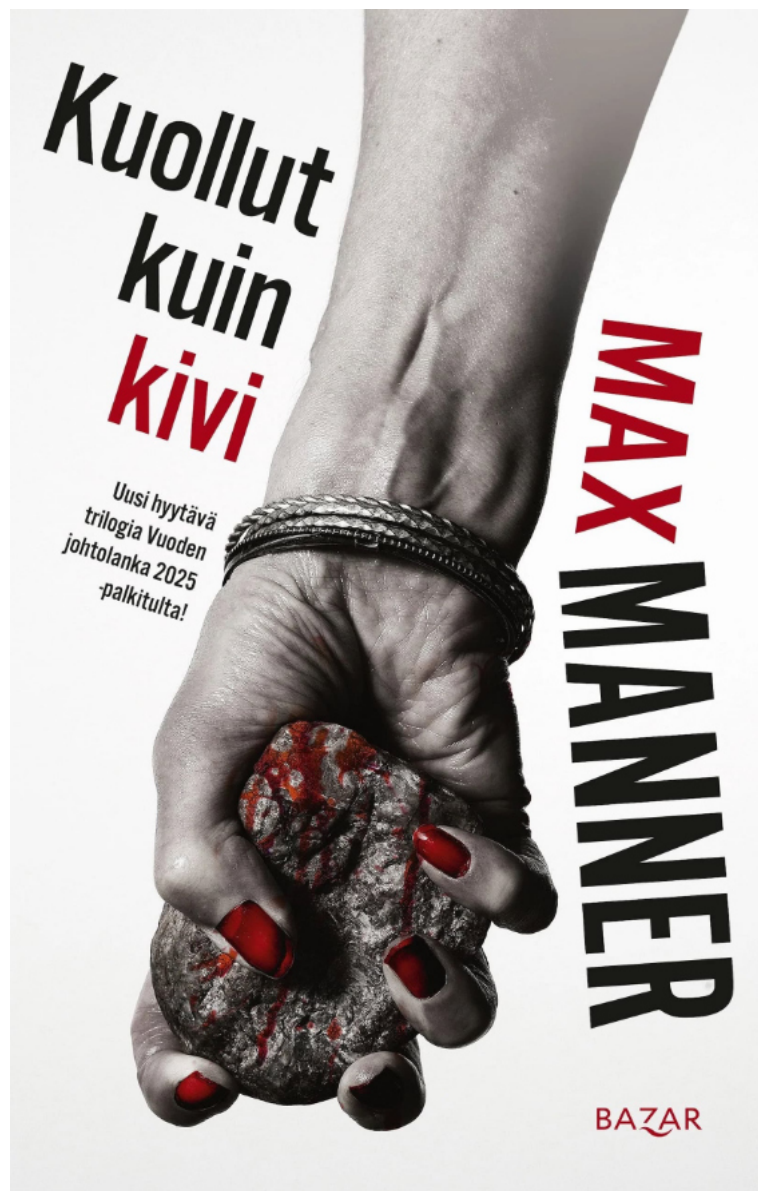
Kun juhlat ovat loppuneet, kylpyhuoneesta löytyy kivi. Lisäksi peiliin on kirjoitettu:

*Pikku-Maija murhasi,  
laski veret isästä.  
Minne Maija katosi,  
vaaniiko hän äitiä?*

Rikoskomisario Risto Vasama, joka on Roosaa ystävänä, joutuu palaamaan takaisin Villa Viimaan, sillä nyt olisi töitä tiedossa. Onko jollain synkkä huumorintaju, vai mitä kummaa on tekeillä. Kun loru jatkuu, saa vain miettiä, montako säettä siinä on. Moinen lorun lurittelija aiheuttaa ikäviä väristyksiä.

Kustannusmaailma ja sen monenmoiset koukerot värittävät myös tätä tarinaa. Miten kirjailija kirjoittaa, jos on vaan jumi, onko silloin pakko lainata ja varastaa? Ihan hassun ajankohtainen aihe, joskaan ei ollenkaan kiva juttu.

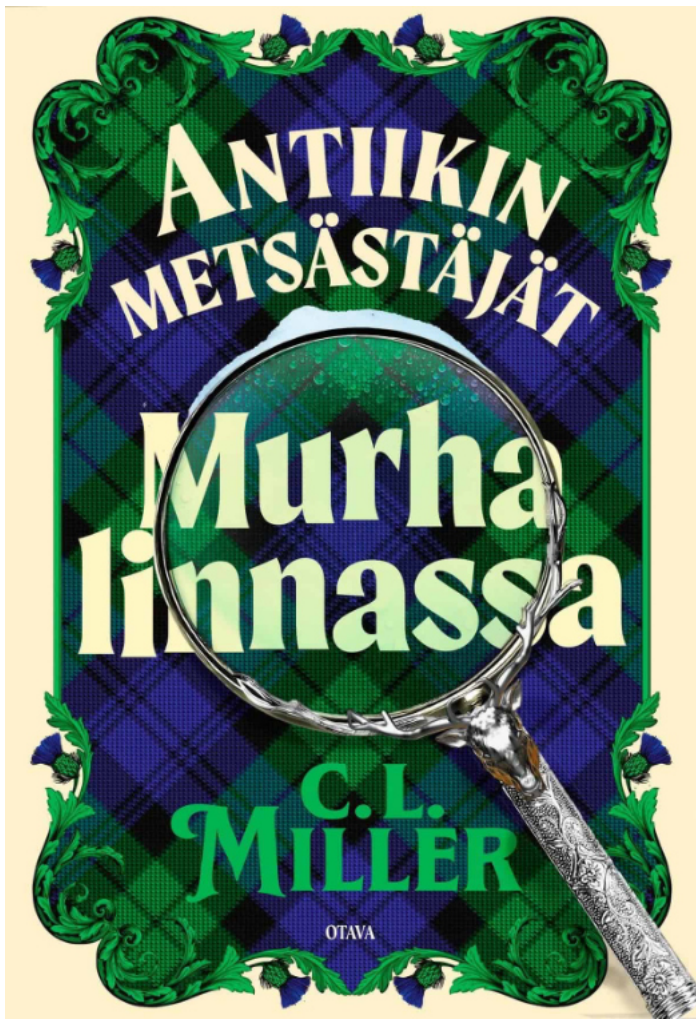
Ihmisten väliset suhteet, jotka osaavat olla kimurantteja, on hyvin kuvattu. Jännitteitä saadaan kasaan kivasti ja oli mukavaa edetä loppua kohden, kun ei millään arvannut, kuinka tulee käymään. Montako ruumista ja ennen kaikkea miksi?



**Max Mannerilla** on vankka taito pitää lukija otteessaan, sillä teksti ja tarina tihkuvat sellaista mielenkiintoista settiä, jota oikein mielikseen nautiskelee.

Onneksi on jatkoa tulossa....

*Kini Laine*



## C. L. Miller: Murha linnassa

Otava, 2026

Alkuteos: *Murder at the Castle* (Pan Macmillan, 2026)

Kääntäjä: Antti Autio

330 s.

Salapoliisikaksikko Freya ja Carole ovat erikoistuneet antiikinmetsästyksen. He ovat juuri solmineet konsultointisopimuksen FBI:n kanssa. Heidän ensimmäinen yhteistyöprojektinsa on löytää väärennettyjä tauluja ja väärentäjä Skotlannista. Projekti lähti käyntiin siitä, kun Amerikkaan alkoi ilmestyä kuuluisien taiteilijoiden tauluista maalatut kopioita, jotka oli lähetetty Edinburghista.

Freyan ja Carolen Crocklefordin Antiikkiliikkeen tiimiin kuuluvat myös Sky, joka on taitava jäljittämään tietoja verkosta, sekä aiemmin ratkaistujen juttujen myötä vähän kuin vahingoissa mukana tulut Bella.

Bella on tottunut toimimaan lain rajamailla, eikä FBI:n tutkijalla Philillä, joka tulee naisten avuksi Amerikasta, ole häneen kovin kummoista luottamusta. Bella on kärsimätön, ja hänellä on jatkuvasti menneillään myös omia tutkimuksiaan, joista hän ei kerro muille. Kun Bella taas katoaa omille teilleen, alkavat tiimin jäsenet huolestua.

Freya ja Carole olivat aikeissa matkustaa Skotlantiin porukalla, mutta nyt he arvelevat, että Bella on kadonnut syrjäisessä skotlantilaislinnassa jäljittäessään yksin väärennöksiä. He lähtevät matkaan saman tien.

Perillä heitä odottaa järkyttävä näky. Linnanherra makaa puutarhassa murhattuna, ja arvokas hopeakokoelma on kadonnut. Koska Bella on matkustanut linnaan, eikä häntä tavoiteta mistään, paikallispoliisi arvelee Bellan sekaantuneen ryöstöön ja murhaan. Sitähän salapoliisikaksikko ei tietysti usko.

Taideväärennöksissä liikkuvat suuret rahat. Vanhoja tauluja myydään alkuperäisinä ja niistä pyydetään valtavia summia. Osa rikollisista kätkee varastettuja tauluja, osa väärentää aitoustodistuksia. On sanottu, että väärentäjien keinot muuttuvat yhä kekseliäämmiksi, mikä vaatii tutkijoilta jatkuvaa ammattitaidon kehittämistä. Niin tässäkin tarinassa. Juoni on monimutkainen ja mielenkiintoinen, kuka lopulta on rikollinen, ja miten väärennösten kanssa kikkailu on onnistunut kymmeniä vuosia.

Ketkä joutuvat luopumaan haalimistaan aarteista, kuka menettää henkensä. Onko tiimi enää täysilukuinen kun piina päättyy?

*Murha linnassa* on Antiikin metsästäjät -sarjan kolmas osa. Englantilaiskirjailija **C. L. Miller** kuvaa vakuuttavasti taidemaailman rikoksia. Kirjailija itse on saanut taidetietämyksensä antiikkieksperttinä tunnetulta äidiltään. Viihdyttävää ja jännittävää lukemista niille, joita kiehtovat vanhat linnat, salaisuudet ja pieni romanttinen sivujuoni.

*Soili Vuorenmaa*

## Cilla ja Rolf Börjlind: Varjo lankeaa

S&S, 2025

Alkuteos: Skugga över Slagtjärn (Norstedts, 2025)

Kääntäjä: Ulla Lempinen

371 s.

Runsaasta ruotsalaisten dekkarien parvesta **Cilla ja Rolf Börjlindin** sarja Olivia Rönningin ja Tom Stiltonin tutkimuksista on ollut yksi mielenkiintoisemmasta päästä; rikostutkinta on kuljettanut parivaljakkoa sinne sun tänne pitkin maailmaa, mutta nyt uusimmassa kirjassa ollaan Pohjois-Ruotsissa Jämtlandissa, ja lukija johdatetaan keskelle periruotsalaisia juhlia:

*Purkit sibahtivat auki. Siellä täällä juhlijat painuivat kyyryyn välttyäkseen liemen pärskeiltä. Ei puolimätää kalaa sentään ihan niin paljon rakastettu. Olivian onnistui väistää pisarat, mutta hän ei päässyt pakoon inhaa hajua.*

Eli hapansilakkakemuthan tässä on käynnissä! Juhlia muistellaan myöhemminkin moneen kertaan, sillä tuo outo herkku kokoaa kaikki kyläläiset yhteen poliisin tutkivan katseen alle.

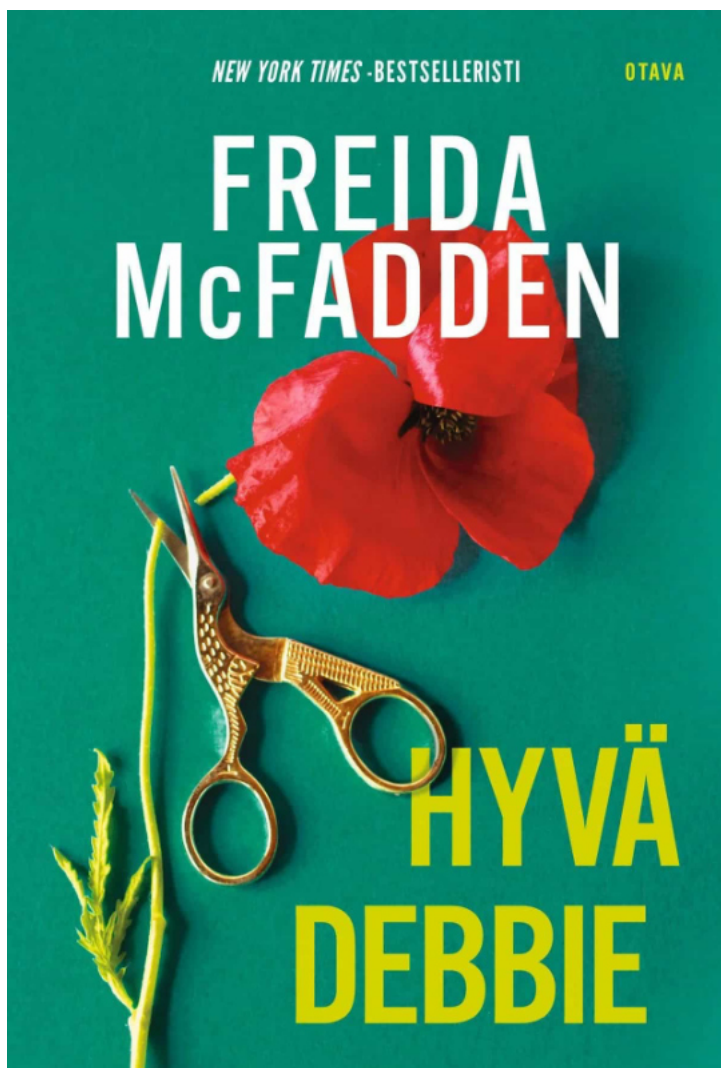
Mutta onhan tässä kirjassa toki paljon muutakin. Henkilökuvaus onnistuu mainiosti piirtämään lukijalle hahmot vaikkapa peräkamaripoika Gusumista, Bolundin uusnatsiveljeksistä, kotiinsa kaihtimien taakse sulkeutuneesta Christelistä ja tietotoimistona toimivasta kyläkaupan väestä. Mitä sitten kaupunkilainen Olivia tekee täällä pikkuisessa Slagtjärnin kylässä? Siellä on tietenkin tapahtunut murha, ja häijy murha onkin: valtavasta muurahaiskeosta on löytynyt päätön ruumis, ja paikallisen poliisin tutkimukset junnaavat etenemättä mihinkään. Olivia, joka tiedetään taitavaksi ja nokkelaksi, lähetetään apuun Tukholmasta; kun kuviot vieläkin mutkistuvat, kiinnostuvat myös eläköityneet Tom Stilton ja Mette Olsäter tapauksesta.

Pidin tästä kirjasta itse asiassa melkein enemmän kuin sarjan edellisestä osasta *Yön silmä*, mutta ehkä kysymys on vain henkilökohtaisista mieltymyksistäni, kun en ole koskaan ollut kovin innostunut kansainvälistä järjestäytyntä suuren luokan rikollisuutta käsittelevistä dekkareista. Tällaiset pikkuiseen maalaiskylään sijoittuvat murhat ovat enemmän makuuni, ja siksi luinkin tämän melkein ahmien.

Kirjailijapari oli siis onnistunut sekä miljööön että henkilöiden kuvauksessa; ehkäpä Gusum oli hieinan liian stereotyyppinen, mutta hänen vastapainonaan oli monta raikasta ja uskottavaa henkilöahmoa. Kirjan loppuvaiheessa aloin kyllä pohtia, oliko Tomin sijoittaminen kirjaan edes ihan välttämätöntä, sillä rikokset olisi varmaankin saatu selvitetyiksi ilman häntäkin. Kun sarja kuitenkin kantaa sekä Olivian että Tomin nimiä, niin ehkä hänet piti ympätä mukaan.

*Tuija Nummi*





## Freida McFadden: Hyvä Debbie

Otava, 2026

Alkuteos: *Dear Debbie* (Poisoned Pen Press, 2026)

Kääntäjä: Jussi Tuomas Kivi

303 s.

Debbie on superälykäs kotiäiti, joka suunnittelee ohjelmia. Hän keskeytti opintonsa MIT:ssä tuntemattomasta syystä ja kirjoittaa kirjan nimeä kantavaa ihmissuhdekolumnia, jossa hän jakaa ihmis-suhdeneuvoja niitä tarvitseville.

Vaikka päällisin puolin kaikki tuntuu olevan kunnossa, vastoinkäymisiä alkaa kasaantua. Lopulta Debbie muuttuu epävakaaaksi. Hän ei kestä nähdä enää epäoikeudenmukaisuutta ja ottaa ohjat omiin käsiinsä oikeuden toteuttamiseksi.

Vaikka Debbien hahmo on lähtökohdiltaan hieman epäuskottava, hän on samastuttava hahmo. Se on tarpeen, sillä kostotarinat, jollainen Hyvä Debbiekin on, tarvitsevat päähenkilön jonka näkökulmasta välittää.

Tarina nojaa hieman liikaa epäuskottaviin sattumuksiin. Yllätyksiä on paljon, ja osa niistä tuntuu rakennetun hieman liikaa tarinan mahdollistaviksi. **Freida McFaddenin** kirjoitustyyllillä on kuitenkin paljon vahvuuksia. Hän käyttää paljon hyvin lyhyitä lukuja ja teksti on hyvin nopealukuista. Tämä tekee kirjasta helposti lähestyttävän ja hyvän luetavan esimerkiksi kiireiseen aikatauluun.

*Hyvä Debbie* on nopeatempainen jännityskirja. Sitä voi suositella erityisesti jännityksen nälkäisille lukijoille. Tämä on jo kymmenes suomennos McFaddenilta, joka tunnetaan parhaiten *Kotiapulainen*-kirjasta. Sen filmatisointi on ollut myös ollut menestys. Hänen seuraava kirjansa *Vuokralainen* ilmestyy kevään 2026 aikana.

*Juba Salmi*

TUTUSTU MYÖS



## Saila-Mari Kohtala: Kokkola palaa

Otava, 2026  
283 s.

Kaunis vanha puutaloalue Kokkolassa on jostain syystä tuhopolttajan tähtäimessä, ja monta taloa ehtii palaa ennen kuin rikokset alkavat selvitä. Kuolonuhreiltakaan ei vältytä.

Tarinassa amatöörietsivät Liza, uuden elämän Keski-Pohjanmaalta löytänyt entinen viestintäalan uratykki, ja Nils, ex-vankilakundi Kannuksesta, lyövät viisaat päänsä yhteen ja alkavat tutkia tuhopolttojen sarjaa.

Liza ja Nils ovat ratkaisseet aiempina vuosina yhdessä parikin rikostapausta, mutta olleet nyt pidempään erossa toisistaan. Lizalla on asunto Helsingissä ja Nils asuu luonnon keskellä Kannuksessa. Liza ottaa yhteyttä Nilsiin, ja saa häneltä kyläilykutsun. Samaan aikaan he huomaavat uutisen Kokkolan tuhopoltoista.

Uteliaisuus valtaa molemmat, ja he vuokraavat viihtyisän vanhan talon läheltä palopaikkaa. Liza huomaa, kuinka hyvin hän viihtyy Nilsin kanssa, ja kuinka mukavia ihmisiä heillä on ystävinään. He viettävät aikaa Kokkolassa pyöräillen ja rentoutuen, hyvästä ruuasta nauttien ja kyläillen. Samalla on hyvä kysellä paikallisilta lisää tuhopoltoista.

Liza tutkii ahkerasti paikallisia uutisia ja lukee netistä murha.infoa. Joka paikassa syylliseksi arvelaan nuorta poikaa, joka ei pysty puolustautumaan syytöksiltä. Hän joutuukin käymään kuulusteltavana useita kertoja.

*Kuisti paloi kotoisasti räiskyen. Onni tuijotti tulta lumoutuneena. Keltainen puutalo oli hyvin kaunis. Kukkapenkeissä molemmin puolen kuistia, hetken vielä liekkien ulottumattomissa, tönöttivät nupullaan olevat tulppaanit.*

*– Herrais! Soititko jo paloauton? huusi kaubistunut vanhemman naisen ääni.*

Lizalla ei ole harmainta aavistustakaan, miksi vieraat ihmiset tulevat antamaan heille vinkkejä tuhopolttajasta, vaikka eivät ole niitä poliiseille kertoneet. Heidän uusi ystävänsä tietää kuitenkin, että myös Lizasta ja Nilsistä kerrotaan netissä murha.infoa. Heidän osuutetaan aiempien rikosten selvityksessä kiitellään. Samalla heille kerrotaan Simosta, miespoliisista, joka ei viitsi tutkia rikoksia, vaan menee samalle nuoren pojan syyttelylinjalle kuin useat muutkin juoruilijat. Simolla tuntuu myös olevan kaunoja Lizaa ja Nilsia kohtaan.

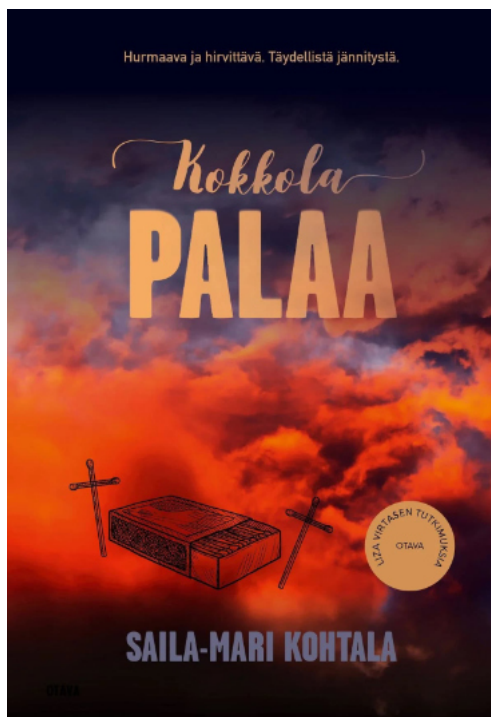
Lizan ja Nilsin on myös syytä olla varovaisia, sillä tuhopolttaja ei ole ainoa, joka alueella rellestää. Monet alueen asukkaista ovat jo nähneet outoja vilahduksia tummiin pukeutuneesta hahmosta.

Rikokset eivät ole mukavia, varsinkaan murhapoltot. *Kokkola*

*palaa* -kirjan tarina on kuitenkin leppoisa lukemista, jos ei halua mässäillä raakuudella vaan tykkää enemmän lukea arkipäivän tapahtumista, jotka kuitenkin pyörivät tuhopolttojen ympärillä odottaen rikollisen kiinni jäämistä. Kirja on hyvin kirjoitettu, ja sitä on helppo lukea. Suurta keskittymistä tai vaativaa päättelyä ei lukijalta odoteta. Tarina etenee pikkuhiljaa kohti ratkaisuaan.

*Kokkola palaa* on **Saila-Mari Kohtalan** Liza Virtasen tutkimuksia -sarjan kolmas, itsenäinen osa.

*Soili Vuorenmaa*



# PETTERI LEINO PAHAN PALKKA



VESIHIISI

## Petteri Leino: Pahan palkka

Vesihisi, 2020  
438 s.

Suomen musta syyskuu? Henkensä menettävät niin kansainvälisen energiayhtiön ex-toimitusjohtaja Lilja, metsäyhtiön pääjohtaja Slotte kuin moottoripyöräkerho Mexicanosin varapresidentti Lauri ”Late” Luukkonenkin. Pankin edessä räjähtää pommi ja moottoripyöräkerhon kerhotila ammutaan seulaksi. Suomessa järjestetään motoristin hautajaiset, joihin tulijoita on useista Euroopan maista. Poliisi turvaa tapahtumaa. Miksi?

Rikoskomisario Ari Raippalinnalla selvittää tapahtumia murharyhmänsä kanssa, mutta joku lyö kapuloita rattaisiin ja ottaa tähtäimeensä niin Raippalinnan kuin hänen työparinsa rikosylikonstaapeli Urho Tähkänkin. Sisäministeri pelkää, että hallitus kaatuu, jos selviää hänen yhteytensä murhattuun

toimitusjohtajaan. Raippalinnan ryhmä hajotetaan ja tutkinta siirretään osaamattomalle tutkijalle. Tämä ei estä kuitenkaan kolmannen polven poliisi Raippalinnaa jatkamasta omaa tutkintaansa.

Kuten niin usein ennenkin, lehdistöllä on suuri rooli tapahtumien paljastamisessa. Rikostoimittaja Mattila pistää likoon itsensä uutisoidessaan tapahtumista. Rikosten jäljet johtavat niin Venäjälle kuin yrityselämän huipullekin. Poliittisen toiminnan korruptoituneisuus tai poliisien sisäiset valtataistelut eivät estä toimittajaa uutisoimista.

Pääministeripuolue vastustaa asevientä, joka laukaisee jengipomo Johanssonin rikolliset toimet. Joka on seurannut Suomen politiikkaa, löytää mielenkiintoisia yhteyksiä todellisiin tapahtumiin. Kuiva huumori kukkii kirjassa, ja saa lukijan välillä nauramaan niin tapahtumille kuin niissä mukana oleville henkilöillekin. Tekstistä selviää yksityiskohtia, joista vain asioiden parissa työskennellyt voi kirjoittaa. **Petteri Leino** onkin entinen Puolustusvoimien ammattisotilas ja puolustusministeri **Niinistön** erityisavustaja, joten tietoa on niin poliittisesta kentästä kuin maanpuolustustoiminnastakin.

*Pahan palkka* on mielenkiintoista luettavaa pienintä yksityiskohtaa myöten. Tapahtumat sijoittuvat reilun kuukauden ajanjaksolle. Kirjan kappaleet on jaksotettu päivittäisiin tapahtumiin, ja jokaista päivää kohti on alussa mielenkiintoinen ajatelma, joka pistää miettimään, miten ajatelma kuvaa päivän tapahtumia. Tämä on aivan omantyylinen huippudekkari. Leino on julkaissut tietokirjoja ja tämän yhden dekkarin. Toivottavasti hän vielä jatkaa dekkareidenkin kirjoittamista.

*Soili Vuorenmaa*

## Robert Coover: Sisäkölle piiskaa

Moebius, 2023

Alkuteos: Spanking the Maid (Grove Press, 1982)

Kääntäjä: Heikki Karjalainen

93 s.

Olin aivan viattomasti etsimässä Moebius-pienkustantamon sivuilta tietoa muista kirjoista, kun silmiini sattui Moebiuksen vuonna 2023 julkaisema suomennos **Robert Cooverin** *Sisäkölle piiskaa* -pienoisromaanista. Alun perin vuonna 1982 ilmestynyt, helposti kertaistumalla luettavan mittainen tarina on parodiaa viktoriaanisesta eroottisesta kirjallisuudesta ja asettuu jonnekin kokeellisen kirjallisuuden spektrille.

Kirjan asetelma on yksinkertainen. On isäntä, on sisäkö, on huone jossa isäntä herää ja jota sisäkö tulee siivoamaan. Sisäkö on uttera ja pyrkii tekemään parhaansa, mutta jotenkin tilanne kääntyy jollain tapaa aina siihen, että sisäkö on isännän piiskattavana. Kukaan ei oikeastaan nauti tästä piiskaamisesta, mutta kuvio toistuu kerta toisensa jälkeen erilaisin variaatioin.

Aloitetaan ilmeisestä: kirjassa on jonkunsorttinen sadistinen pohjavire, joka perustuu siihen että valtaa pitävä isäntä, yläluokkainen mies, kohdistaa väkivaltaa alistetussa asemassa olevaan sisäköön, joka on nuori nainen. Kuvio on vähän tätä monimutkaisempi, isäntä esimerkiksi on lopulta aika hukassa koko asian kanssa ja nojaa johonkin epämääräiseen käsikirjaan, mutta jonkinlaisesta yläluokkaisesta naisvihasta on lopulta kyse, jostain ruumiillisen kurittamisen kierteestä, joka on isännän omassa lapsuudessa opittu. On ihan ymmärrettävää, jos tällaista ei halua lukea. Sisäkö on kuitenkin tarinan henkilöistä se kiinnostavampi.

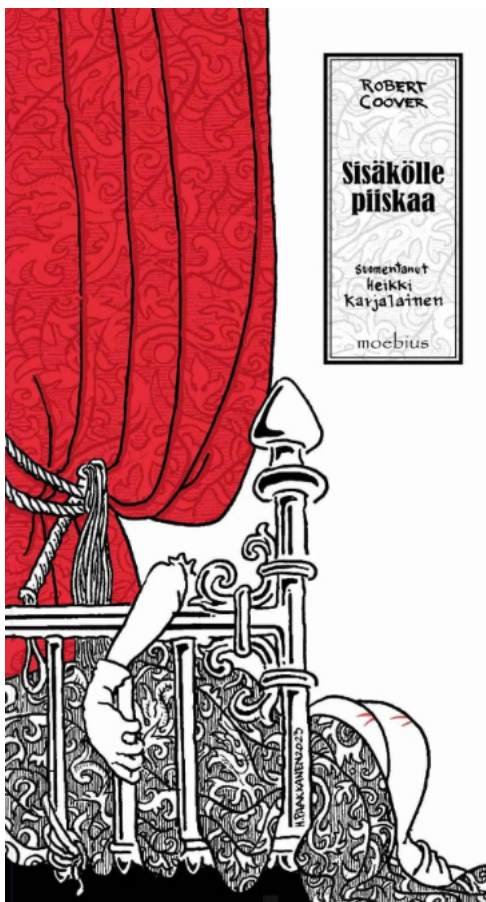
Kirjassa on kuitenkin enemmänkin tasoja. Sen symboliikka elää, kiemurtelee ja hajoaa lopulta palasiksi, kun toistot toistuvat. Pinnan alla kuplii kaaos, joka manifestoituu esimerkiksi isännän vuoteesta löytyvinä erikoisina esineinä. Isännän erektio mainitaan toistuvasti, mutta sen tehtävä on pääasiassa epäonnistua. *“Hän seisoo hylättynä ilta-pärvän auringossa kosteiksi muuttuneissa pyjamanhou-suissaan, kun sisään lentää lintu ja laskeutuu hänen erektiölleen, mitä siitä nyt on jäljellä.”* Ei tässä mitään hyperseksuaalista alfaurosta kuvata, ei.

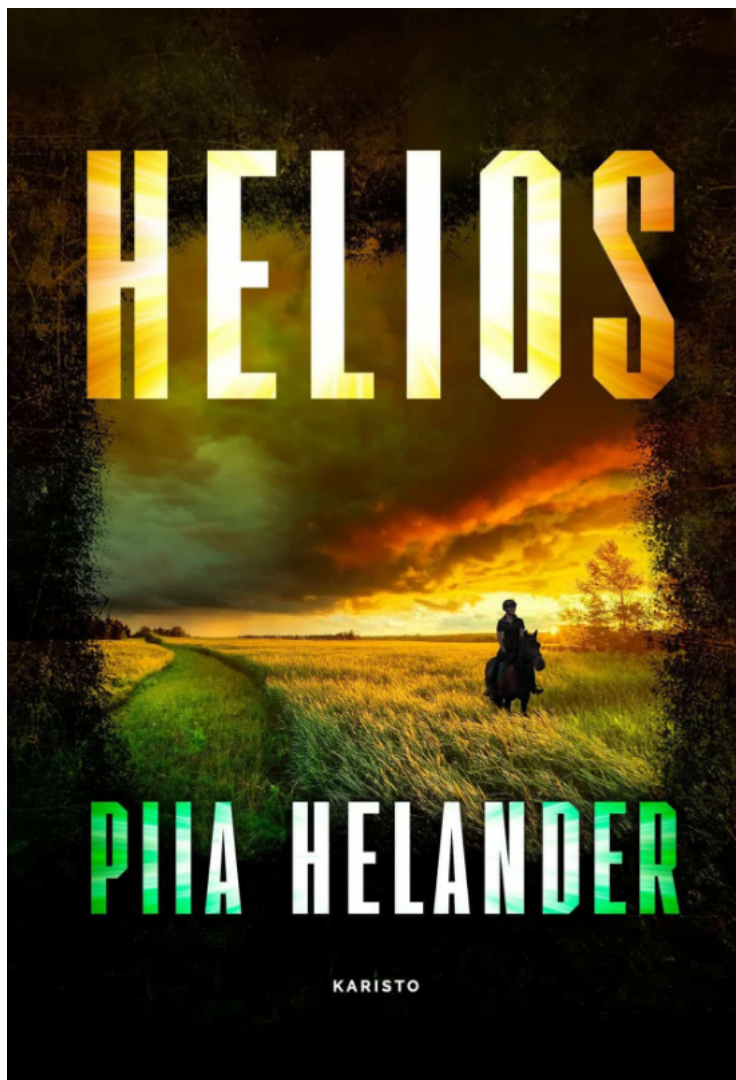
*Sisäkölle piiskaa* on mahdollista lukea metaforana monenlaisille toimille, joissa asetetaan kerta toisensa jälkeen alttiiksi piiskaamiselle – kuten vaikkapa kritiikin armoille asettuvasta kirjailijasta. Uskonnollista kuvastoakin riittää; sehän on aina kylläinen maasto tulkinnoille. Välillä Coover tuntuu puhuvan nykyaikaisesta tietotyöstä: *“Mutta vailla käskijöitä hänen osansa on omistautua abstraktioille, vailla varmuutta siitä, milloin on onnistunut, milloin ei, tai edes siitä, onko ymmärtänyt abstraktiot oikein; työllä puolestaan on hänet eikä tämä siis tarvitse ketään muuta.”*

Coover nautiskelee piiskauskuvauksissa, mutta kirjassa on myös viehättävää absurdiutta ja huumoria, sopivaa kepeyttä ja – tarinan romahtaessa toistojen

myötä – miellyttävää kokeilevuutta. Kustantaja ja suomentaja **Heikki Karjalainen** on tehnyt kelpo työtä suomennoksen parissa; Cooverin sanaleikit ovat epäilemättä tarjonneet vähän päänvaivaa, mutta lopputulos tuntuu enimmäkseen oikein luontevalta. Erikoinen kirjallinen välipala on nopeasti luettu, mutta jättää jäljen pidemmäksi aikaa.

*Mikko Saari*





## Piia Helander: Helios

Karisto, 2025  
380 s.

Hyvälaatuinen kotimainen esikoisdekkari on aina hauska tapaus, etenkin jos se vielä sijoittuu lukijalle mieluisaan maailmaan (ratsastuskoulu) ja peräti tulle paikkakunnalle, muttei kuitenkaan ihan kotiseuduille (Hyvinkää) ja on kaiken kaikkiaan hyvin kirjoitettu ja rakennettu.

Nuori äidinkielenopettaja ja freelance-toimittaja Sandra Dahlqvist on saanut kakkostyönsä parista mielenkiintoisen homman: hän pääsee kirjoittamaan jutun Ratsumaailma-lehteen Hangan vuotuisista esteratsastuskilpailuista. Pian kisojen jälkeen häneen ottaa yhteyttä erään ratsastajan isä: nuori Matilda on kadonnut, ja hänen lääkäri-isänsä Klaus Andersson uskoo, että Sandra voisi yhteyksiensä avulla auttaa hänen löytämisessään. No, uskokoon

ken tahtoo, mutta Sandra ei voi olla tarttumatta tarjoukseen.

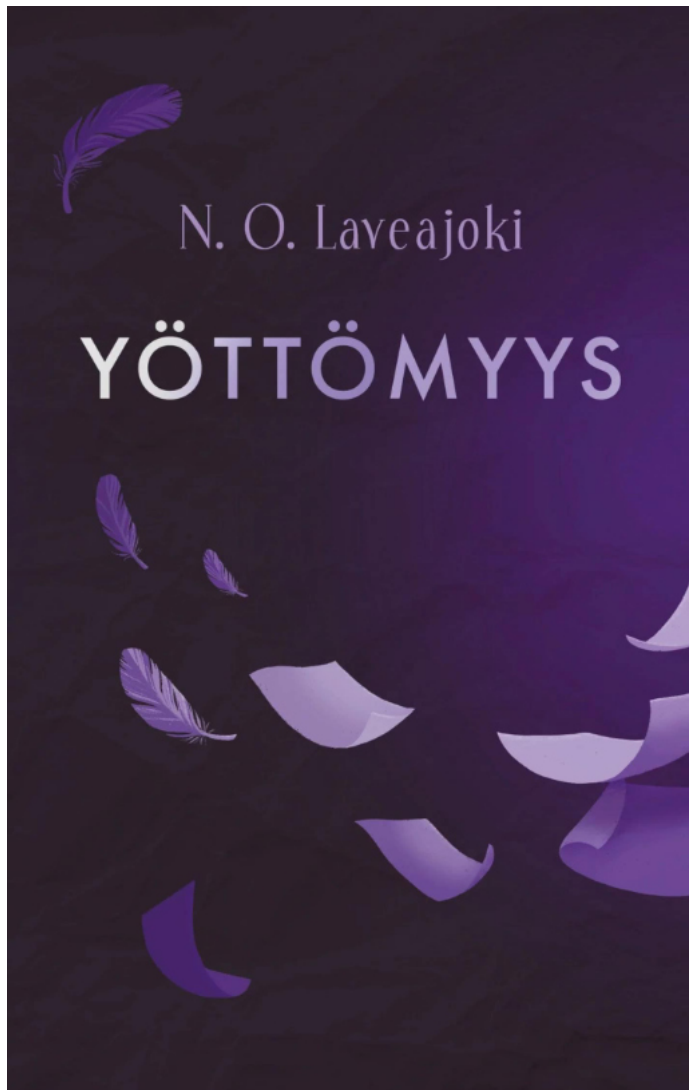
Pikapuoliin myös poliisi tarttuu Matildan katoamiseen, ja tapauksen keskeiseksi tutkijaksi nousee Ossi Hietala, jolle kyseessä on ensimmäinen tapaus uudella työpaikalla; Ossi on toipumassa traumaattisesta työtapaturmasta, josta kirjassa kerrotaan aluksi melko säästeliäästi, mutta loppua kohti mennessä senkin salaisuus aukeaa.

Ossi selvittää juttua tietenkin kollegojensa kanssa, mutta ei liene vaikeaa arvata, että hänen ja eräänlaisen Neiti-Etsivä -Sandran tiet yhtyvät ennen pitkää. Molempien päähenkilöiden synkkiä henkilökohtaisia salaisuuksia avataan vielä sopivalla vauhdilla kirjan kerronnan edetessä, joten mitäpä tätä oli lukiessa.

Kirjan kesähelteinen tunnelma oli oikein herkulinen ja toi aurinkoiset ratsastuskentät elävästi lukijan luo. Ratsastusväki on kuvattu elävästi, joskin vähän pisteliäästi ja sitä pisteliäämmin, mitä yleemmästä yhteiskuntaluokasta oli kysymys. Se ei haitannut lukukokemusta, koska tapahtumathan nähtiin nuoren vastavalmistuneen humanistiopiskelijan silmin. Ainoa pieni virhe, joka silmiini osui, liittyi ratsastuskoulun pihalle katselemaan Ossiin: tämä kun ihailee kovasti ratsua, joka vaihtaa laukkaa ”ratsastajansa pienestä merkistä”. Minä nimittäin luulen, ettei Ossin kaltainen amatööri hevosasioissa osaa ollenkaan panna merkille laukanvaihtoa eikä siihen johtavia pieniä merkkejä, mutta ehkä olen väärässä...

*Helios* oli joka tapauksessa nautittavaa luettavaa, ja olen ilokseni huomannut, että se on saanut myös jatkoa.

*Tuija Nummi*



## N. O. Laveajoki: Yöttömyys

Books on Demand, 2026

62 s.

**N. O. Laveajoki** on julkaissut toisen runokokoelmansa *Yöttömyys*. Yönhaku, yösuhde, yöttömyys, yönjälkeinen elämä, tämänkertaisen kokoelman osiot, saavat ajatukset kyllä näinä aikoina hyvin samantapaiseen sanaan, ja voisin arvata, että se on kielellä ja sanankäytöllä iloittlevan runoilijan tarkoituskin.

*yönhakupalveluista  
löytyy varmasti yöpaikka  
ei niissä kohdata  
kohtaanto-ongelmia  
ja vaikka ei heti löytyisikään  
yönvälittäjä kyllä välittää  
niinhän*

Esikoiskokoelman teemoja oli yksinäisyys, ja sitä vivahdetta on tässäkin

Minua sanatason ilakointi riemastutti varsin paljon.

*olen yömatkalla  
aurasta erkaantunut lintu*

Lienenkö lukenut esikoista eri tuulella tai onko runojen sävy nyt toinen, valoisampi, humoristisempi, vaikka kielellä leikittely tuntuu tutulta ja kirjoittajalleen tyypilliseltä jo edellisen runokokoelman perusteella.

Pidän myös siitä, miten aktiivinen Laveajoki on kirjansomessa. Omakustanteessa on tietysti aina erilaista markkinoimista kuin täyskustanteissa, vaikka kyllä kai kirjailijan kuin kirjailijan on työskenneltävä teoksensa myymiseksi.

En ole vielä osunut samalle paikkakunnalle kirjailijaesiintymisen kanssa, mutta on helppo huomata, että runoilija kokoelmineen viilahtelee tapahtumailmoituksissa. Hienoa, ettei kirjailija esiintymisiä pelkää. Arvaan, että kustantajienkin linja on yhä enemmän se, että kirjailijan tulee olla esillä ja hoitaa oma osansa kasvattaakseen kirjansa myyntiä, palvelukustanteet ja puolikustanteet kun ovat yhä tavallisempia.

Niinpä runoilijakin toteaa:

*yöttömänä  
ei saa levätä  
yönhakuvelvoite  
on ympärivuorokautinen*

Elinpiiristä yöttömyyteen. Mikä mahtaa olla seuraava elämän osa-alue, josta saamme lukea tiivistämisen taidetta, lyhyitä ja nasevia mutta helposti lähestyttäviä runoja?

*Anna Korkiakangas*

## Markku Paasonen: Rikospaikka / Ilmestyskirja

Teos, 2026

75 s.

**Markku Paasonen** teoksissa on aina intensiivinen tunnelma. Samoihin kansiin laitetuissa proosarunoelmissa *Rikospaikka* ja *Ilmestyskirja* päästään kuumeisiin näkyihin, jossa mikään ei ole selkeää, mutta jotain on tekeillä. Kuka hourii ja miksi, milloin ja missä?

*Rikospaikan* kertoja löytää itsensä niityltä metsästä. Havahtuu, tulee tajuihinsa, mitä lie? Jotain on tapahtunut, poliisi levittää eristysnauhaa, on – ehkä – Anni ja Risto. Kertoja tuntee itsensä yhdeksi luonnon kanssa. Onko hänet huumattu, onko hän tehnyt itse jotain? Kaikki on kovin epäselvää. Paasonen käyttää keskeisenä kielikuvana sielun kaihia. Onko se sitä, että aistii, muttei ymmärrä aistimuksiaan, tai sitä, että aistii kyllä, mutta mikään ei kosketa? Kertoja on irti todellisuudesta. *Rikos-*

*paikka* on vahvaa tekstin ja vaikutelmien vyöryä. Jonkin tavoittelua. Mutta se jokin pakenee, ymmärrys ei pysy kertojansa mukana.

*Ilmestyskirjassa* puolestaan ollaan lopun aikojen näkyjen maailmassa. Kokija näkee, kuulee, sanoo. Kuten myös *Rikospaikassa*, *Ilmestyskirjan* tekstissä on suuri määrä lainauksia useista eri lähteistä sen tarkemmin kesken kaiken selittelemättä, mistä nämä näyt ja tiedot tulevat. Jylhää maailmanlopun kumua korostaa runoelman muoto, jossa jakeet on numeroitu kuin Raamatussa. Moniääninen teksti etenee vyöryen kohti loppua. Mutta voiko loppu olla lopullinen, jos sitä ei päätä pisteeseen;

*Rikospaikka* ja *Ilmestyskirja* ei kumpikaan ole ollenkaan helppo teksti ymmärtää. Paasonen runoelmissa on silti sellaista imua, että näiden jakeiden parissa viettää muutamia oikein kiehtovia hetkiä. Kannattaa kokeilla!

*Hannu Sinisalo*



*Pitkin yötä täällä vilkkuu taskulampun valoja. Vaan ei niillä varmaan ole tekemistä tämän kanssa. Minkä kanssa? Ei aavistustakaan, ei ole lainkaan selvää, minkä kanssa näillä asioilla voisi olla tekemistä.*



## Jens K. Styve: Ensimmäinen vastustaja

Kumiorava, 2025

Alkuteos: *Førstebossen* (Egmont, 2023)

Kääntäjä: Janne-Matti Keisala

93 s.

Norjalainen sanomalehtisarjakuvakenttä ei ole Suomessa kovinkaan tunnettu, ja itsellenikin lähinnä kestopuosikki *Nemi* on tuttu. Kustantaja Kumioravan päätös suomentaa **Jens K. Styven** suosittu strippisarjakuva *Houkka* onkin yllättävä ja tervetullut. Ihan ensikosketus Suomen maaperälle tämä ei silti ole, sillä Sarjakuvaseuran arvio tietää kertoa, että Aamulehdessä sarjakuvaa jo julkaistaan nimellä *Toppo*.

*Houkka* taitaa kuitenkin olla sarjakuvalla luontevampi käänös, sillä sarjakuvan alkuperäisnimi *Dunce* ja hahmon ulkonäkö jo kertoo mistä on kyse: päähenkilön tunnusmerkki on hänen pitämänsä aasinhattu. Tolvanahattu on tuttu elementti myös Styven aikaisemmista sarjakuvista ja vakiovaruste hänen alter ego -hahmoilleen. *Houkka* nähtävästi ammentaa aika paljon Styven ja hänen poikansa arjesta Tromsøssa,

vaikka surrealistisiin kierteisiin ajautuvaa sarjakuvaa ei toki sellaisenaan voi pitää omaelämäkerrallisenä.

Kuten monet tämäntyyppiset strippisarjakuvat, *Houkka* tasapainoilee arkielämän, filosofisten pohdintojen ja mielikuvitusloikkien välillä. Styven kokemukset isänä, jolla on pallo toisinaan hukassa, huvittavat. Modernia elämää vaivaavat tietysti myös kaikenkokoiset ongelmat kännykkäriippuvuudesta sosiaaliseen mediaan. Onneksi poikansa Kyösti vaikuttaa aika lailla isäänsä kypsemältä tapaukselta, vaikka onkin aasinhatun tältä perinyt.

Kokonaisuus vakuuttaa, vaikka minulla kestikin vähän aikaa ennen kuin sain kiinni hahmojen dynamiikasta ja sarjakuvan maailmasta. Erityisesti isän sympaattinen ystävä yllätti positiivisesti, hän on nimittäin temuttamiseen addiktoitunut kala. Toisaalta Kyöstin punapäinen koulukaveri yllättää vaikuttamalla ihan normaalilta, mitä hänellä nyt on lemmikkinä puhuva saunasirkka. Kuvituksesta näkee, että Styve on jo kokenut tekijä, hahmot on sopivan yksinkertaisia mutta kuitenkin ilmeikkäitä ja viivankäyttö on varmaa.

Strippisarjakuvissa on tyypillistä, että ne löytävät oman äänensä ja rytmensä vasta jonkin ajan kuluessa, joten olen utelias näkemään miten *Houkan* maailma ja hahmogalleria loppujen lopuksi kehittyvät. Toivotaan siis, että *Ensimmäinen vastustaja* ei jää *Houkan* viimeiseksi suomenkieliseksi julkaisuksi!

Titta Lindström





## Jukka Heiskanen ja Cèsar Ferioli: Varjonheittäjät

Otava, 2026

48 s.

Sarjakuvaneuvoksen tunnustuksen saanut **Jukka Heiskanen** on suomalaisella sarjakuvakentällä poikkeuksellinen nimi. Hän on toiminut muun muassa merkittävänä sarjakuvakääntäjänä, Sarja-Infon päätoimittajana vuosina 1993–1996 ja *Aku Ankka* -lehden päätoimittajana vuodet 2003–2011. Nuoruudessaan hän myös piirsi *Pakkasikaan* sarjakuvia, mutta omaa albumia häneltä ei ole tullut ennen tätä. Parempi myöhään kuin ei milloinkaan, sillä *Linda ja avaruuskaverit: Varjonheittäjät* on pon-teva aloitus uudelle sarjakuvasarjalle, eikä lasten scifisarjakuvia ole Suomessa ainakaan liikaa.

Tarina sijoittuu avaruusasema Ypsilonille, jossa Linda on ainoa ihmislapsi. Tämä ei tytön menoa häiritse, sillä Lindalla on ystäviä eri planeetoilta ja nämä ovatkin ominaisuuksiltaan varsin persoonallisia. Lindan neljää kaveria ovat inspiroineet antiikin elementit maa, ilma, vesi ja tuli. Esimerkiksi salamanteri Ignaz on kotoisin tuliperäiseltä Incendion-planeetalta, ja Hiiu puolestaan on leijukainen Brees-planeetalta, joilla on höyhenkevyinä kyky

leijua ilmapirtausten mukana paikasta toiseen. Erilaisille kyyville tuleekin tässä tarinassa tarvetta.

Lindan koulupäivä keskeytyy, kun jostain syystä aseman painovoimageraattori hajoaa. Nopeasti käy ilmi, että Lindan vanhemmat ovat syytettyinä sabotaasista, mutta kuka on oikeasti tapahtumien taustalla ja miksi? Kaveruksilla riittää selvitettävää.

Kuvituksesta vastaava **Cèsar Ferioli** on tehnyt varmaa työtä. Espanjalainen Ferioli on piirtänyt Disney-sarjakuvia 1970-luvun lopulta saakka, ja sen näkee sarjakuvassa selvästi. Kuvakerronta ja viivankäyttö on hallittua, vaikkakin aavistuksen konventionaalista. Persoonalliset hahmot enimmäkseen myös viehättävät, varsinkin pehmeälinjaiset Hiiu ja Blubbo. Päähenkilö Linda ei valitettavasti ole ihan samalla tasolla; jokin hahmon olemuksessa ja erityisesti kasvoissa näyttää kömpelöltä muuhun hahmo-kaartiin verrattuna. Lopputulos on kuitenkin sen verran tyylikäs, että hieman harmittaa sarjakuvan pienehkö koko, mielellään tätä isompanakin katsoisi.

*Varjonheittäjät* on sinänsä pätevä aloitus uudelle sarjalle, mutta jotain lisää hieman geneerinen lopputulos vielä kaipaa: maailman syventämistä, jotain koukkua, joka sitoo lukijan juuri tähän scifivisioon. Seuraava osa on jo käsikirjoitettu ja siinä päästään nähtävästi luokkaretkelle, joten mielenkiinnolla seuraan minne Heiskasen lukijansa seuraavaksi vie.

*Titta Lindström*



HUOMENTA, HIIU!  
MITÄS SILOSIPI?

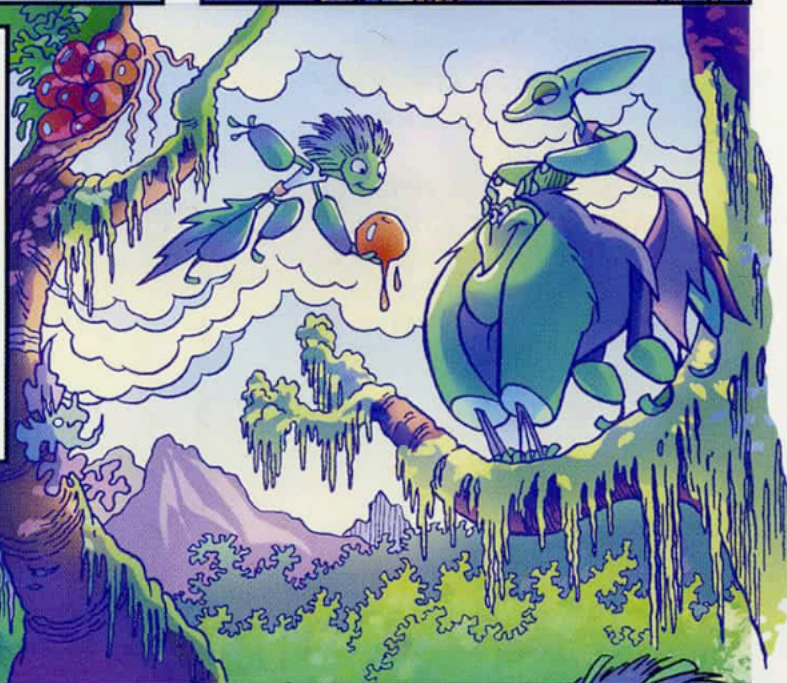
HUOMENTA  
SSSULLEKIN,  
LINDA!



KATSSSOITKO EILEN  
"YKSSSITYISSSETSSSIVÄ MCQRRL  
RATKAISSEE"?

TOTTA KAI! SE ON  
Kyllä JÄNNITTÄVÄ  
SARJA. TOSIN ARVASIN,  
ETTÄ PARONITAR  
BLUXIN TIAARAN OLI  
VARASTANUT HÄNEN  
SISARENPOIKANSA.

YSTÄVÄNI **HIIU** ON LEIJUKAINEN  
BREES-PLANEETALTA, JOSSA  
LEIJUKAISET ASUVAT KORKEIDEN  
PUIDEN LATVUSTOISSA. HE OVAT  
HÖYHENENKEVYITÄ JA PYSTYVÄT  
LIIKKUMAAN ILMAVIRTAUKSIEN  
AVULLA PAIKASTA TOISEEN.  
HEILLÄ ON MYÖS HIRMU TARKKA  
HAJUAISTI.



VOI KUN OLISI MAHTAVAA,  
JOS PÄÄSISIN JOSKUS  
RATKOMAAN OIKEITA  
ARVOITUKSIA!



VARO, MITÄ TOIVOT.  
SE VOI VAIKKA  
TOTEUTUA.





## Jyri Paretskoi: Sinä et tiedä minusta mitään

Karisto, 2026  
128 s.

Tässä helppolukuisessa nuortenkirjassa tarkastellaan joukkoa nuoria, joiden elämät kietoutuvat toisiinsa. Kirja koostuu noin viidestätoista pienestä kertomuksesta, joissa esiintyvillä nuorilla on vaikeuksia elämässään. Alex suree tyttöystävänsä kuolemaa ja hoitaa suruaan päihteillä, Hadilla on pahoja rahavaikeuksia, Oona on ison päätöksen äärellä ja niin edelleen.

Tarinat ovat hyvin lyhyitä katkelmia, eli kirjassa on aika hengästyttävä tahti. Vain 128 sivussa käydään läpi monta vaihetta ja kohtaloa. Lukijalla voi alussa olla vaikeuksia pysyä kärryillä henkilögallerian kanssa; lista henkilöistä on piilotettu kirjan lop-

puun. Osa tarinoista menee syvemmälle, osa jää aika nopeiksi raapaisuiksi. Osa tarinoista on niin ytimekkäitä, että niiden olisi toivonut jatkavan vielä syvemmälle.

Kokonaisuutena *Sinä et tiedä minusta mitään* on kuitenkin vauhdikkaasti etenevä ja sisällöltään koskettava nuortenkirja, jossa **Jyri Paretskoi** kuvaa hyvin ja ajatuksia herättävällä tavalla vaikeuksia, joita nuoret kohtaavat elämässään. Kirjaan on pakattu tiiviisti paljon asiaa ja monenlaisia vastoinkäymisiä, mutta se tuntuu silti uskottavalta ja vakuuttavalta.

Kirjan lopusta löytyy Jälkikaiku-osio, jossa jokaisesta eri tarinasta on muutama kysymys, joiden kautta kirjan tapahtumia ja niiden merkitystä voi pohdiskella. Kysymyksissä on epäilemättä ajateltu kirjan käyttämistä vaikkapa yläkoulun äidinkielenopetuksessa, mihin se sopiikin hienosti. Helposti luettava kirja toimii heikommillekin lukijoille, mutta Paretskoin kuvaamien nuorten tarinat kiinnostivat kyllä ainakin tätä paljon lukevaa aikuis-takin.

*Mikko Saari*

TUTUSTU MYÖS



## Ingvild Bjerkeland: Paha

Otava, 2025

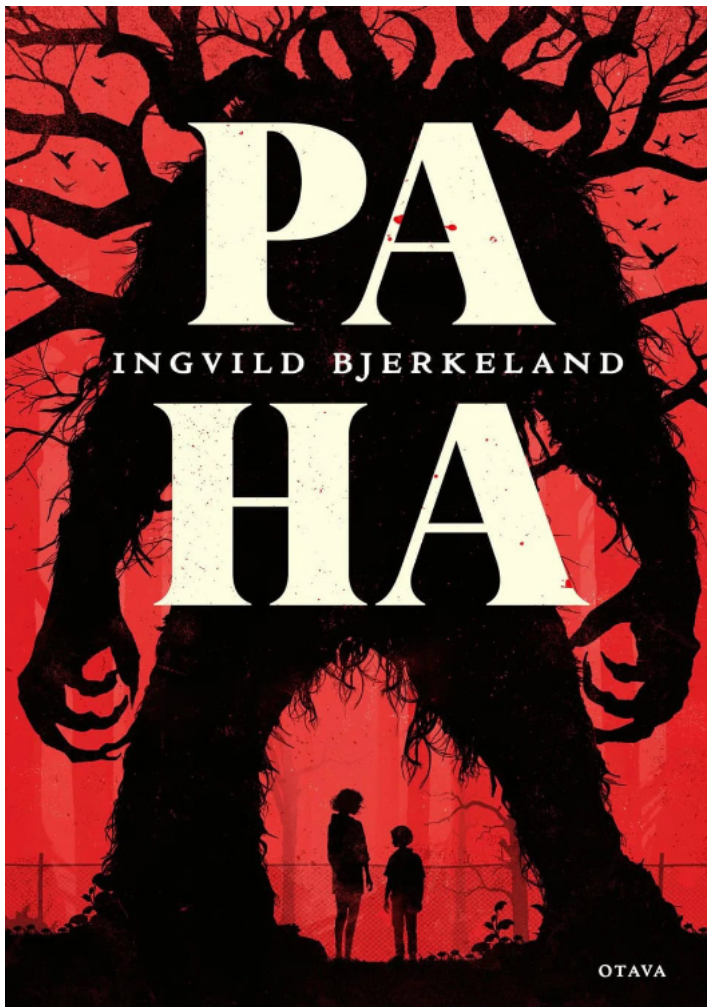
Alkuteos: *Udyr* (Cappelen Damm, 2023)

Kääntäjä: Jonna Joskitt-Pöyry

101 s.

Norjalaisen **Ingvild Bjerkelandin** nuorten kauhuromaani *Paha* on hyvin pienikokoinen kirja. Tasakuun sopivassa pikkukirjassa on vaivaiset sata sivua, joten sen lukee läpi nopeasti – jos vain pystyy, sillä se kertoo karmivan tarinan.

Kirja alkaa, kun 13-vuotias Abdi löytää 5-vuotiaan pikkusiskonsa Alvan kanssa kauriin raadon. Pikkusisko tyytyy siihen, kun Abdi selittää raadon olevan ketun työtä. Abdi tietää kuitenkin paremmin: tuollaista jälkeä tekevät vain häijymät pedot, ja kauriin ruumis oli vielä lämmin. Pedot ovat lähellä, joten pakomatkan on jatkuttava. Lapset joutuvat pakenemaan hurjia petoja yksin. Matkan määränäänä on Syvälahti, josta pitäisi lähteä laiva turvaan saarille. Siellä lasten isäkin odottaa: isä on jossain



Shetlannissa tai siellä päin. Äitiä ei enää ole. Äiti kävi keittiöveitsen kanssa perheen kimppuun hyökännyttä petoa vastaan, jotta lapset pääsisivät pakenemaan.

Norjaan sijoittuva *Paha* kuvaa romahtanutta yhteiskuntaa. Mistä pedot oikein tulivat? Sitä ei kerrota ja hyvä niin. Karvaiset, pitkäkyntiset ja sorkkajalkaiset otukset ovat tavallaan vähän tylsä pahis tarinalle, mutta niitä näytetään sen verran vähän, että ne pysyvät pelottavina. Mutta pelottavia ovat myös ihmiset: jokainen aikuinen on potentiaalinen uhka, ehkä jopa petoakin pelottavampi. Pedoista sentään tietää heti, että ne ovat vaarallisia.

*Paha* on ytimekäs selviytymistarina, jossa lapset joutuvat turvaamaan toisiinsa matkalla kohti pelastusta. Juoni etenee nopeasti, lyhyinä lukuina. Bjerkelandin teksti **Jonna Joskitt-Pöyryn** suomennoksena kuvaa tilanteen lohduttomuutta hyvin. Odottaako Syvälahdessa ylipäänsä mitään turvallista? Pienoisromaanin isoin vika on sen hyvin jyrkkä lopetus, joka jää kesken. Lukijat ovat kuitenkin pitäneet: lapset ja nuoret äänestivät kirjan ARK-kirjakauppakettun lastenkirjapalkinnon voittajaksi.

Ihan lastenkirjana en tätä osaa pitää. Nuortenkirjaluokituksella tämä on kirjastoissa ja kauppoissa, ikäsuositus on näemmä 12+. Lasten osalta herkemmille tämä on epäilemättä liian hurjaa menoa, mutta jos hurjat kauhujutut maistuvat, niin siitä vain. Pieni määrä tekstiä hyvin vetävällä juonella tarkoittaa, että kirjan jaksaa kyllä lukea vähän heikompikin lukija. Kirja on jo saanut norjaksi jatkoa: *Ingen steder å gjemme seg* ilmestyi vuonna 2025. Toivottavasti se tulee suomeksikin, sillä olisi kyllä mielenkiintoista nähdä, miten Bjerkeland tästä jatkaa.

*Mikko Saari*

*Mutta pelottavia ovat myös ihmiset: jokainen aikuinen on potentiaalinen uhka, ehkä jopa petoakin pelottavampi. Pedoista sentään tietää heti, että ne ovat vaarallisia.*

## Elina Vahvaselkä: Kolmesti viety sielu

Tammi, 2026  
328 s.

2070-luvun Suomessa ihmiset jaetaan kolmeen ryhmään: valosieluisiin, toisluokkaisiin ja demoneihin. Demoneita kaikki eivät toki laske ihmisiksi ollenkaan. Valosieluisuus on jonkinlaista dystooppista kristinuskoa, jossa kirkko hallitsee yhteiskuntaa ja kaikki muut kuin valosieluiset ovat toisluokkaisia, joiden oikeuksia on rajoitettu. Suomessa ollaan kuitenkin armollisia: demonien eli sieluttomien sallitaan ylipäänsä olla olemassa.

Kirjan päähenkilö Sam on valosieluinen ja parasta hyväosaisten luokkaa. Hänen äitinsä on kaupungin valvontajoukkojen johtaja ja paikallisen kirkollishallituksen varapuheenjohtaja. Samin parhaan kaverin Oton isä taas on Suomen toiseksi vaikutusvaltaisim mies, kirkollishallituksen puheenjohtaja. Samilla ja Otolla on kuitenkin muitakin kavereita. Sam on jo pari vuotta käynyt omien sanojensa mukaan kitaratunneilla, mutta oikeasti hän on tavannut Oton kanssa toisluokkaisia kavereitaan lautapeliin merkeissä. Hengaaminen toisluokkaisen kanssa on ehdottoman sopimatonta.

Kirjan toinen päähenkilö on Ella, joka taas on demoni. Hänellä on kyky – ja tarve – repiä ihmiseltä sielu pois. Jokaisella ihmisellä on kolme sielua, jotka demoni voi viedä, sen jälkeen ihminen on sieluton ja itsekin demoni. Samin ja Ellan tiet kohtaavat, kun Sam on joutua onnettomuuteen. Ella pelastaa Samin jäämästä auton alle ja saa palkkioksi valvojilta kunnan selkäsaunan.

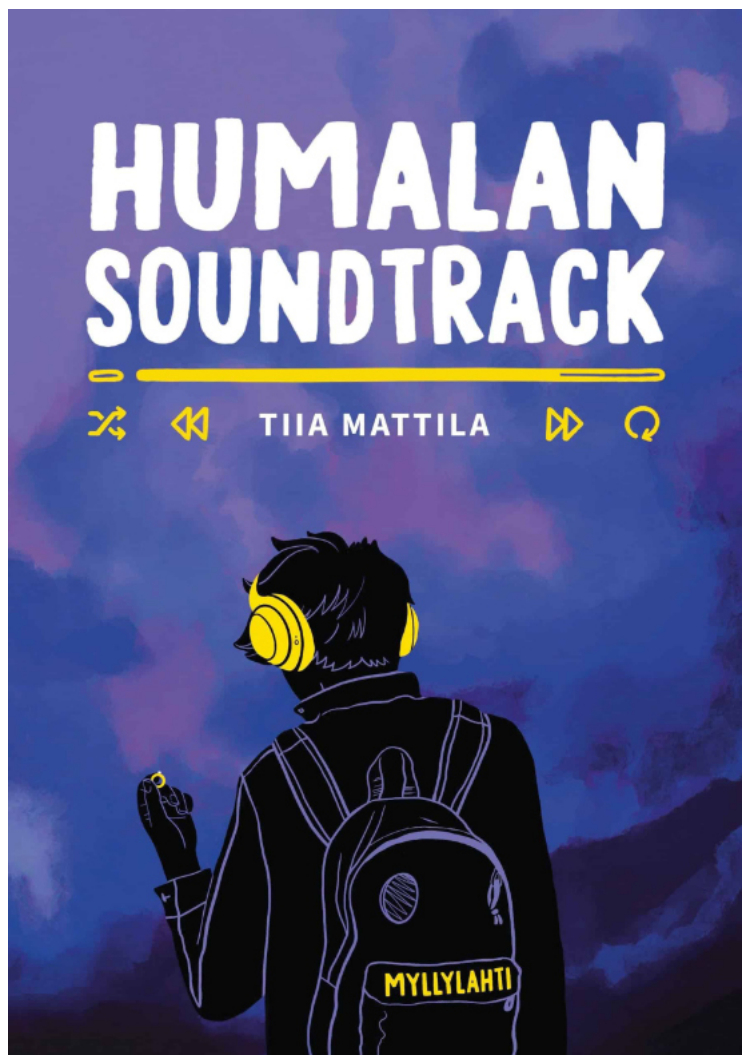
Vaikka Samilla on toisluokkaisia kavereita, demoneihin hän ei suhtaudu ihan niin kepeästi. Häneltä on viety yhdeksänvuotiaana yksi kolmesta sielusta. Ellan kohtalo jää vaivaamaan häntä ja niin nuorten kohtalot kietoutuvat yhteen. Samalla yhteiskunnassa olot toisluokkaisia ja demoneita kohtaan kiristyvät, mikä vaikeuttaa Samin ja hänen ystäviensä elämää. Samin sisko Selma käy entistä uteliammaksi ja salaisuudet uhkaavat paljastua.



Tällaisista aineksista rakentuva *Kolmesti viety sielu* on kiehtova kuvaus epätasa-arvoisesta yhteiskunnasta. Sen urbaanifantasia-ainekset ovat kiinnostavia, mutta niiden takana oleva kerroksiin jaettu yhteiskunta on tietysti monella tavalla hyvinkin tätä päivää. Näkyviä ja näkymättömiä rajoja eri ihmisryhmien välille rakennetaan koko ajan enemmän ja enemmän.

*Kolmesti viety sielu* on **Elina Vahvaselän** esikoisromaani, mutta erinomaisen kypsää tekstiä. Rakenteellisesti siinä kiehtovinta on se, miten teos yhdistelee säeromaania ja proosakerrontaa. Monia hyviä säeromaaneja onkin viime vuosina nähty, mutta tällainen hybridikerronta on jotain uutta. Vahvaselkä kirjoittaa demoni-Ellan osuudet sähkökkänä säeromaanina ja valosielu-Samin osan proosana. Ratkaisu toimii ja antaa eri näkökulmille vahvasti omanlaisen äänensä. *Kolmesti viety sielu* nousee vuoden kiinnostavimpien nuortenkirjojen listalle.

*Mikko Saari*



## Tiia Mattila: Humalan soundtrack

Myllylahti, 2025  
174 s.

Kahdeksaslukkalainen Iiro on ihan tavallinen poika, ainakin kavereille koulussa. Iirolla on kuitenkin iso salaisuus, jota hän joutuu peittelemään kaikilta. Iiron vanhemmat ovat alkoholisteja. Äiti joutui työttömäksi ja isän firma on ollut nurin jo pitkään, ja kumpikin viettää päivänsä pääasiassa juopotellen. Iiro joutuu keräämään pulloja ja etsimään kirpputoreilta siistejä merkkivaatteita kunnostettavaksi ja myytäväksi netissä voitolla saadakseen rahaa elämän perustarpeisiin.

Kaikkea tätä Iiro salailee ja peittelee, koska häpeää vanhempiaan, mutta haluaa myös suojella heitä. Niinpä kun koulussa terkkarilla kysellään, miten kotona menee, Iiro yrittää sanoa naama peruslukemilla, että hyvin menee. Kaverit eivät onneksi

turhia ihmettele, miksi ei koskaan hengata Iiron luona – kotiinhan ei missään nimessä voisi kavereita viedä, kun ei yhtään tiedä, ovatko vanhemmat kotona ja missä kunnossa.

Sitten Iiro kuitenkin mokaa. Koulukaveri Niko tietää Iiron köyhyydestä ja on ehdottanut tälle pullonkeräystä parempia tienausmahdollisuuksia. Niko myy varastettua tavaraa. Iiro ei kuitenkaan halua lähteä kaidalta polulta – kunnes yhtenä päivänä kirpputorilta silmään osuu arvokkaan näköinen Kalevala-koru, jonka Iiro nappaa mukaansa ja myy hyvällä voitolla netissä. Houkutus ei jää viimeiseksi, ja lopulta varkauksista jää kiinni.

*Humalan soundtrack* on **Tiia Mattilan** esikoisromaanin ja oikein komea esikoinen onkin. Rankkaa aihetta käsittelevä nuortenkirja keventää säeromaanimuodolla. Teksti soljuu sujuvasti ja kouluvuosi etenee kuukausi kerrallaan sopivan reipasta tahtia. Kirjan rakenne on hyvä. Iiron kärvistely mokailemalla keskellä on uskottavaa ja sopivasti raastavaa, tämä on tunteisiin käyvä kirja. *Humalan soundtrack* loppuu kuitenkin toiveikkaalla nuotilla. Jatko-osa *Selviämisen soittoalista* on jo ilmestynyt

*Mikko Saari*

*Uskoisitko tätä päälle päin?  
Ei hätää,  
tuskin uskois moni muukaan.  
Tuskin uskoisin itekään  
ellen kävis tätä helvettiä läpi  
joka  
ikinen  
päivä.*

## Tiia Mattila: Selviämisen soittolista

Myllylahti, 2026  
246 s.

Erinomaisella *Humalan soundtrack* -säeromaanilla debytoinut **Tiia Mattila** jatkaa yläkouluikäisen Iiron tarinaa. Iiron vanhemmat ovat alkoholisteja, jotka eivät kykene huolehtimaan lapsestaan kunnolla, joten edellisessä kirjassa Iiro pääsi asumaan parhaan kaverinsa luona normaaleissa perheoloissa. Tavalliseen, toimivaan perhearkeen solahtaminen ei kuitenkaan ole ihan helppoa. Iiro pelkää olevansa liikaa, saavansa milloin tahansa hädän ja joutuvansa tyhjän päälle. Luottamuksen rakentuminen vie aikaa.

Iiro työskentelee koulunkäynnin ohessa kahvilassa. Hän on hyvä työssään ja viihtyy, mutta sitten tulee iso yllätys: Iiron äiti aloittaa työt samassa kahvilassa. Kahvilan omistaja ei tiedä, että kyseessä on

Iiron äiti, eikä Iiro tietenkään itse kerro tätä. Voiko olla, että äiti olisi ryhdistäytynyt ja pystyisi pitämään työpaikan?

Toinen iso juttu on se, mitä Iiron ja parhaan kaverin Topin välillä on. Pitkällistä ystävyyttä, kyllä, mutta onko se vain ystävyyttä? Voisiko olla, että poikien välillä on syvempiäkin tunteita? Ja ovatko Topin antamat merkit syvemmistä tunteista sitä, ja onko Iirolla samoja tunteita, vai mistä on kyse? Tässä on Iirolle ihmettelemistä.

*Selviämisen soittolista* on edeltäjänsä tapaan ripeäliikkeinen säeromaani, jossa tapahtumat etenevät vauhdilla. Se kuvaa hyvin nuoren miehen ahdistusta vaikeassa elämäntilanteessa ja sitä epävarmaa toivoa, mitä luotettavat, turvalliset ihmissuhteet tuovat, kun luottamusta ihmisten hyvyteen ei ihan täysin ole. Vaikeista aiheistaan huolimatta *Selviämisen soittolista* on positiivinen kirja, joka osaltaan ruokkii toivoa paremmasta ja toivottavasti rohkaisee samojen ongelmien parissa painivia lukijoitakin ottamaan asioita puheeksi ja hakemaan apua.

Mikko Saari



*Tiedätkö sen tunteen,  
kun paras kaveri alkaa näyttää  
merkkejä syvemmistä tunteista  
eikä hetken päästä enää tiedäkään  
kumpi oli ihastunut kumpaan  
– vaiko sittenkin molemmat toisiinsa?*

## Anne Muhonen: Salama-Anteri

Hertta, 2026  
158 s.

Myrsky on nousemassa, pahin myrsky 20 vuoteen. Pienen rannikkokylän asukkaat suojaavat ikkunoi- taan ja valmistautuvat pahimman varalle. Äiti lähettää 13-vuotiaan Eelin vielä katsomaan, miten vanha lasinpuhaltaja pärjää syrjäisessä erakko- mökissään. Eeli saa matkaseuraksi isoveljen ja tämän tyttöystävän.

Lasinpuhaltajasta kerrotaan huhua, että edellisen suuren myrskyn aikaan tämä loihti jostain elävän ukkosenjohdattimen, Salama-Anterin, joka taltutti myrskyn. Onnistuisikohan se uudestaan? Mutta nämä ovat vain vähän hämääriä huhuja ja lasin- puhaltaja on nykyään erakoitunut eikä puhu sanaa- kaan.

*Salama-Anterin* tunnelma on sähköinen. Yksityis- kohtiin ei tartuta, ympärillä on selvästi jotenkin mielenkiintoinen maailma, jota **Anne Muhonen** ei juuri avaa. Kirja on kirjoitettu säeromaaniksi, mutta kallistuu vahvasti sinne helppolukuisempaan päähän säeromaanien spektriä. Kielellä ei erityi- semmin taiteilla; nyt kerrotaan jännittävää tarinaa. Tarinassa on kyllä hurjiakin elementtejä ja pelot- tavia kohtauksia.

Kirjassa on kuvituksena hienoja linopainokuvia ja muutama sarjakuvasivu, joilla pääasiassa kuvitetaan takaumia. Muhonen on taitava kuvittaja, mutta sarjakuvien muusta kirjasta erottuva tyyli ei tässä nyt erottunut edukseen, vaan pikemminkin rikkoi tunnelmaa. Kirjassa on muuten mystistä tunnelmaa ja kirjan maailmassa kiehtovia piirteitä, mutta sarjakuvat tuntuvat ankkuroivan tarinaa tylsän tavalliseen maailmaan.

Helppolukuista, tunnelmallista ja kauhuntäyteistä nuortenkirjaa etsiville *Salama-Anteri* on kuitenkin tutustumisen arvoinen teos.

*Mikko Saari*



*Kirja on kirjoitettu säeromaaniksi, mutta kallistuu vahvasti sinne helppolukuisempaan päähän säeromaanien spektriä. Kielellä ei erityisemmin taiteilla; nyt kerrotaan jännittävää tarinaa.*

Maria Paldanius

# PAASTOMANIA

Vapaaehtoisen  
näлкиintymisen  
kulttuurihistoria

Aviador

## Maria Paldanius: Paastomania : Vapaaehtoisen näлкиintymisen kulttuurihistoria

Aviador, 2025  
294 s.

Syömishäiriöistä, etenkin anoreksiasta, on viime vuosina julkaistu useita omakohtaisesta kokemuksesta kumpuavia kirjoja, ja tavallaan yksi sellainen on myös tämä **Maria Paldaniuksen** teos, joka kuitenkin poikkeaa valtavirrasta siinä, että näkökulmaa lavennetaan yksilöstä yleisempään kulttuurihistoriaan.

Mukaan on otettu varsin mielenkiintoisia tapauksia: pohdinta lähtee liikkeelle keskiaikaisesta pyhimyksestä, dominikaanisar **Katariina Sienalai-**

**sesta** (1347–1380), ja päättyy nykypäivinä vaikuttaneeseen laulajaan **Amy Winehouseen** (1983–2011). Välille mahtuvat muun muassa kirjailija **Franz Kafka** ja suffragetti **Emmeline Pankhurst**, joten tapauskertomusten joukko on todellakin monialainen, etenkin kun Paldanius tuo mukaan lukuisia suppeammin käsiteltyjä henkilöitä ja viittauksia toisaalta kaunokirjallisuuteen, toisaalta syömishäiriöitä käsittelevään tietokirjallisuuteen.

Äkkiseltään voisi ajatella, ettei myöhäiskeskiaikaisella pyhimyksellä, joka nauttii ravinnokseen lähinnä kristillistä ehtoollista, ole mitään tekemistä nykyajan anorektikon kanssa, vaikka molemmat sitten näännyttävätkin itsensä kuoliaiksi. Paldanius osaa kuitenkin melko taitavasti vetää yhteyksiä oman sairautensa ja kaukaisen Katariinan välille ja selittää kenties jonkin olennaisen piirteen paastolle omistautumisesta:

*Sinä, Katariina päätit seurata jumalallista tähteä ja elää korkeammille tarkoitusperille pyhitettyä elämää. Tiedätkö, jollain oudolla tavalla tuntuu, että niin päätin minäkin? Anoreksia oli minun jumalallinen tähteni ja korkeampi tarkoitukseni – kuin ylhäältä minulle osoitettu kohtalonpolku.*

Kirja on sekä laava että kiinnostava, ja sen loppusivulla oleva tekijän esittely antaa tälle selitystä: Paldanius on koulutukseltaan sekä ravitsemus- ja terveystieteiden kandidaatti että taiteen maisteri. Lisäksi hän vaikuttaa omaavan tavattoman laajan yleissivistyksen esimerkiksi historian, musiikin ja kirjallisuuden aloilta. *Paastomania* oli sen vuoksi hyvin antoisaa luettavaa.

Tuija Nummi

## Veera Papinoja: Kohti kehorauhaa : Irti dieettikulttuurin kahleista

Bazar, 2026

224 s.

*”Elämä alkaisi vasta sitten, kun saisin laihdutettua”,* mietti nuori **Veera Papinoja** opetellessaan kunto- ja salitreenien maailmaan, ja itse asiassa tämä sama aikataulu oli ollut hänen mielessään jo ihan lapsesta saakka. Ei nyt vaan sitten kun. Kuinka monia dieettejä ja liikuntaohjelmia hän ehtikään kokeilla, kun ne aloitettiin jo 7-vuotiaana koulun terveydenhoitajan neuvosta, ja jatkoa seurasi Papinojan sanoin jokaisena uutena maanantaina.

Dieettien parissa touhuaminen ei kuitenkaan johtanut pysyvään laihtumiseen, vaan laukaisi syömishäiriön. Veera aivan vasiten päätti ryhtyä bulimiksi, jotta ahmiminen ei lihottaisi, mutta hän ei pystynytkään oksentamaan. Ahmiminen sitten jäi tavaksi.

Vasta yli 30-vuotiaana Veera Papinoja alkoi vähitellen löytää tasapainon psyko- ja fysioterapeuttien avulla. Keskeisessä roolissa oli laihduttamisen lopettaminen ja oman kehon viestien ymmärtäminen:

*Jos laihdutusyrityksesi ovat kerta toisensa jälkeen kariutuneet, vika ei ole sinussa, vaan kehosi toimii juuri kuten sen kuuluukin toimia. Kehon on tarkoituskin voimistaa nälkää, jos olet rajoittanut syömistä. Mitä enemmän ja useammin rajoitat syömistä, sitä bankalammasi nälän hallinta muuttuu.*

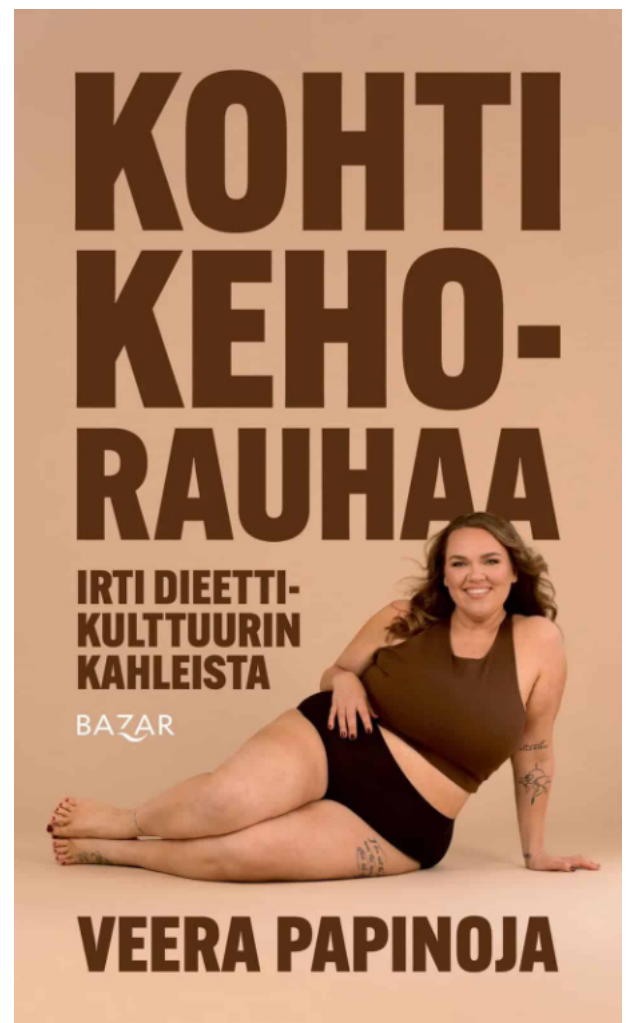
Papinoja puhuu usein intuitiivisesta syömisestä, kun on kyse tästä oman kehon ja näläntunteiden kuuntelusta, ja antaa siihen useita periaatteita, esimerkiksi rauhan solmiminen ruoan kanssa, tunteiden käsittelyn ilman ruokaa ja oman kehon kunnioittamisen. Hän uskoo, että meillä jokaisella on oma luontainen paino, hyvinvointipaino, johon

keho hakeutuu, kun lakkaamme taistelemasta sitä vastaan.

*Kohti kehorauhaa* -kirja oli koskettavaa luettavaa. Ehkäpä sen varsinaisessa sanomassa ei ollut niin kovasti uutta kuin olisin toivonut, mutta Veeran tarina oli tietenkin ainutkertainen ja uusi. Erityisesti minua miellytti kirjassa kaikkinaisen defensiivisyyden vähyys, mitä ei voi valitettavasti sanoa jokaisesta tämän alan kirjoittajista. Eräs piirre tästä on se, että Papinoja kertoo itselleen tyypillisellä rehellisyydellä käyttävänsä laihdutuslääke Ozempicia ja laihtuneensa sen avulla kymmeniä kiloja.

Uskoisin, että tästä kirjasta on iloa ja apua monille heistä, jotka taistelevat eri muodoin kehonkuvansa kanssa. *”Minun matkani kehohäpeästä kehorauhaan on ollut pitkä, enkä ole täysin perillä vielääkään, vaan aina matkalla”,* Papinoja kirjoittaa. Hyvää matkaa vain hänelle ja kaikille hänen kohtalotovereilleen!

*Tuija Nummi*



## Susanna Syld: Tunne kosketus

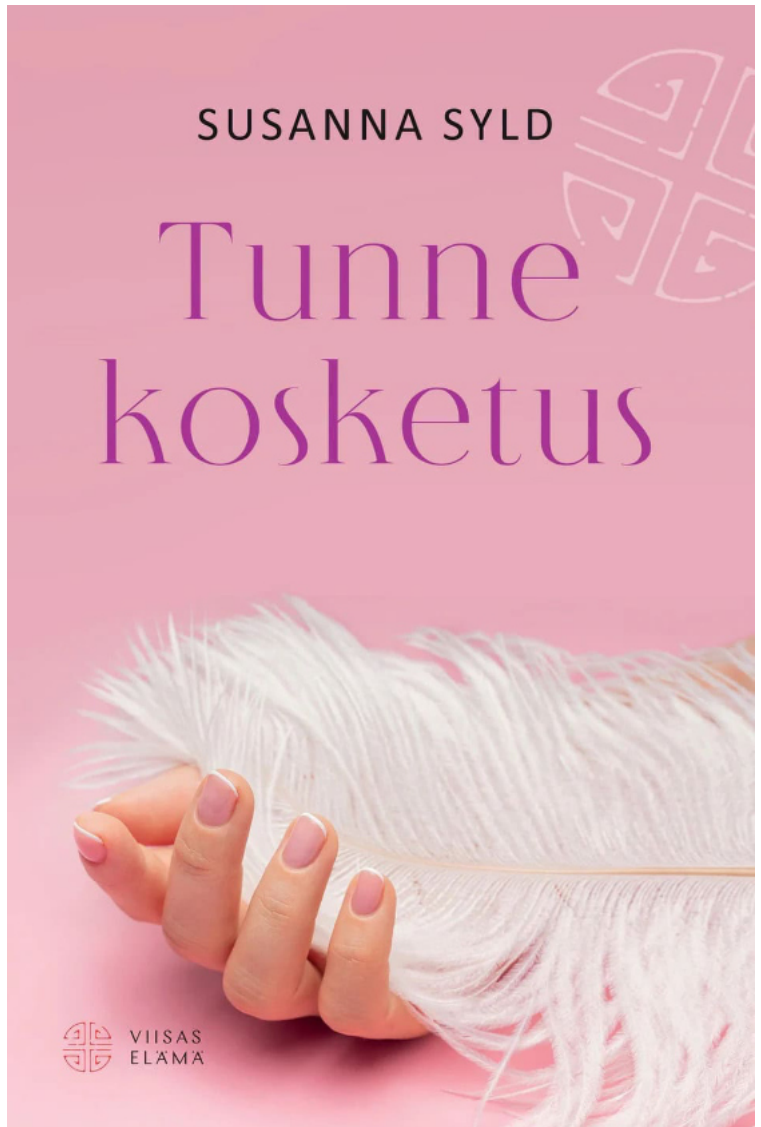
Viisas Elämä, 2026  
258 s.

Erityistason seksuaali- ja parisuhdeterapeutti **Susanna Syld** julkaisi vuonna 2025 oivallisen *Tunneseksi*-kirjan, joka käsitteli aitoa kohtaamista parisuhteen ja seksuaalisuuden parissa. Nyt työ syvemmän yhteyden ja läheisyyden parissa jatkuu uuden kirjan muodossa. Tunne kosketus käsittelee nimensä mukaisesti kosketusvta. *“Kosketus on maagisen kaunista, todella eheyttävää ja viestiltään pehmeintä ymmärtämäämme kieltä”*, Syld kirjoittaa esipuheessa ja julistaa kapinoivansa tunneköyhää ja liian järkimielistä elämäntapaamme kohtaan.

Kapinahengestä huolimatta *Tunne kosketus* on lempeä kirja. Se käsittelee kosketusta monelta kantilta, mutta pehmeästi ja armollisesti. Kirja jakautuu viiteen lukuun. Ensimmäisessä tarkastellaan kosketushistoriaa yksilön ja koko Suomen tasolla ja haetaan sieltä selityksiä, miksi koskettaminen ja kosketettuna oleminen on monille niin vaikeaa. Toinen luku esittelee kosketusta aistimuksena: millainen kosketus tuntuu hyvältä ja miksi.

Kolmannessa luvussa opetellaan koskettamaan itseä ja neljännessä tarkastellaan kosketusta parisuhteessa. Näissä päästään seksuaalisuudenkin äärelle, mutta puhutaan myös paljon muusta. Hyvää tekevää kosketusta on monenlaista, eikä kaikki ole seksuaalista. Viimeisessä luvussa esitellään vielä erilaisia kosketukseen perustuvia hoitoja, kuten tunnevyöhyketerapiaa, Rosen-terapiaa ja de-armouring-hoitoja. Nämä hoidot menevät osin vaihtoehtohoitojen puolelle, mutta vaikka niiden kaikista lähtökohdista ei olisikaan samaa mieltä, kosketuksen voima on kiistatta totta.

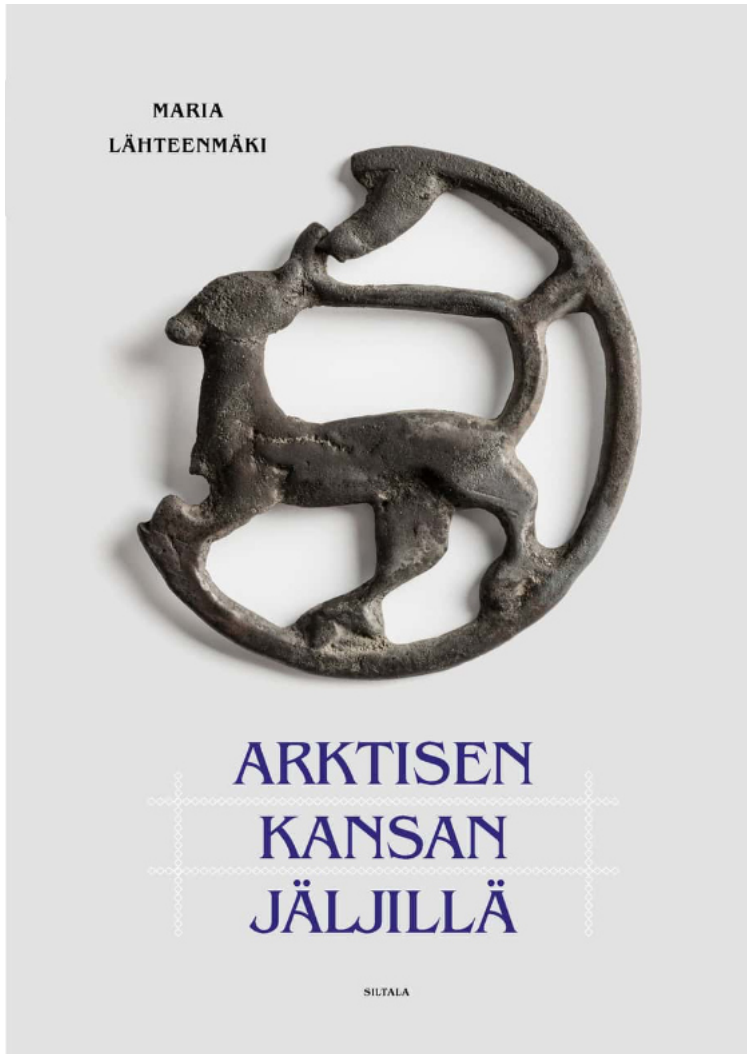
*Tunne kosketus* on monipuolinen ja perusteellinen esitys kosketuksen hyvää tekevästä voimasta ja keinoista parantaa omaa kosketusmaailmaa. Syld tarjoaa paljon hyviä harjoituksia, joita voi tehdä yksin tai parin kanssa ja erilaisia lempeitä affirmatioita harjoitusten tueksi. Pari voi olla oma parisuhdekumppani, mutta mukana on myös har-



joituksia, jotka sopivat vaikka lapsen tai ystävän kanssa tehtäviksi.

Olisin suonut, että kustannustoimittaja olisi sujuvoittanut tekstiä vielä hieman, mutta enimmäkseen kirja on helppolukuista ja lempeää tekstiä. Sen neuvoilla on mahdollista saada elämäänsä parempaa lämpöä ja yhteyttä. Hellä kosketus auttaa moneen vaivaan ja huoleen, ja sitä soisi kaikkien elämiin lisää.

*Mikko Saari*



## Maria Lähteenmäki: Arktisen kansan jäljillä

Siltala, 2026

356 s.

Metsäsaamelaiset ovat pitkään jääneet sekä tutkimuksessa että julkisessa keskustelussa vähemmälle huomiolle verrattuna tunturisaamelaisiin. Siinä missä tunturisaamelaisiin liitetty poronhoito on muodostunut eräänlaiseksi "saamelaisuuden symboliksi", metsäsaamelaiset elivät hajautuneemmin metsien ja järvien äärellä harjoittaen metsästystä, kalastusta ja pienimuotoista poronhoitoa. Unohduksessa ei kuitenkaan ole kyse siitä, etteikö metsäsaamelaiset olisi olleet aikanaan merkittävä ryhmä. Ennen pohjoiseen keskittymistään heidän asuinseutunsa sijaitsivat lähes kaikkialla nykyisessä Suomessa. Heidän häviämisenä historiasta on pi-

kemminkin seurausta ahtaista hallinnollisista ja kulttuurisista määrittelyistä.

Historiantutkija **Maria Lähteenmäen** perusteellinen kirja *Arktisen kansan jäljillä* keskittyy Sodankylän, Sompion ja Keminkylän yhteisöjen elämään, ja tarkalleen ottaen viiden Aska-sukuun avioituneen naisen kohtaloihin. Naiset eivät kuitenkaan nouse esiin lihaa ja verta olevina yksilöinä – siihen lähdeaineisto ei anna myöten. Sen sijaan he toimivat kiintopisteinä viiden sukupolven mittaiselle prosessille. Ajallisesti liikutaan noin kahdensadan vuoden aikajänteellä 1700-luvulta 1900-luvun alkuvuosikymmenille.

Näihin vuosiin mahtui paljon. Kun ensimmäinen päähenkilöstämme **Maria Aikio Aska** kuoli vuonna 1844, oli se symbolinen loppu kokonaiselle elämänmuodolle. Hänen sukupolvensa oli vielä elänyt keminsaamenkielisissä perheissä, perinteisen elinkeinon ja uskomusten parissa. Kristillinen kulttuuri alkoi kuitenkin tässä vaiheessa vallata alaa, eikä kovinkaan lempein keinoin.

Kruunun ajama siirtymä viljanviljelyyn ja leivän syöntiin oli erityisen raskas. Tilastoja katsomalla huomataan maanviljelyyn siirtymisen lisänneen kuolleisuutta ja miten siihen siirtyneillä oli heikompi yleiskunto kuin erätaloutta harjoittaneilla. He kärsivät enemmän puutostaudeista ja saivat myös helpommin tarttuvia tauteja kotieläimiltään. Jopa tavallisina satovuosina leivässä oli puolet olkia tai männyn nilaa, mikä kertoo jo paljon. Puheet pohjoisen väestön "sivistämisestä" tuntuvatkin tässä valossa aika ontoilta.

Ikään kuin tässä ei olisi tarpeeksi, näinä aikoina elettiin pientä jääkautta, jolloin ilmastolliset olot olivat erityisen vaikeat. Lähteenmäki kirjoittaakin, että jälkikäteen on vaikea käsittää maa- ja karjatalouden levittämistä arktisille alueille. Kruunun ajama elinkeinoagitaatio näyttäytyykin enemmän ideologisenä aluepolitiikkana kuin todellisena haluna parantaa keskisen Lapin elinoloja.

Metsäsaamelaisten siirtyminen uudistilallisiksi oli silti omalla tavallaan rationaalinen teko, sillä vain uudistilan haltijalla katsottiin olevan yksinoikeus

syynättyihin alueisiin. Ilman merkintää maa-kirjoissa metsäsaamelaiset olisivat jääneet ulkopuolisiksi omilla maillaan. Tällä rakennemuutoksella oli kuitenkin myös paljon kauaskantoisempia seurauksia: kruunun kirjatessa metsäsaamelaiset uudisasukkaiksi katosivat he vähemmistönä virallisista rekistereistä.

1800-luvulla fennomaanien nationalistinen ”yksi kieli – yksi kansa” -ajattelu jatkoi kohtalokasta kehitystä, sillä se vaikutti myös pohjoisen väestön määrittelyyn. Aivan kuten Suomen kansa typistettiin naiivisti yhtä kieltä puhuvaksi kansaksi, myös saamelaisyhtymät supistettiin yhdeksi: etelästä käsin poronhoitajat määriteltiin ainoiksi todellisiksi saamelaisiksi.

Tässä tulee esiin yllättävä ero, sillä metsäsaamelaiset eivät eronneet porosaamelaisista vain elinkeinollisesti. Suurporotalous, tai porokapitalismi, edisti resurssien kerääntymistä yksilöille ja siten yhteisöllisen hierarkian ja valtakamppailun lisääntymistä. Metsäsaamelaisille metsästäjille kaikki oli perinteisesti yhteistä, eikä yhteisössä ollut samalla tavalla suuria hierarkioita tai statussymboleita. Eri saamelaisyhteisöjä erotti siten myös syvä maailmankuvallinen ero, vaikka rahatalouden vaikutukset tietysti levisivät viimeistään 1800-luvulla myös metsäsaamelaisten keskuuteen.

Tämä kehityskulku on kiinnostavaa luettavaa, sillä sen vaikutukset nykypäivään ovat niin ilmeiset. Kun vuonna 1973 neuvoteltiin ja päätettiin Saamenmaan etelärajasta Suomen puolella, jätettiin Kemin lapin lapinkylät eli historialliset metsäsaamelaisalueet sen ulkopuolelle. Vain poronhoidolla elävät tunturisaamelaiset olivat tämänkin päätöksen mukaan aitoja saamelaisia. Kaiken tämän seurauksena metsäsaamelaisten perintö on jäänyt epäselväksi: ei täysin kadonneeksi, mutta ei myöskään sellaiseksi, jonka olemassaolo olisi ollut yksiselitteisesti tunnustettu. Kirjassa väistämättä päädytäänkin identiteetin kysymykseen, ja miten häilyväinen käsite se oikeastaan on. Kuka ihme on ”aito” ja ”puhdas” saamelainen, varsinkin nykyisessä hybridisöityneessä maailmassa?

Kirjan suurimmat ansiot liittyvät kuitenkin tarkkaan tutkimustyöhön; lähdeluettelo on pitkä, ja aineistoa käsitellään huolellisesti ja vakuuttavasti. Metsäsaamelaisten arkinen elämä ja sen lukuisat haasteet tulevat kirjassa myös hyvin esiin. Erityisenä yllätyksenä tuli aikanaan niin suosittu lestadiolaisuus ja miten tämä uusherännäinen usko oli oikeastaan sekoitus metsäsaamelaisten esivanhempien vanhoja ja luterilaisten uusia uskonnon harjoittamisen tapoja. Voidaan jopa katsoa, että näin onnistuttiin kiertämään paikallisten pappien valta, ja luomaan uskomisen tapa, joka oli paikallisväestölle ominaisempi ja jota pystyi harjoittamaan ulkopuolisilta suojassa. Uusia näkökulmia ja kiinnostavia yksityiskohtia tulikin kirjassa vastaan paljon.

*Arktisen kansan jäljillä* ei ainoastaan tee näkyväksi pitkään sivuun jäänyttä historiaa, vaan avaa samalla uusia näkökulmia nykyiseen pohjoisen identiteetti-politiikkaan. Kiinnostava kirja, suosittelen!

*Titta Lindström*

TUTUSTU MYÖS





## Kari Hautamäki: Tänne minäkin kuolen

WSOY, 2026  
253 s.

Ensihoitaja **Kari Hautamäen** elämää ja uraa käsittelevä sarja on jo ehtinyt kolmanteen osaansa *Tänne minäkin kuolen*. Sarjan ensimmäiset osat olivat *Et sinä (vielä) kuole* ja *Nyt sinä kuolet*.

Kari Hautamäki on tehnyt työuransa hoitoalalla Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Alan palkkaus ja olot ovat saaneet hänet muuttamaan Ruotsiin ja Norjaan. Samaa hän neuvoo jokaista Suomessa huonon palkan ja vielä huonompien olojen kanssa taistelevaa hoitoalan ammattilaista Suomessa tekemään.

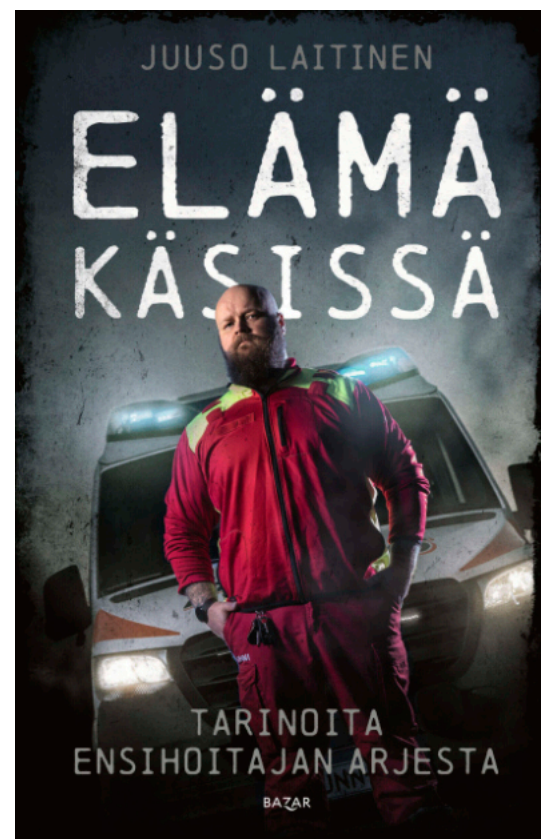
Hautamäen kirjassa *Tänne minäkin kuolen* käydään läpi Hautamäen uran oudoimpia ja hausimpia ta-

pahtumia, mutta hauskuus on usein mustan hoi-  
tajuhumorin sävyttämää. Jokainen alalla työsken-  
nellyt tietää, että musta huumori on keino selvitä  
vaikeista tilanteista ja vaarallisista potilaista. Huumorille olikin Hautamäellä tarvetta usein: kettu-  
mainen kollega muisti aina kertoa potilaille  
Hautamäen urheilu-uran nolosta lopusta, eräs ensi-  
hoitaja päätti tehdä työvuoronsa kokaiinin voimin,  
ja Vaasan vankimielisairaalassa tuli nähtyä ja kuul-  
tua aivan liikaa.

Hautamäen kirjoissa on kuvattu suomalaisen ja  
ruotsalaisen ensihoitojärjestelmän erilaisuuksia.  
Kolmannessa kirjassa Hautamäki työskentelee li-  
säksi Norjassa, ja myös siellä kaikki on paremmin  
kuin Suomessa. *Tänne minäkin kuolen* -kirja oli syn-  
känhauska ja mielenkiintoinen kirja, ja ainakin  
minua nauratti ex-mäkihyppääjä Hautamäen edes-  
ottamukset.

*Maarit Leijon*

TUTUSTU MYÖS





## Lennart Nilsson: Göteborgsbilder : 1960–1967

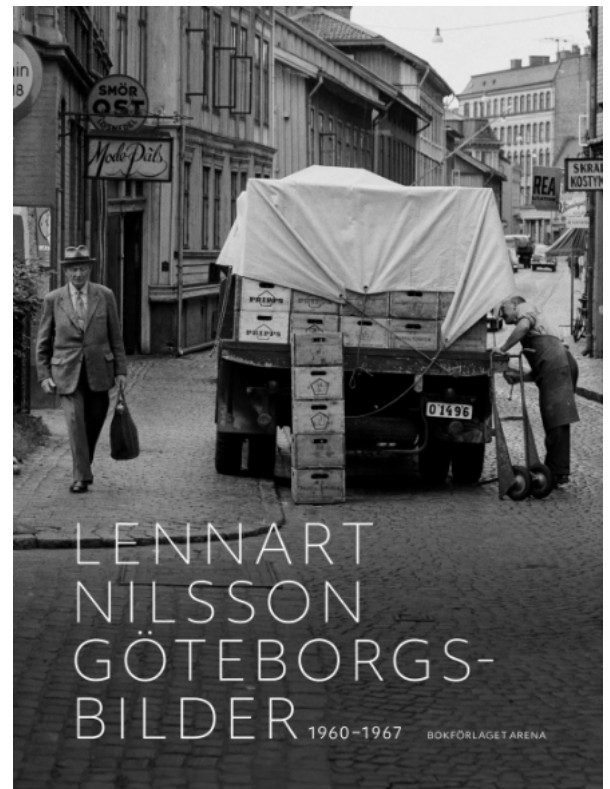
Bokförlaget Arena, 2025  
Toimittanut Hélio Duarte.  
217 s.

Göteborg on hieno kaupunki. Minulle se on kuin Ruotsin Tampere; työväenkaupunki, josta on kasvanut kulttuurikohde, joka on jo melkein vetävämpi kuin itse pääkaupunki. Sattumalta bongattuun valokuvateokseen oli siten pakko tutustua, ja samalla tuli tutuksi **Lennart Nilsson** (1922–2017), yksi Ruotsin merkittävimmistä valo-kuvaajista.

Nilsson tuli tunnetuksi lääketieteellisen ja biologisen valokuvauksen pioneerinä, ja oli hän myös Ruotsin ensimmäisiä valokuvajournalisteja. Katuvalokuvaus ei siis varsinaisesti ollut se, mistä Nilsson tuli tunnetuksi, mutta kuten *Göteborgsbilder* osoittaa, oli hänellä silmää siihenkin. Kuvat ovat peräisin ajalta jolloin Nilsson opiskeli valokuvausta Göteborgissa, ja monet niistä näkevät päivänvalon nyt ensimmäistä kertaa.

*Göteborgsbilder : 1960–1967* kuvaa kaupunkia suurten muutosten keskellä. Vuonna 1965 aloitettiin niin sanottu ”miljonprogrammet”, jonka tavoitteena oli rakentaa Ruotsiin miljoona uutta asuntoa vain kymmenessä vuodessa. Tämä edellytti myös vanho-

jen kaupunginosien purkamista. Göteborgissa kohteet olivat erityisesti tiiviit, puutalovaltaiset työläiskaupunginosat kuten Landala ja osia Masthuggetista. Kirjan esipuheessa teoksen toimittaja **Hélio Duarte** pohtii mitä oikeastaan menetettiin, kun tällaiset alueet pistettiin matalaksi. Toisaalta rakennettiin uusia taloja ja alueita, joiden varustelu-





taso oli paljon parempi, mutta vanhoille alueille ominainen yhteisöllisyys kadotettiin.

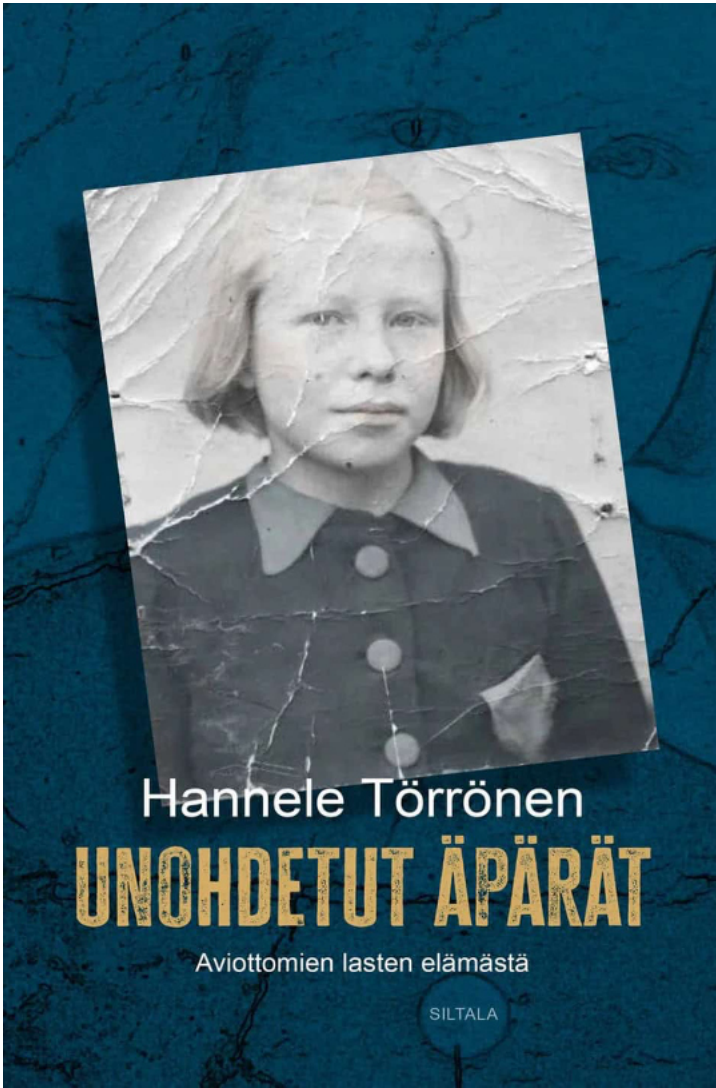
On erikoista, miten vanhoissa puutaloalueissa onnistuu olemaan sellaista ”romantiikkaa”, joka puuttuu elementtitaloalueilta. Johtuuko se sitten siitä, että tällainen vanha rakennuskanta syntyi orgaanisesti ja hieman sattumanvaraisesti, mikä tekee niistä visuaalisesti kiinnostavia? Miten arkkitehtuuri heijastelee ja vaikuttaa ihmisyksilöpsykologiaan on oma kysymyksensä, eikä Nilsson kuitenkaan mitään liian siloiteltua kuvaa asiasta anna. Kirjasta löytyy esimerkiksi ankea kuva yhteisves-  
sasta – monista asunnoista kun ei omaa löytynyt.

Kirjassa tulee muutenkin hyvin esiin kaupungin työläisjuuret. 1960-luku oli kaupungin telakka-teollisuuden kulta-aikaa, ja telakat työllistivät tässä vaiheessa tuhansia. Laivojen lastaus ja purkaminen tehtiin myös vielä käsin, eli elettiin aivan viimeisiä vuosia ennen konttien yleistymistä. 1970-luvulla Telakkakriisi pisti lopulta pakan uusiksi, ja kaupunki joutui rakentamaan identiteettinsä uusiksi, mutta tässä kirjassa kriisistä ei ole vielä tietoa. Ihmiset

tulivat juhlistamaan suurten matkustajalaivojen lähtöä ja saapumista kuin mitäkin kansanjuhlaa, ajankuva on tältäkin osin hyvin erilainen kuin nykyään.

1960-luvun Göteborg näytti kokonaisuutena varsin erilaiselta kuin tänään, ja sen vuoksi tällaiset kirjat tietysti jaksavatkin aina kiinnostaa. Kirjan sivuilla avautuu upeasti tallennettua elävää historiaa, jota haluaa katsoa, vaikkei kaupunki olisikaan hirvittävän tuttu. Suosittelen tutustumaan!

*Titta Lindström*



## Hannele Törrönen: Unohdetut äpäret : Aviottomien lasten elämästä

Siltala, 2026  
254 s.

Tämä kirja nostaa esille historian havinaa ja kertoo, millaista oli avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen elämä. Kirjailija on haastatellut vuosina 1930–1990 syntyneitä, joille aviottomana syntyminen on ollut häpeä. 2000-luvulla syntyneet eivät sitä ymmärrä, koska niin ovat asenteet muuttuneet.

Kirjaa lukiessa nousevat esiin kaikki aikoinaan vallinneet asenteet. Kun nainen tuli raskaaksi eikä ollut naimisissa, se oli häpeä ja aina naisen syy, koska nainen oli ”hairahtunut”. Aborttia ei saanut ja

niin moni lankesi laittomaan aborttiin, joista ei puhuttu. Kun nainen odotti aviotonta lasta, se oli koko suvun ja kylän häpeä.

Ei riittänyt se, kuinka paljon äiti sai kärsiä siitä, että sai lapsen, jolla ei ollut isää, sillä myöskin lapsi sai häpeän kannettavakseen. Hän oli äpäriä. Kuulin tarinan ikäihmiseltä, kuinka hän koulussa ollessa sai kuulla, että heidän luokallaan oli tyttöjä, poikia ja äpäriä... ja hän ajatteli, että on ihan tyttöön tai poikaan rinnastettava.

Jopa lapsen äiti ei hyväksynyt lastaan, joka alinomaan muistutti häntä hänen elämänsä pilaamisesta. Monet eivät edelleenkään halua kertoa sitä, että ovat aviottomina syntyneet.

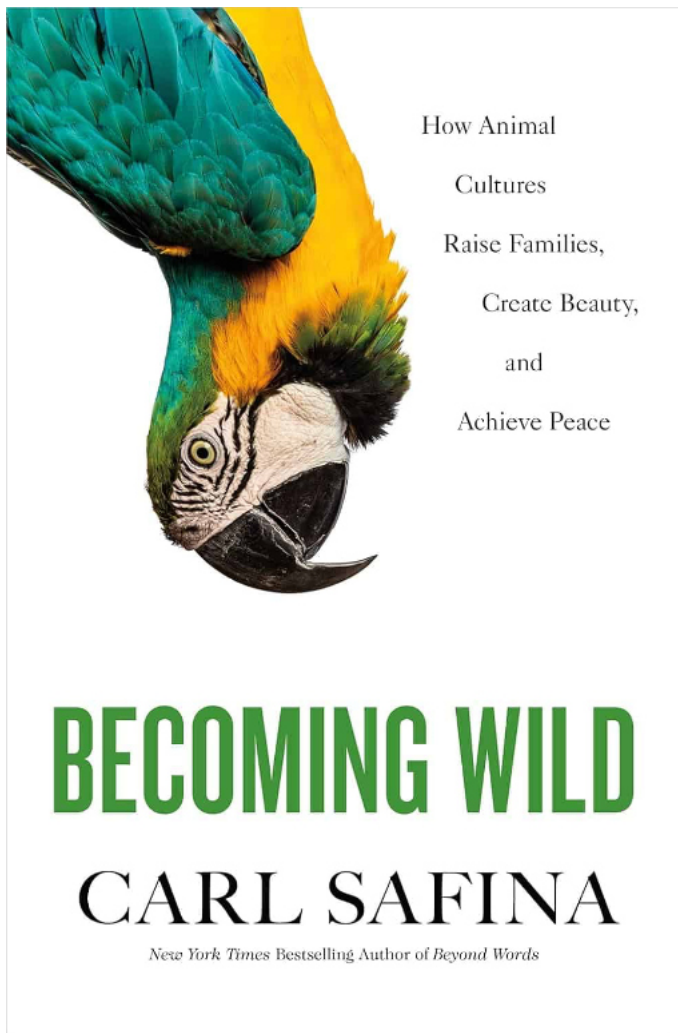
Tämän kirjan kirjoittaja kertoo sen, yhtenä esimerkkinä oman tarinansa, mikä ei ole järin kaunis sekään. **Hannele Törrönen** on osannut kertoa kaiken niin, että se todella kiinnostaa. Silti sitä voi hyvin peilata nykyaikaan, sillä enää ei puhuta AU-lapsista. On siis mielenkiintoista, kuinka asenteet voivat muuttua.

On kuitenkin hyvää muistin virkistystä, että tietää, millaista elämä on joskus ollut, millaiset asiat ovat olleet häpeän aiheina ja minkälaisia traumoja niistä on koitunut.

*Unohdetut äpäret* -kirja ei perustu vain haastatteluille, vaan kirjailija on käyttänyt tavattoman määrän lähteitä, joista on luettelo kirjan lopussa. Lainasääntö on mukana, koska sekin on muuttunut. Huojentava muutos sekin, että isä on saatu selville, vaikka isä ei sitä olisi halunut. Sellaisiakin tapahtumia nimittäin on ollut ja ei tässä isommin miehiä hellitä. Michellekin on ollut häpeä se, että jossain on ”lehtolapsi”.

*Unohdetut äpäret* on niin kiinnostavasti kirjoitettu, että sen lukee ahmimalla!

*Kini Laine*



## Carl Safina: *Becoming Wild* : How Animal Cultures Raise Families, Create Beauty, and Achieve Peace

Picador, 2021  
368 s.

Ihmislapsi ei ole syntyessään valmis, ja toisin kuin kauan ajateltiin, eivät ole eläimetkään. Monet taidot, tavat ja jopa paikalliset perinteet välittyvät eläimillä nimenomaan oppimalla, ja näin ajatellen kulttuuri ei suinkaan ole mikään ihmisten yksinoikeus.

Kirjassaan *Becoming Wild* ekologi **Carl Safina** jalkautuu tutkijoiden pariin ja pääsee tarkastelemaan kaskelotteja, arapapukaijoja ja simpansseja lähietäisyydellä luonnollisessa ympäristössään. Näiden kolmen eläimen kautta käsitellään sosiaalisille eläimille olennaisia ydinteemoja kuten perhettä ja

identiteettiä, konfliktinratkaisua – ja yllättävää kylä – kauneutta. Arapapukaijat tunnetaan komeasta ulkonäöstään, mutta Safinan pohdinnat kauneuden eduista menevät pintaa syvemmälle.

Seksuaalivalinta on tunnettu evoluution mekanismi, mutta Safina ehdottaa, että se ei tuota vain ulkoisia koristeita, vaan myös persoonallisuuden, temperamentin ja kognitiivisten taipumusten vaihtelua yksilöiden välillä. Tästä seuraa jotain tärkeää: jos yksilöillä on aidosti erilaisia persoonalluuksia, myös valinnat monimutkaistuvat. Ei valita vain kauneinta kumppania, vaan sellainen, jonka persoona miellyttää, joka käyttäytymisen perusteella kuuluu samaan sosiaaliseen ryhmään.

Safinan esittämä kysymys on looginen, mutta yllättävän vähän käsitelty; onko mahdollista, että tällaiset kulttuuriset erot puolestaan johtavat niin suuriin populaation välisiin eroihin, että ne alkavat ohjaamaan itse evoluutiota? Perinteisestihän on ajateltu, että populaation täytyy ensin joutua maantieteellisesti eristyksiin, ennen kuin itse lajiutuminen voi alkaa. Safinan haaste perinteiselle ”geenit ensin” -ajattelulle on hyvin perusteltu ja kirjan suurimpia yksittäisiä ansioita.

Älykkäät arapapukaijat kuuluvat lintuihin, joilla on erilaisia kulttuurisia ja murrepohjaisia ryhmiä, jonka yksilöt tapaavat pysyä omiensa parissa. Niin on myös kaskeloteilla, joilla on viisi niin kutsuttua akustista klaania, jotka ovat tekemisissä ja lisääntyvät vain omiensa kanssa. Ilmeinen kysymys on tietysti miksi? Miten eläimet itse kokevat nämä erot ja miksi ne ovat niin ylittämättömiä? Eivätkö kaskelottien eri klaanit ymmärrä toisiaan, vai kertovatko nämä murre-erot jostain syvemmistä eroista populaatioiden välillä, jotka eivät ole ihmisille ilmeisiä?

Miekkavalaisiin viitataan tässä kirjassa vain nopeasti, mutta niillä tällaiset kulttuurierot ovat ihmisillekin selviä. Eri populaatiot keskittyvät eri saaliseläimiin, ja niiden tavat ja käyttäytyminen ovat selkeästi hyvin erilaisia, mikä on johtanut siihen, että eri populaatiot eivät lisääny keskenään. Olen kuitenkin iloinen, että tähän kirjaan on valittu esimerkiksi kaskelotit ihan puhtaasti sen

vuoksi, että nämä eläimet eivät ole saaneet samantyyppistä huomiota osakseen kuin miekkavalat. Kasvelottien norsuja muistuttavasta sosiaalisesta elämästä oli muutenkin kiinnostavaa lukea.

Simpanssit puolestaan ovat sosiaalisen älykkyyden mestareita. Niiden suunnitelmallinen väkivalta järkyttää Safinaa, mutta toisaalta ne myös taitavat sovinnonteon, ja voisi jopa sanoa, että se on simpanssiyhteiskunnan kulmakiviä. Ryhmäidentiteetti tulee tässäkin kuvioihin, sillä se toisaalta erottaa ja johtaa väkivaltaan, mutta toisaalta mahdollistaa aivan eri tavalla ryhmän sisäisen yhteistyön, empatian ja altruismin. Simpanssien kautta yhteys myös ihmiskulttuurin ja sen biologisen pohjan välillä tulee selväksi.

Ehkä yllättävintä tässä viimeisessä osiossa oli se miten joustavaan käytökseen simpanssitkin kykenevät, eli miten suuresti simpanssin neljä alalajia eroavat toisistaan. Läntiset simpanssit esimerkiksi muistuttavat hieman bonoboja: naaraat eivät elä muun lauman reunamilla kuten tavallisesti, vaan lauman sisäinen hierarkia on selvästi tasa-arvoisempi. Koska simpanssien ryhmät ovat kuitenkin sekä geneettisesti että kulttuurisesti eriytyneitä, on vaikea sanoa kumpi tuli tässä tapauksessa ensin – kulttuuri vai genetiikka.

Joka tapauksessa kirja osoittaa selkeästi, miten kysymys eläinten kulttuurista ja mihin kaikkeen se lopulta vaikuttaa on paljon monitahoisempi kuin on ajateltu. Tähän liittyy myös luonnonsuojelullinen näkökulma, sillä luontokato johtaa kaiken muun lisäksi eläinkulttuurien köyhtymiseen, eli niiden kulttuurinen työkalupakki karsiutuu ja sen mukana keinot selvitä tulevista haasteista.

*Becoming wild* on kiinnostava tietokirja, jossa lukija saa viettää aikaa karismaattisten eläinten parissa, mutta ennen kaikkea kirja on muistutus siitä, että emme suojele vain lajeja, vaan myös erilaisia tapoja olla eläin. Kun kulttuuri katoaa, katoaa jotain sellaista, mitä ei voi palauttaa. Kyseessä on hyvin olennainen näkökulma, joka on kuitenkin monelle varmasti vielä aika vieras. Tärkeä kirja, suosittelen!

Titta Lindström



## Jessica Haapkylä: Itämeri

Into, 2026  
263 s.

Itämeren erikoispiirteitä on se, että se on matala murtovesiallas, jonka veden vaihtuminen kestää jopa 30 vuotta. Tämä tekee siitä herkän merialueen, joka on erityisen haavoittuvainen ilmastomuutokselle ja joka on jo nyt yksi maailman saastuneimmista meristä. Meribiologi **Jessica Haapkylälle** Itämeri ei ole kiinnostava vain ammattinsa puolesta, vaan mereen liittyy myös lukemattomia lämpimiä muistoja lapsuuden Glosholmenin saaresta, jossa snorklatessa meren tilanne näytti vielä kovin erilaiselta. Onko lapsuuden kirkkaisiin vesiin kuitenkaan enää paluuta?

*Itämeri* on ajankohtainen katsaus meren tilanteeseen ja miltä se näyttää tutkijoiden näkökulmasta. Kirjan ensimmäisessä osiossa päästään legendaarisen merentutkimusalus Arandan matkaan. Laivan

näytteenottomatkat ovat suomalaisen merentutkimuksen kulmakiviä, sillä näytteiden arvoja voidaan verrata vuosikymmeniä sitten samasta paikasta otettuihin näytteisiin.

Kirjan toisessa osassa päästään sukeltamaan aaltojen alle ja tarkastelemaan Itämeren avainekosysteemien tilannetta. Tutuksi tulevat muun muassa veden suodattajana tärkeät sinisimpukat, ruskeleviin kuuluva levälaji rakkohauru ja meriajokasniityt, jotka niin ikään ovat tärkeitä ekosysteemirakentajia. Tähän osioon liittyy myös yllätyksiä. Kuinka moni on Itämerta ajatellessaan pysähtynyt miettimään riskihylkyjä tai mereen uponneita kemiallisia aseita? Voin myöntää, että jälkimmäinen ei ollut koskaan tullut mieleenikään.

Kolmannessa osassa liikutaan rannikkovesissä ja päästään katsomaan lähempää erilaisten tutkimusasemien toimintaa. Haapkylä vierailee Virossa Saarenmaan merentutkimusasemalla, jossa tehdään muun muassa vieraslajien ekologian ja leviämisen seuranta eli tässä tapauksessa liejutaskurapu- ja mustatäplätokkotutkimusta. Myös kokeellinen sinisimpukoiden viljely kuuluu tutkimusaseman ohjelmaan.

Vanhasta lepra- ja mielisairaalaista tunnettu Seilin saari on puolestaan myös tutkimuslaitoksen kotipaikka, joka on tunnettu erityisesti silakoiden pitkäaikaistutkimuksesta. Yksi suuri tutkimuskysymys on tällä hetkellä silakan mädin huuhtoutumisilmiö: tietyllä alueella jopa 95–97 prosenttia huuhtoutuu pois syistä, joita ei toistaiseksi tiedetä. Silakka on ravintoketjun keskiössä, joten kannan vähenemisellä on merkitystä.

Tutuksi tulee myös Tvärminnen eläintieteellinen asema, eli Haapkylään sanoin suomalaisen merentutkimuksen pyhättö. Asemalla on tehty tutkimusta jo runsaat sata vuotta, ja nykyään täältä löytyy myös rannikkoekosysteemi- ja ilmastotutkimuskeskus CoastClim. Monitieteellinen tutkimusohjelma tutkii rannikkoalueiden potentiaalia toimia ilmastomuutoksen hillinnässä ja tarkastella biodiversiteetin ja ilmaston välistä yhteyttä. Asemalla on myös ainutlaatuinen sukellusakatemia eli Finnish Scientific Diving Academy (FSDA) joka pe-

rustettiin 2021. Tutkimussukeltajan ammatti kiehtoo paitsi Haapkylää niin nopeasti myös lukijaa, sen verran kiinnostavana aaltojen alainen maailma näyttäytyy.

Miltä sitten Itämeren tilanne tutkijoille näyttäytyy? Heikolta, vaikkakin paremmalta kuin 1980-luvulla, jolloin puhdistamattomat jätevedet vielä kaadettiin suoraan mereen. Ravinnekuorma on lähes puolittunut, vaikka pohjaan varastoitunut fosfori pysyykin ongelmana vielä vuosikymmeniä, vaikka kaikki kuormitus pysäytettäisiin. Hymyilyyn ei silti ole aihetta, sillä maatalouden aiheuttama ravinnekuormitus on ilmastomuutoksen ohella tämän hetken suurimpia ongelmia, ja se jatkaa Itämeren tilan heikentämistä. On mahdollista, että tulevaisuudessa Itämeri muistuttaa enemmän järveä kuin merta.

Kirja on kuitenkin sikäli kiitollista luettavaa, että asioiden eteen on tehtävissä paljonkin. Kirjassa tulee tutuksi lukuisten tutkijoiden lisäksi muun muassa Syke eli Suomen ympäristökeskus, John Nurmisen säätiö ja Baltic Sea Action Group (BSAG), jotka ovat monessa hankkeessa mukana. Kirjan suurin anti on lopulta siinä, että se tekee näkyväksi itse tutkimustyön. Ilman aiempaa kosketusta aiheeseen lukija saa konkreettisen kuvan siitä, miten Itämerta oikeastaan tutkitaan ja miten tutkimus kytkeytyy käytännön suojelutyöhön.

*Itämeri* on ajankohtainen ja tarpeellinen päivitys Itämeren tilanteesta, mutta kirjasta lopulta tekee kiinnostavan sen henkilökohtainen ote: yhden ihmisen suhde mereen heijastaa sitä laajempaa muutosta, jonka koko Itämeri on käynyt läpi. Tästä aiheesta kannattaisi jokaisen Itämeren rannalla asuvan lukea.

*Titta Lindström*



## Sari Kivistö, Katariina Kärkelä, Erika Pihl ja Isa Välimäki: Kadonneet kirjallisuuden lajit

S&S, 2026  
383 s.

Kirjallisuuden historia on pitkä ja monipolvinen. Kirjallisuudentutkijat **Sari Kivistö**, **Katariina Kärkelä**, **Erika Pihl** ja **Isa Välimäki** esittelevät tässä teoksessa 30 kirjallisuuden historiaan vaipunnutta kirjallisuuden lajityyppiä. Osa niistä on tuttuja, vähintään nimeltä, mutta osa on aivan omituisia ja varmasti useimmille lukijoille tuntemattomia.

Luomiskertomukset ovat hyvä esimerkki tutumasta tavarasta. Laji on tuttu, mutta uusia luomiskertomuksia syntyy nykyään kovin harvakseltaan. Murhaballadikin on käsitteenä ymmärrettävä, vaikka sellaisia ei olisi kohdannutkaan ja nokturno tuo monille mieleen ruislinnun laulun ja täysikuun tähkämpäiden yllä. Mutta mitä ovat paraklausithyron, immram, aubade ja paskilli?

Kirja koostuu 30 itsenäisestä artikkelista, jotka ovat karkeasti kirjallisuudenlajien mukaisessa aikajärjestyksessä vanhimmasta uusimpaan. Artikkeleita voi siis lueskella sieltä täältä, mutta kirja toimii mukavasti myös yhteen pötköön luettuna: ei tule sellaista tietoähkyä, millaisen tällaisista kirjoista joskus saa. Kokonaisuus on siis hyvin rakennettu ja artikkeleissa on sopivasti vaihtelua.

Mitä edellä mainittuihin oudompiin kirjallisuudenlajeihin tulee, paraklausithyronissa esitetään serenadia suljetulle ovelle, jonka takana piilee rakastettu. Immram on irlantilainen merimatkatarina; tämän lajin ottaminen mukaan tuntuu vähän oudolta, koska näitä kertomuksia on ylipäänsä kirjoitettu ilmeisesti noin viisi. Aubade on rakastetulle aamun sarastaessa esitetty runo ja paskilli taas roomalaista patsasrunoutta 1500-luvulta.

*Kadonneet kirjallisuuden lajit* sopii mainiosti kaikille kirjallisuuden kanssa puuhaajille. Kirjailijat ja runoilijat voivat hakea innoitusta virkistäviin lajityyppikokeiluihin; kirjoittihan **Jyrki Kiiskinenkin** kokonaisen kokoelman gaseeleja (*Nenän edessä vuori*). Myös kirjoittamisen opettajat saavat kirjasta varmasti hyviä ideoita erilaisiin harjoituksiin ja kokeiluihin. Kirjallisuuden historiasta kiinnostuneet ovat tietysti tämän inspiroivan teoksen parissa kuin kotonaan.

*Mikko Saari*



## Janne Palkisto: Bernhard Crusell : Suomalainen säveltäjä, joka sivisti Ruotsia

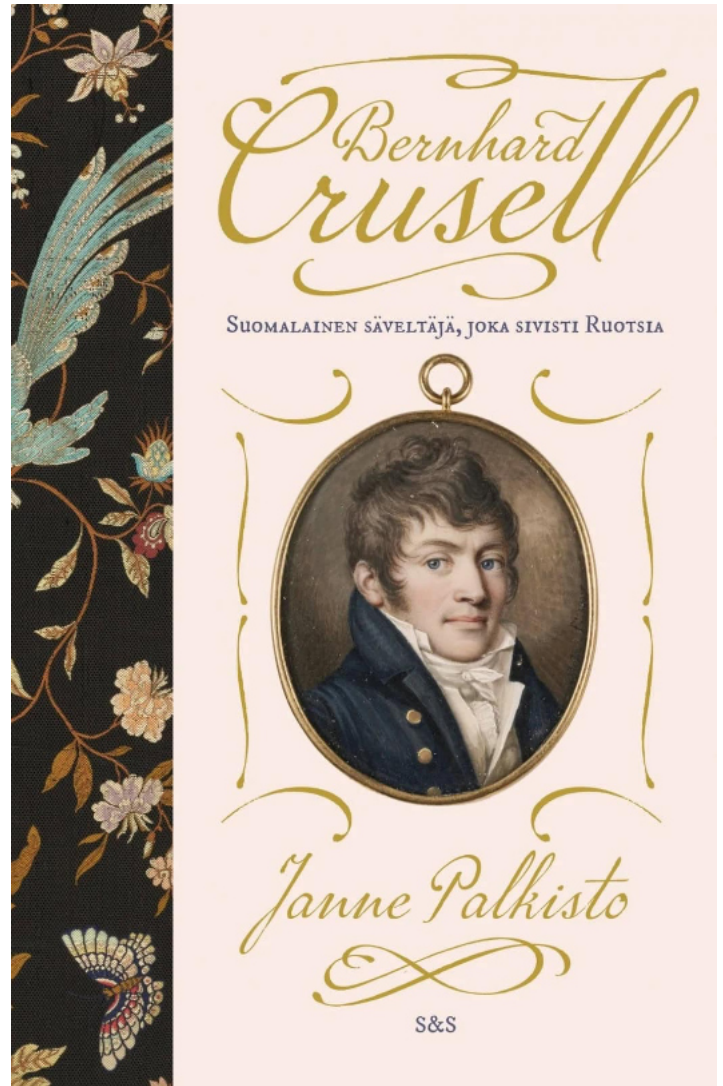
S&S, 2025

331 s.

Klassisen ja klarinettimusiikin ystävien keskuudessa **Bernhard Crusellin** (1775–1838) konserttoja kuunnellaan edelleen, mutta suurelle yleisölle säveltäjä on jäänyt enimmäkseen vieraaksi. Crusell oli kyllä syntyjään suomalainen, mutta teki koko uransa Ruotsissa, mikä tekee hänestä suomalaisessa kulttuurihistoriassa jonkinlaisen väliinpuotoajan. Ehkäpä on myös niin, että Ruotsin musiikkihistoria ei ole kovin kansainvälisesti tunnettua muutenkaan? Oli miten oli, **Janne Palkiston** työ Crusellin elämäkerran parissa ansaitsee tunnustuksen: ensimmäinen merkittävä suomalaissäveltäjä on saanut arvoisensa elämäkerran.

Uudessakaupungissa vaatimattomaan kirjansitojaperheeseen syntyneellä Crusellilla ei ollut edessään loistavat tulevaisuudennäkymät. Perheellä ei ollut varaa maksaa pojalle edes koulunkäyntiä, mutta paikallisen puotiapulaisen huilunsoitto kietoi yllättäen pojan pauloihinsa. Hieman myöhemmin perheen muuttaessa Nurmijärvelle jalkaväkirykmentissä klarinettia soittanut naapuri tutustutti Crusellin soittimeen, joka oli tuolloin vielä yleinen ihmettelyn aihe. Nuori poika pääsi soittimesta nopeasti jyvälle ja lopulta päätyi sotilassoittajaksi Viiporiin. Täällä hänelle kävi ehkä elämänsä onnekkain sattuma. Majuri **Olof Wallenstjerna** otti vain 12-vuotiaan pojan hoiviinsa, ja kun hänet hieman myöhemmin ylennettiin Tukholmassa sijaitsevaan pataljoonaan, tuli Crusell mukaan.

Nuori mies ei jäänyt pääkaupungissa huomiotta: hän sai nopeaan tahtiin klarinetistin paikan ensin Kuninkaallisesta hovikapellista ja myöhemmin **Kaarle**-herttuan puhallinyhtyeestä. Harvoin tulee eteen elämäkertoja, joissa asiat etenevät niin vaivattomasti ja nopeaan tahtiin kuin Crusellilla. Tästä on selkeästi kiittäminen hänen ilmeistä lahjakkuuttaan, mutta varmasti myös sitä, että Crusell vaikuttaa olleen kaikin puolin myös poikkeuksellisen mu-



kava mies. Kuten Palkisto kirjoittaa, ”Crusell ei koskaan kirjoittanut halveksivasti, väheksyvästi tai rasistisesti muista ihmisistä, vaikka sellaisia sanankäyttäjää löytyy hänen aikalaisistaan helposti. Crusell tuntui aidosti ajattelevan ihmisistä hyvää”.

Tällainen persoonallisuus oli ehkä omiaan edesauttamaan Crusellin uraa, sillä hänen seuransa selkeästi kelpasi ihmisille, eikä hänen vaatimaton taustansa tuntunut olevan mikään kynnykskysymys. Palkisto kuljettaa lukijan ensin Crusellin klarinettivirtuosoivuosiin, jolloin hän enimmäkseen sävelsi omalle soittimelleen ja pääsi orientoitumaan myös Keski-Euroopan musiikkikeskuksiin.

Keski-ikäisenä Crusellin fokus siirtyi enemmän opettajaksi, kulttuurivaikuttajaksi ja hyväntekijäksi, vaikka hän edelleen sävelsi erityisesti laulumusiikille. Crusellin lukuisat hyväntekeväisyysprojektit tulivat kuitenkin yllätyksenä, tai tarkal-

leen ottaen se miten ne kantavat hedelmää vielä tänäkin päivänä. Hänen Linköpingiin perustamansa muusikoiden leski- ja orpokassan perintö elää edelleen säätiönä, ja useat ruotsalaiset musiikkiorganisaatiot jakavat hänen nimissään stipendejä nuorille muusikoille. On yllättävää, miten suuri vaikutus säveltäjällä edelleen on, yli 180 vuotta hänen kuolemansa jälkeen.

Crusellin perintö on kiinnostavaa toisestakin näkökulmasta, eli miten hänen kansallisuutensa oikeastaan pitäisi ymmärtää. Nationalistinen kulttuuri ja historiankirjoitus on rakentunut paljolti suurmiesten varaan, jossa korostuu alkuperän merkitys. Tällainen näkemys ei useinkaan ole parhaimmillaan nyanssien ymmärtämisessä. Omana aikanaan Crusell toimi Ruotsin valtakunnassa, jonka osa Suomi oli. Palkisto pohtii, miten Crusell voidaan siis ymmärtää sekä suomalaisena että ruotsalaisena säveltäjänä, eivätkä nämä kaksi määritelmää mitenkään sulje toisaan pois.

Palkisto onnistuu myös antamaan hyvän kuvan ajan musiikkikulttuurista. Pariisissa Crusell sai näkyvän muun muassa **Napoleonin** musiikkipolitiikkaan ja miten taidetta voitiin käyttää vallan pönkit-

tämiseen. Ajankuvasta kertoo jotain se, että pariisilaisyleisö oli tottunut ”teatterimellakoihin”, näyttämöistä kun oli tullut ihan konkreettisia politiikan keskuksia. Toinen kiinnostava seikka on 1800-luvun musiikkimarkkinat ylipäätään, jossa ostajakunnan lisäksi oli paisunut myös säveltäjien määrä. Huomiosta ei ollut helppo kilpailla tällaisessa ympäristössä.

Eritoten kirjassa annetaan huomiota tietysti itse klarinetille, joka oli 1700-luvulla kehitettyjä uusia soittimia. Aluksi klarinetti tunnettiin lähinnä sotilassoittimena, ja sen mekaniikka kehittyi koko Crusellin uran ajan. Crusell näytti säveltäjänä, mitä soittimella ylipäätään voi ilmaista konserttisaleissa.

Palkiston teos on tervetullut ja perusteellinen lisä musiikkihistoriamme katvealueeseen. Suomeksi Crusellista on kirjoitettu vähän; SKS julkaisi sentään 2010 Crusellin Keski-Euroopan matkapäiväkirjat 1803–1822. Eniten kirjassa kuitenkin ihastutti mies itse, Crusell on hieno muistutus ettei suuruus aina vaadi teräviä kynärpäitä tai suurta egoa. Tällaisesta henkilöstä lukeekin mielellään, suositelen!

*Titta Lindström*

**Göthen.**  
*Musik af Crusell.*

*Allegretto maestoso.*

*Rösten*

*Ön äro Göthens bygder det gamla fagra-land, der*

*Förtepiann.*

*i hvar bröst gro dyg-der, och svärat fins i hvar hand. På Göthis-ku ru-*

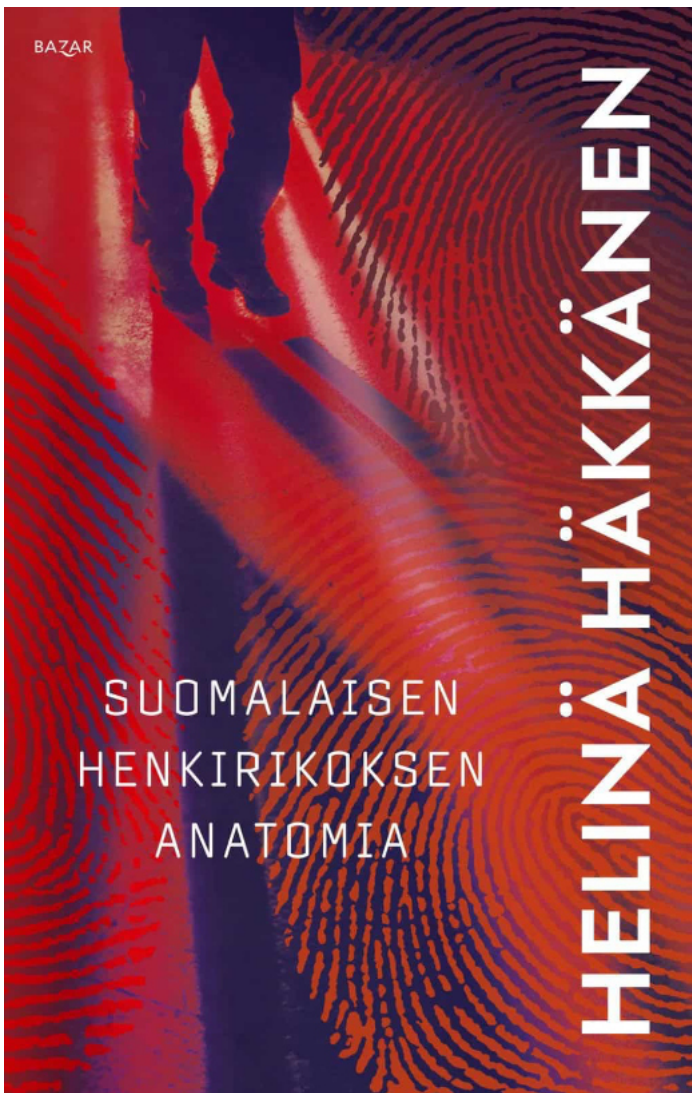
## Helinä Häkkänen: Suomalaisen henkirikoksen anatomia

Bazar, 2026

287 s.

Taas on käsissäni kirja murhista ja murhaajista. Miksi ne kiinnostavat? Eivät todellakaan tekoina, mutta minua kiinnostaa mitä ihmisen mielessä tapahtuu, kun riistää toiselta hengen? **Helinä Häkkänen** on myös tästä kiinnostunut ja vienyt sen astetta pidemmäksi ja kouluttautunut kriminaalipsykologiksi. Hän siis työkseen tutkii näitä ihmismielen pimeitä kulmia.

Häkkäsen edellinen kirja *Profiloija* ilmestyi 2025 ja jo se oli äärimmäisen mielenkiintoinen. Otin siis tämän uudenkin kirjan suorastaan ilolla vastaan. Kirjassa paneudutaan nimenomaan kotimaisiin murhiin.



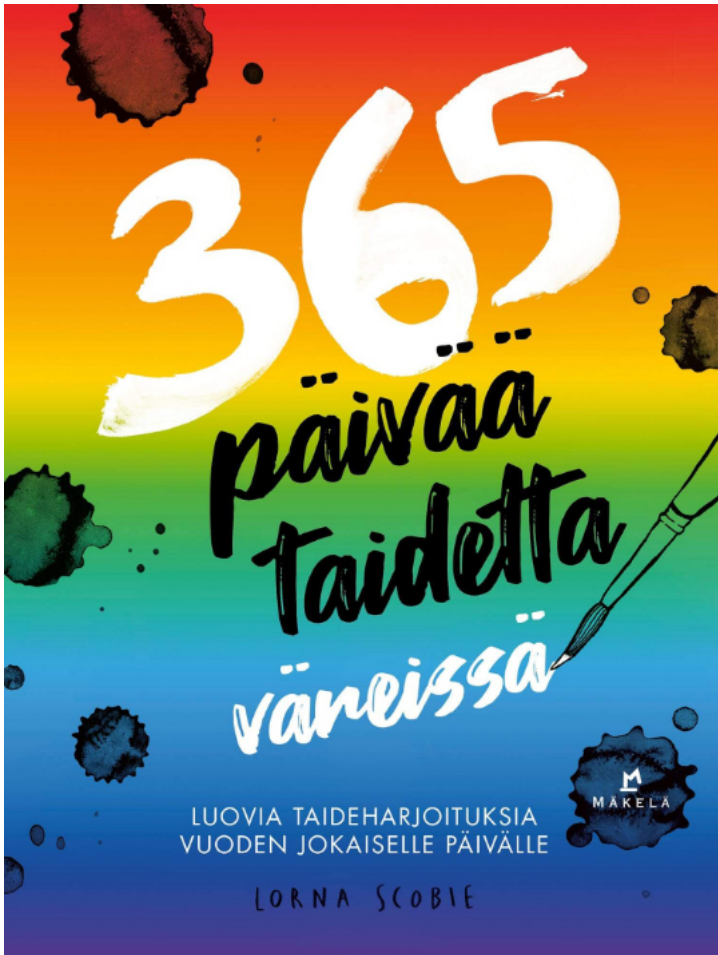
Häkkänen on vankka ammattilainen ja hän kertoo muun muassa mitä surmatapa kertoo tekijästä. Millainen murhaaja on, onko sairas, psykopaatti vai vaan psykoosissa oleva? Millä lailla nainen surmaajana eroaa miehestä?

Kirjassa tarjoillaan lukijalle monia mediasta tuttuja henkirikosjuttuja. Nyt sitten kerrotaan hiukan taustoja, millaisella mielellä varustettu murhaaja on ollut. Vaikka kaikki väkivaltatapaukset ovat kauheita, taustat silti kiinnostavat, että miksi? Jos vaan osaisi hallita mielensä, niin ei tapahtuisi niin kauheita. Vaan siihen on monia syitä, miksi ei.

Ehkä eniten nousi minun mieleen nämä tapaukset, kun mies murhaa naisen ja lapset tyyliin, ”Jos en saa sinua, ei saa kukaan muukaan”. Näitä tapauksia tulee mediassa vastaan aivan liian usein. Häkkänen kertoo, kuinka rakkaus saa sairaalouden puolen ja tulee patologinen omistamishalu. Sellainen ei vaan kestä sitä, jos toinen osapuoli lähtee.

Koko kirja on täynnä erilaisia tapauksia, joita Häkkänen on tutkinut. Ne eivät ole helppoa luettavaa ja jo alussa mainitaan siitä, että kirjaa voi olla vastenmielistä lukea, mutta silti uskallan tätä kirjaa suositella. Varsinkin, jos on kiinnostunut erikoisista ammasteista ja siitä ihmismielen nurjasta puolesta.

*Kini Laine*



## Lorna Scobie: 365 päivää taidetta väreissä : luovia taideharjoituksia vuoden jokaiselle päivälle

Kustannus-Mäkelä, 2026

Alkuteos: *365 Days of Art in Color: Creative Art Prompts for Every Day of the Year* (Quadrille Publishing, 2025)

Kääntäjä: Mirka Ulanto

365 s.

*365 päivää taidetta väreissä* on teos, joka vetää puoleensa. Tämä on paljon sanottu ihmiseltä, joka on elänyt yli neljäkymmentä vuotta, eikä oikeastaan koskaan ole tuntenut itseään taiteelliseksi, ainakaan jos kuvataiteista puhutaan. Taiteesta toki pidän, ihailen sitä, mutta kuvataiteen saralla olen aina pysytellyt katsojan roolissa. Tämän teoksen nähtyäni saattaisin kuitenkin tehdä poikkeuksen, olenhan aina innostunut erilaisista täytettävistä kirjoista.

*365 päivää taidetta väreissä* on suunniteltu vuoden pituiseksi vaellukseksi taiteen, erityisesti värien maailmassa. Toki voit edetä hitaamminkin, tehdä vaikka tehtävän joka toinen päivä tai kerran viikossa. Ehkä joskus haluat viettää sen parissa pidemmän ajan kerralla ja tehdä useita tehtäviä peräkkäin. Voit tehdä tehtävät järjestyksessä tai valita juuri sillä hetkellä sopivalta tuntuvia harjoituksia.

**Lorna Scobien** tarkoituksena on kannustaa ja tuottaa mielihyvää. Kannustaa tarttumaan haasteisiin, löytää itsestään uusia puolia värien ja tekniikoiden käyttäjänä. Hänen mukaansa värien käyttö voi aluksi hermostuttaa kokenuttakin taiteilijaa. Kun pääsee yli ajatuksesta, että värien valintaan ja käyttöön olisi ”oikeita” vastauksia, karttuu itsevarmuutta ja voi vaan antaa mennä, luottaa ensireaktioihinsa. Kun näin tapahtuu, tämä kirja on tehnyt tehtävänsä. Toisaalta on hyvä pitää mielessä, että kirja on tarkoitettu myös niille, joille taiteen tekeminen on uusi asia. Harjoitusten tekeminen on sallittua ja suotavaa ihan kaikille taiteellisesta historiasta huolimatta. Ehkä juuri nämä 365 harjoitusta saavat jossakussa syttymään palon taiteilla.

Kirjan harjoitukset jakautuvat neljään luokkaan: oppiminen, leikkely, havainnointi ja tunteminen. Ne voi tehdä numerojärjestyksessä tai valita juuri siihen hetkeen sopivalta tuntuvan harjoituksen. Kirjan alussa on Tehdyt harjoitukset -ruudukko, jonka avulla voi seurata etenemistään.

Scobien menestysarjassa 365 päivää on ilmestynyt jo kuusi taidetta eri kulmista käsittelevää kirjaa. Se, että sarjasta on tullut menestys, ei ihmetytä. Tällainen taiteen tekeminen sopii varmasti monille, eikä ainakaan valkoisen paperin kammoa pääse syntymään. Itse ajattelin kirjaa alun perin kaikenlaisesta taiteilusta innostuvalle seitsemänvuotiaalle tyttärelle, mutta ihan näin nuorelle taiteilijalle en sitä kuitenkaan vielä suosittelisi. Muutaman vuoden päästä se toimii varmasti jo mainiosti.

*Kaisa Sutela*

## Ville Perna, Risto Rinne, Hannu Simola ja Erika Carlson: Opettajilta armoviton peruskouluille

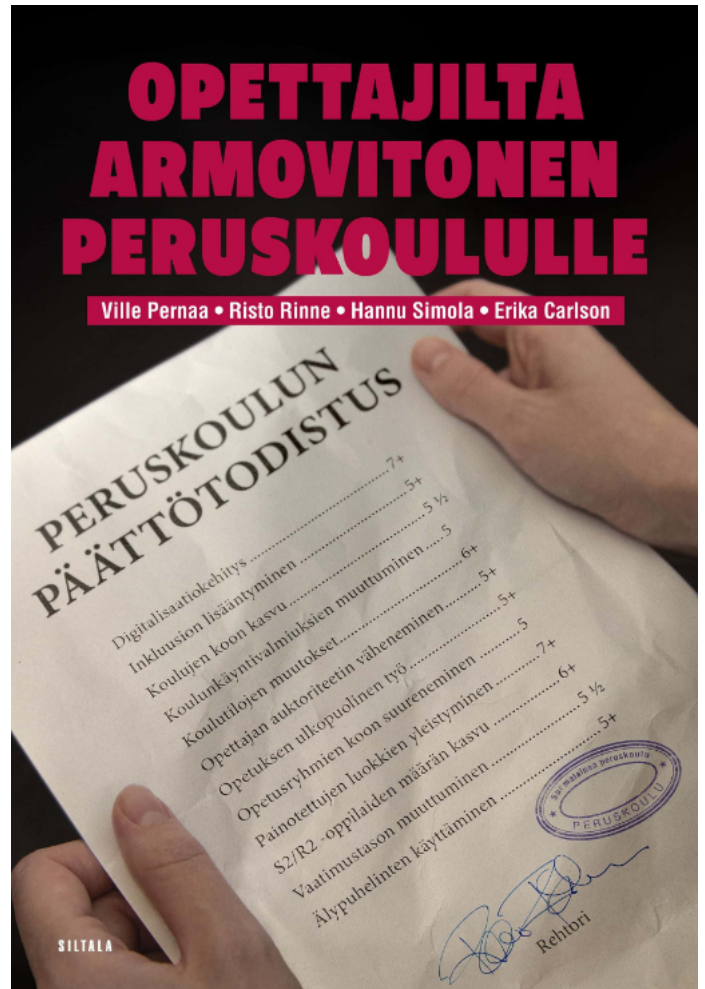
Siltala, 2026

279 s.

Viime vuosina on puhuttu paljon suomalaisen peruskoulun ongelmista ja Pisa-tulosten laskusta. Silmiinpistävää tässä keskustelussa on kuitenkin se, että äänessä ovat olleet paljolti kaikki muut paitsi opettajat. Kirja alkaakin huvittavalla esimerkillä. Muutama vuosi sitten Porin SuomiAreenan keskustelufestivaalilla oli aiheena koulutus. Tilaisuuteen oli kutsuttu 800 esiintyjää ja vain yksi heistä oli opettaja, ja hänetkin oli kutsuttu vain yhteen tapahtumaan. Tämä kertoo jotain hyvin oireellisesta ajastamme, jossa koulutuksesta puhuvat yrittäjät, konsultit, poliitikot ja digifirmat, mutta eivät ne ihmiset, joilla oikeasti on omaa kokemusta asiasta.

Tähän kirjaan on näitä kokemuksia vihdoinkin saatu. **Ville Pernaan, Risto Rinteen, Hannu Simolan ja Erika Carlsonin** *Opettajilta armoviton peruskouluille* perustuu heidän tekemäänsä kyselytutkimukseen, johon vastasi noin sata äidinkielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan, fysiikan ja kemian opettajaa eri puolilta maata. Suurimmalla osalla opettajista on taustallaan pitkä ura, joten he ovat olleet aitiopaikalla katsomassa suomalaiskoulujen kehitystä Pisa-menestyksestä sen mahalaskuun.

Kirjan lähestymistapa on hyvin aineistolähtöinen. Tässä ei rakenneta narratiivista kerrontaa, vaan raporttimainen kokonaisuus rakentuu kyselytutkimuksen tulosten, selkeiden tilastotaulukoiden ja opettajien kommenttien ympärille. Yksi kerrallaan käydään läpi digitalisaatio, älypuhelimien vaikutus, koulutilojen muutos, vieraskieliset S2-oppilaat, inklusio ja niin edelleen. Napakka lopputulos ei onneksi ole kuitenkaan raskasta luettavaa; erityisesti opettajien omat kokemukset pitivät kiinnostuksen yllä.



Kuten kirjan nimestäkin voi päätellä, luokkahuoneiden todellisuus on selvästi mennyt alamäkeä, ja syitä siihen on monia. Yli puolet vastaajista on sitä mieltä, että digitalisaatio on tuonut enemmän haittoja kuin hyötyjä. Sen lisäksi inklusioperiaatetta ei ole saatu toimimaan, luokkakoot ovat liian suuria, entistä heterogeenisempi oppilasjoukko vaikuttaa opetustyöhön, ja opetuksen ulkopuolinen työ on lisääntynyt, mikä vaikeuttaa opetuksen ydinasioihin keskittymistä.

Muutamia yllätyksiäkin mahtui mukaan, ainakin itselleni. Kun oppilaiden koulunkäyntivalmiudet ovat romahtaneet, on koulu vastannut tähän vaatimustason laskulla erityisesti äidinkielessä ja matematiikassa. Kun läpipääsyn minimivaatimukset ovat romahtaneet, läpi pääsee olemattomalla osamisella. Ongelmaa pahentaa se, että vanhempien välinpitämättömyys koulua kohtaan on merkittävästi lisääntynyt, jolloin painetta parantaa suoritusta ei tule sieltäkään suunnasta.

Merkittävä huomio on kuitenkin se, että koulu-  
muutoksessa ei ole kyse vain yksittäisistä, toisis-

taan erillisistä askelista vaan ajattelunmuutoksesta yhteiskunnallisella tasolla. Julkisia instituutioita ei enää nähdä kollektiivisen hyvinvoinnin kannalta, vaan markkinatalouden näkökulmasta. Tämä on johtanut tehokkuusajatteluun, jossa kaiken pitää olla mitattavissa, laskettavissa, hallinnoitavissa ja kaupattavissa. Koulutusta välitetään ja myydään siinä missä mitä hyvänsä kaupallista tuotetta.

Tällaisessa kaupallisessa ajattelussa kansallisvaltioiden ei oikein edes tulisi säädellä koulutusta kansallisen lainsäädännön keinoin tai tarjota sitä kansallisena maksuttomana julkisena palveluna. Tässä kehityskulussa koulujen ja oppilaiden eriytyminen nähdään jopa luonnollisena, vaikka merkittävä osa ihmisistä putoaa kyydistä ja koulupolun alkumetreillä B-luokan kansalaisiksi.

Mihin tämä kehitys pidemmällä aikavälillä johtaa, on kysymys, joka on jo hienan tämän kirjan aiheen ulkopuolella. Kirja kuitenkin loppuu varoittaviin päättösanoihin globalisaatiokehityksen vaikutuksista koulutukseen. Tämä kolmen sivun epilogi olisi voinut mielestäni olla pidempikin. Luvussa käy esimerkiksi ilmi, että kansallisten tasokokeiden ja oppimistulosstandardien kehittäminen on tyypillistä vapailla koulutusmarkkinoilla.

Näennäisesti molemmat vaikuttavat järkeville toimipiteiltä laadun varmistamiseksi, joten perheytyminen siihen, miksi maailmalla on saatu niistä karuja kokemuksia, olisi ollut paikallaan: ne usein kaventavat opetusta ja kiihdyttävät koulujen välistä eriarvoistumista. Kirja onkin tärkeä ja ajankohmainen muistutus siitä, että jos koulutuksesta katoaa opettajien asiantuntijuus ja pedagoginen vapaus, tilalle tulee mekaaninen suorittaminen, jossa sivistys jää mitattavuuden jalkoihin. Jopa taloustieteellä on sanansa sanottavana tällaisesta lopputuloksesta: "Kun mittarista tulee tavoite, se lakkaa olemasta hyvä mittari." (Goodhartin laki)

*Titta Lindström*

## Pirkko Soininen: Siellä missä sydän on : Kylässä taiteilijakodeissa

Avain, 2026  
285 s.

Tämä se on kirja, joka vie mennessään, sillä heti ensimmäisillä sivuilla sitä on niin täysillä mukana ja matkassa.

Olen lukenut **Pirkko Soinisen** kirjoja, mutta tämä se otti kyllä niin haltuun, että aivan kuin olisi itsekin ollut mukana. Soininen on käynyt läpi 11 taiteilijakotia, kertoo niistä ja esittelee alan taiteilijat, jotka tulevat tosi lähelle.

Olen muutamissa kirjassa kuvatuista paikoissa käynyt ja miten mukavaa oli niistä lukea toisen kuvailemana. Ne kaikki muut paikat ovatkin sitten vinkkejä, joihin on vielä mentävä. Kirja toimiikin matkaoppaana kulttuurinnälkäiselle!



Pidin siitä, kun hän meni jokaiseen paikkaan ajan kanssa, tutustui paikkaan ja siellä asuneeseen taiteilijaan, vaikka taiteilija itse oli jo edesmennyt. Pienoiselämäkerrat jokaisesta ja lähes kaikista alkoi kiinnostus herätä ottaa selvää lisää.

Ihanan lämminhenkinen kuvaus jokaisesta kohteesta. Tuli sellainen tutunoloinen fiilis, koska kun itse käy jossain vastaavassa kohteessa, on kuin menisi sinne kylään, niin että voisi melkein sen taiteilijan olevan läsnä.

Jos oli tuttuja paikkoja, tuttuja taiteilijoita, niin kyllä tuli sellaisiakin, joista en ollut koskaan kuulutkaan ja heti alkoi kiinnostaa. Kirjassa on osattu kertoa kaikista ja kaikista niin valloittavaan sävyyn, että tällainen satunnainen matkailija ja kulttuurin ystävä oli heti myyty!

*Kini Laine*

kin mukavan helposti omaksuttavissa, kiitos selkeän tekstin ja värikkään ja informatiivisen kuvituksen.

Kuvitus onkin tässä sarjassa kohdallaan. Vaikka sarjan kuvittajat vaihtelevat kirjasta toiseen ja tämän kirjan kuvittaja **Rachael Saunders** ei ole muita sarjan kirjoja kuvittanut, *Et ikinä arvaa tätä kaikkea meristä* näyttää ihan samalta kuin muutkin sarjan kirjat. Kuvat välittävät hyvin tietoa ja niissä on myös hauskoja yksityiskohtia lapsilukijoille.

Tekstiä on sopivan pieni määrä, joten kirja on helppoa luettavaa aikuisen kanssa ja sopii mainiosti myös itse lukemaan oppineelle lapselle.

*Mikko Saari*



## Emily Bone: Et ikinä arvaa tätä kaikkea meristä

Lasten Keskus, 2024

Alkuteos: *Lots of Things to Know about Seas and Oceans* (Usborne, 2024)

Kuvitus: Rachael Saunders

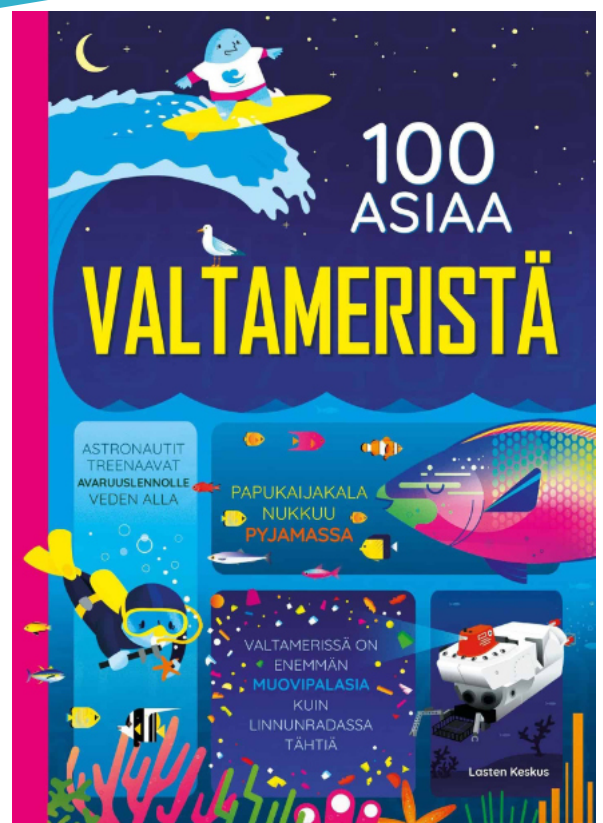
Kääntäjä: Tuuli-Maaria Rauta

64 s.

Meriä on maapallolla paljon, joten niiden pinnalle ja etenkin syvyyksiin mahtuu paljon kaikkea ihmeellistä. Helppolukuinen lasten tietokirja *Et ikinä arvaa tätä kaikkea meristä* tarjoaa pienen kurkistuksen siihen, mitä kaikkea merissä tapahtuu.

Kirjassa kerrotaan muun muassa hain hampaista, merilevän käyttömahdollisuuksista, korallien elämästä, möykkykaloista, jäävuorista, mustekaloista ja isoista laivoista. Asiaa riittää siis paljon (ja jos se ei riitä, Usbornen toisen sarjan kirja *100 asiaa valtameristä* kertoo vielä lisää!). Kaikki tieto on kuitenkin

TUTUSTU MYÖS





## Sanna Pelliccioni ja Mila Teräs: Lentävä mummini

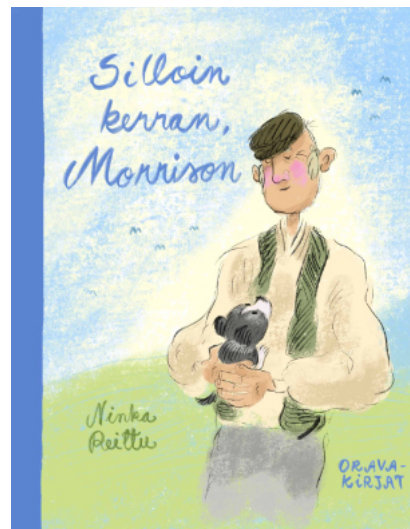
Karisto, 2020  
29 s.

**Mila Teräs** ja **Sanna Pelliccioni**, jotka ovat syntyneet samana päivänä peräkkäisinä vuosina, kertovat tässä kuvakirjassa vauhdikkaasta mummista. *“Meidän mummimme on kaunis kuin pihlajanmarjaterthu”*, sanovat lapset ja kertovat, mitä kaikkea ihmeellistä ja tavallista mummin kanssa tehdään.

Pelliccioni on pistänyt kirjan ulkoasun kanssa tuulemaan. Kuvitus yhdistelee kollaasin keinoin erilaisia materiaaleja ja kuviointeja puuvärikuvitukseen ja väriliituihin. Lopputulos on villin riehakasta ja ihanan lapsellista menoa. Yksityiskohdissa on tehty luovia ratkaisuja: polkupyörää tarvittaessa kollaasiin on liitetty brodeerattu polkupyörä. Hurmaavaa!

*Lentävä mummini* on kertakaikkisen ilahduttava kirja vauhdikkaasta mummista. Mummit ovat muutakin kuin niitä perinteisiä pullantuoksuisia isoäitejä, ja on hyvä että muunkinlaista mummikuvitusta tarjotaan. Se, että siinä sivussa heittäytyään aivan villiksi mielikuvituksen ja lasten leikkien pyörteisiin on kaunista sekini. Upeaa kesän ja leikin riemua koko kirjan täydeltä.

*Mikko Saari*



## Ninka Reittu: Silloin kerran, Morrison

Orava-kirjat, 2026  
31 s.

*“Ajoin laaksojen ja nummien balkki kohti maatilaa. Olin kuullut, että sinne oli syntynyt paimenkoiran pentuja.”* Skotlantilainen lammaspaimen ottaa itselleen koiranpentun ja kasvattaa ja kouluttaa siitä itselleen paimenkoiran. Mies ja koira tekevät vuosien ajan töitä yhdessä lampaiden kanssa, kunnes lopulta koira on liian vanha ja on aika luopua paimentamisesta ja lopulta antaa ystävän mennä.

*Silloin kerran, Morrison* on herkkä ja tunteikas kuvakirja miehen ja koiran ystävydestä. Itsekin Skotlannissa lampaita paimentava **Ninka Reittu** tuntee aiheensa. Kirjan väriliitukuvitus istuu hienosti sen haikeaan tunnelmaan: koiran ja miehen kuvissa on rosoista luonnosmaisuuutta, mutta myös runsaasti luonnetta ja ilmettä. Taustat ovat tyylikkään epämääräisiä väripintoja, joiden värimaailma on upean harmonista.

Tämä on pieni, vähäeleinen ja pelkistetty kirja, mutta samalla siinä on syvyyttä ja tunnetta isomman kirjan edestä. Koiran ja ihmisen yhteys voi olla vahva, ja sen *Silloin kerran, Morrison* välittää lämmöllä. Yksinkertaisessa kuvakirjassa on paljon sydäntä, ja sen teksti ja kuvitus ovat hienossa tasapainossa keskenään.

*Mikko Saari*



## Reetta Niemelä ja Sanna Pelliccioni: Älä vihaa minua : Kirjeitä ihmisille

Karisto, 2020

32 s.

Tämä pieni, kapea lastenkirja on kokoelma kirjeitä erilaisilta eläimiltä ihmisille. Se antaa äänen monille kiistellyille, vainotuille tai pelätyille eläinlajeille. Tavoitteena on vähentää toislaajisiin kohdistuvia pelkoja, epäluuloja ja vastakkainasettelua. Kirjeiden seurana sivulta toiselle loikkiva tohtori Hyyppä avaa sitä, miksi luonto toimii miten toimii.

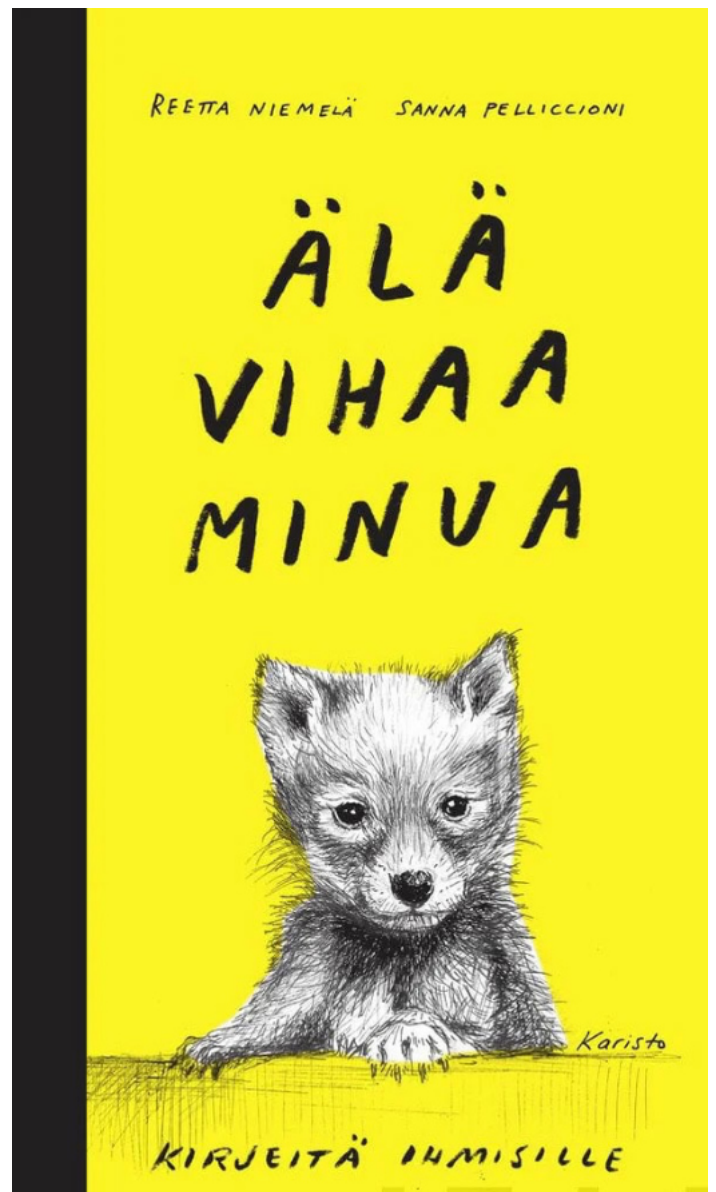
Puheenvuoron saavat kyy, supikoira, voikukka, merimetso, rotta, ampiainen, influenssavirus, punkki, susi, varis ja valkoposkihanhi. Kaikista näistä löytyy jotain hyvääkin, tai vähintään jotain ymmärrettävää. Mikään näistä ei tee ihmiselle kiusaa pahuuttaan, vaan eläinten ja kasvien toiminnalle on aina syynsä. On myös hyvä suhteuttaa asioiden mittakaavaa. Minäkin olen kuullut, miten merimetsot tuhoavat puustoa luodoilta, joille asettuvat asumaan. Näin onkin, mutta Suomeen leviämisen jälkeen merimetsot ovat hävittäneet kaikkiaan 14 hehtaaria metsää. Puusto toipuu kyllä. Sillä välin ihmiset kaatavat Suomessa vuosittain melkein miljoona hehtaaria metsää.

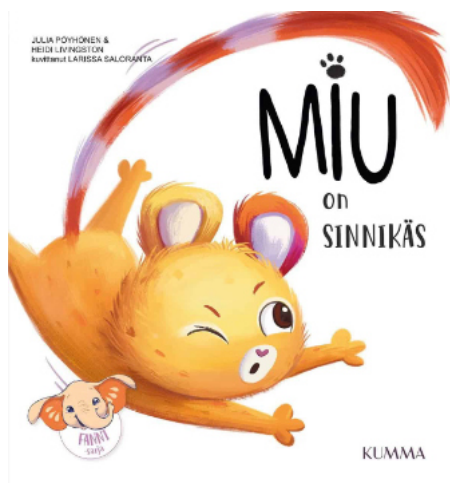
Kirjassa kerrotaan myös, mistä vihan, pelon ja inhon tunteet tulevat. Se opettaa myös keinoja purkaa ristiriitoja. Esimerkkinä annetaan riita siitä, saavatko voikukat kukkia koulun pihalla. Kirjassa kuvataan, miten kaikkia on kuultava ja miten muillakin lajeilla kuin ihmisillä on oikeus tulla huomioiduksi päätöksenteossa. Kirja kuvaa, miten hyvä ja turvallinen keskustelu voi johtaa ymmärryksen lisääntymiseen ja lopputulokseen, jossa jokainen voittaa.

**Reetta Niemelän** teksti saa hyvää tukea **Sanna Pelliccioniin** kuvituksesta. Pelliccioni on taitava ja monipuolinen kuvittaja, enkä olisi tätä välttämättä hänen kädenjäljekseen tunnistanut, yhtä Onnikirjojen sivulta karannutta ihmishahmoa lukuunottamatta. Vähäväriset piirroksiset eläimistä ovat

kauniita ja elegantteja. *Älä vihaa minua* edustaa nykyaikaista luontokasvatusta, jossa toislaajisille löytyy aikaisempaa enemmän ymmärrystä, ja sellaisena teos on erittäin tervetullut.

*Mikko Saari*





## Heidi Livingston ja Julia Pöyhönen: Miu on sinnikäs

Kumma, 2026

Kuvitus: Larissa Saloranta

19 s.

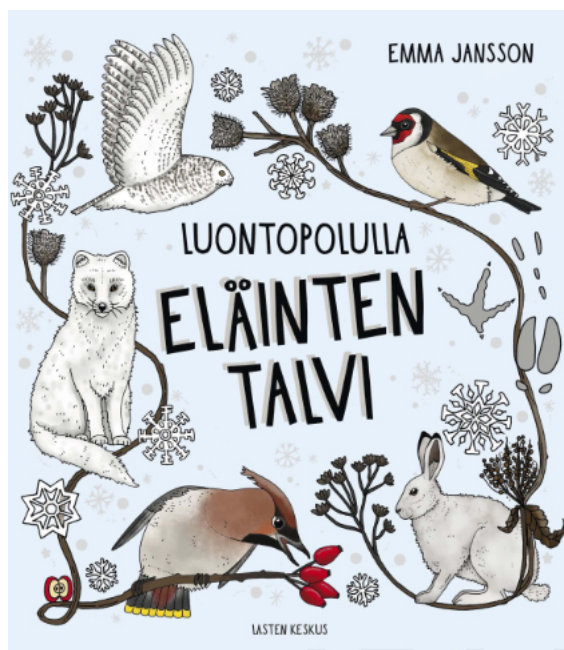
Miu on pieni liikeri, jolla on apinaystävä Max. Max on notkea, ja osaa tehdä kuperkeikan. Miun yrittäessä samaa hän vain kaatuu naamalleen. Se harmittaa Miuta, mutta hänen perheensä kertoo, että hänen tarvitsee vain harjoitella lisää. Niinpä hän harjoittelee, harjoittelee ja harjoittelee. Lopulta hänkin osaa ja on onnistumisestaan hyvin ylpeä.

**Fanni-tunnetaitosarja** on **Julia Pöyhösen** ja **Heidi Livingstonin** luoma lastenkirjasarja, jonka avulla lapset oppivat käsittelemään tunteitaan. Sarjassa on kaksi eri keskipistettä: Fanni-sarja auttaa yli 4-vuotiaita, ja Miu-sarja on suunnattu lasten ensimmäisiksi kirjoiksi. Miu on sinnikäs on sarjan seitsemäs kirja ja käsittelee sinnikkyyttä, pettymysten käsittelemistä ja kasvun asennetta.

Yksi tämän kirjasarjan vetonauloista on kyllä **Larissa Salorannan** kuvitus. Kirjan hahmot ovat superhellyttävästi piirrettyjä. Miun tunneskaala tulee hyvin kuvituksesta esiin ja se on hyvin samastuttavaa nuorelle lukijalle.

Miu on sinnikäs on ensiluokkainen kirja. Sen avulla lapsi oppii arvokkaita tunnetaitoja ja samaan aikaan se on myös hauska tarina.

*Juba Salmi*



## Emma Jansson: Eläinten talvi

Lasten Keskus, 2024

Alkuteos: *Mina första vinterdjur* (Triumf, 2022)

Kääntäjä: Selma Öhman

20 s.

Tässä **Luontopolulla**-sarjan kirjassa kerrotaan, miten erilaiset eläimet selviävät talven yli. Heti kannessa onkin lumipukuiset naali ja jänis – siinä heti ensimmäinen vinkki muutoksista, joita eläimet talveksi tekevät.

Kirja esittelee erilaisia selviytymisstrategioita, kuten erilaiset talvilevot ja talviturkin ja sen, mistä vaikkapa kettu löytää talvella ruokaa. Lumihangesta voi tunnistaa eläinten jälkiä ja kirja esittelee, millaista jälkeä kuusenkävyille, oksille ja terhoille eri eläimet tekevät.

Alkujaan ruotsalaista *Eläinten talvea* on sovitettu Suomen oloihin. Ruotsin ja Suomen eläimistössä on paljon samaa, mutta ainakin saimaannorppaa käsittelevä sivu lienee suomalainen erikoisuus.

**Emma Janssonin** pikkutarkka kuvitus on edelleen houkuttelevaa. Tekstissä kerrotaan sopiva määrä tietoa tällaiseksi pienten lasten luontokirjaksi. *Eläinten talven* parissa on hyvä aloittaa tutustumista talviluonnon ihmeisiin.

*Mikko Saari*



## Satu Kettunen, Miira Luhtavaara ja Marjut Maristo: Tunnemuskelit

Etana Editions, 2026

40 s.

Tunnetaitoja eri tavoin opettavia lastenkirjoja on nykyään aika paljon. *Tunnemuskelit* liittyy siihen joukkoon. Kirjan tekijöiltä löytyy ainakin pätevyyttä: kirjoittajista runoilijana tunnettu **Miira Luhtavaara** työskentelee neuvolassa psykologina ja **Marjut Maristo** toimii lasten taidekasvatuksen parissa. Kuvittaja **Satu Kettusellakin** on taidekasvatuskokemusta.

Kirjassa esitellään Tunneduunarit oy, eräänlainen kuntoutuskeskus, jossa pääsee kehittämään omia tunnemuskeleitaan. Ne ovat henkisiä lihaksia, jotka auttavat selviytymään hankalissa tilanteissa. Siinä missä tavalliset lihakset auttavat silloin kun tarvitaan voimaa, henkiset lihakset auttavat kun kysytään henkisiä voimavaroja.

Tunneduunareilla työskentelee useita ohjaajia, joilla on omat erikoisalueensa. Maltti-Martti on erikoistunut odottamiseen ja harkintaan. Strutsi Strösselssön taas on ilon ja toivon sankari, joka näkee ilon-

pillkahduksia siellä, missä muut eivät niitä huomaa. Koko-Loce osaa suurentaa ja pienentää asioita. Jos jotain isolta tuntuva harmia tarkastelee vähän kauempaa, alkaisiko se näyttää vähän pienemmältä?

Jou-Jou on joustamisen mestari, jonka harjoituksissa pohdiskellaan, milloin pitää olla kova ja jämähkä ja milloin lötkö ja joustava. Saima Sanamaja taas auttaa sanoittamaan tunteita ja keksimään oikeita sanoja eri tilanteisiin. Viimeisenä Sisäinen apuri on se sisäinen ääni, joka kertoo mikä on hyvää ja mikä totta.

Jokaisen ohjaajan kohdalla sanoitetaan hyvin erilaisia tunnetaitoja ja tarjotaan yksinkertaisia pohdiskeluharjoituksia, joiden avulla pääsee tunnetaitojen ytimeen. Tunnemuskelit soveltuu oivallisesti aikuisen ja lapsen yhdessä luettavaksi, jolloin laosen on helppo mietiskellä harjoituksia yhdessä aikuisen kanssa – osa tehtävistä voi alkuun olla vähän vaikeita. Kirja onneksi muistuttaa myös siitä, että välillä pitää saada ottaa rennosti. Lihaksetkin kehittyvät levossa, ja tunnemuskelitkin tarvitsevat kehittyäkseen lepoa ja lupaa olla välillä ihan rennosti. Tunnetaitoja voi kehittää myös miettimällä tilanteita jälkeensä.

Kettusen kuvitus on värikästä ja sopivan pöyhköä. Ohjaajahahmot ovat mukavan omituisia ja hauskoja. Teksti ja kuva ovat hyvässä tasapainossa keskenään, tunnelma on linjassa. *Tunnemuskelit* on mukavan rento kirja tärkeästä aiheesta.

*Mikko Saari*



## Adam ja Charlotte Guillain ja Tony Neal: Kerro oma satu

Kustannus-Mäkelä, 2026

Alkuteos: *Tell Your Own Fairy Tale* (Ladybird Books, 2025)

Kääntäjä: Raija Rintamäki

29 s.

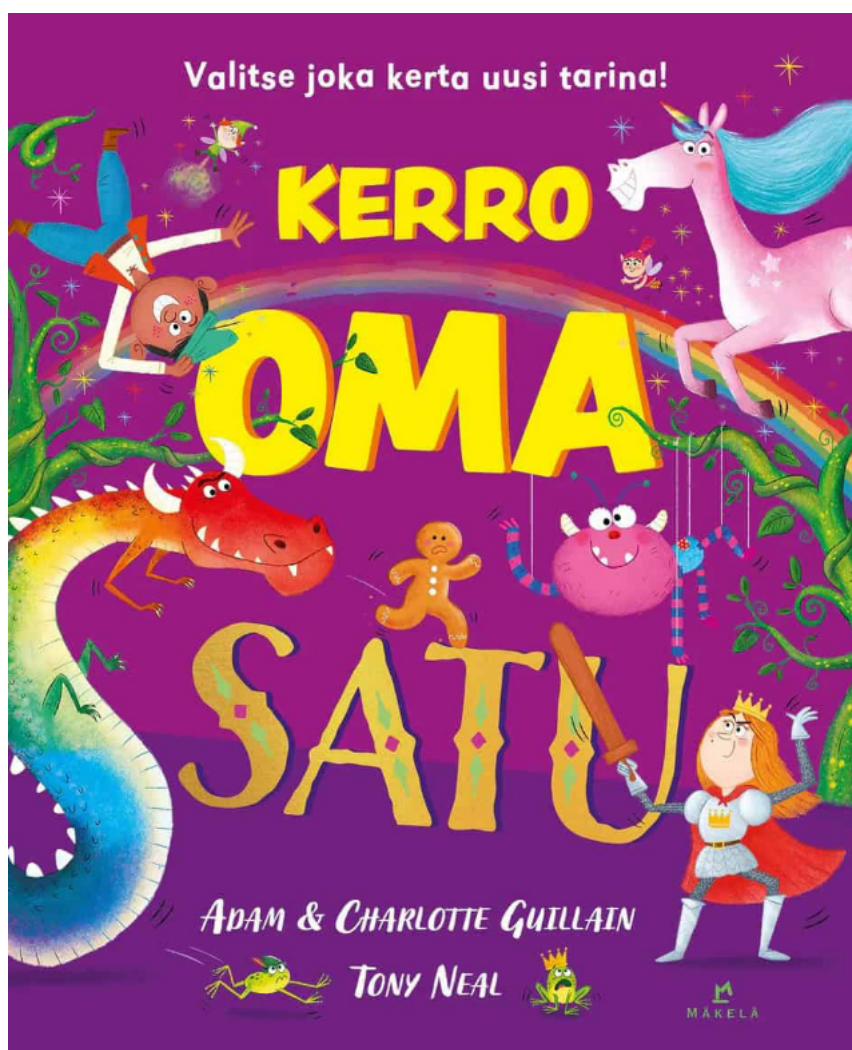
Tässä kuvakirjassa kirjan lukija päättää itse tarinan. Tämä on toteutettu niin, että jokaisella aukeamalla tarinaan liitetään yksi uusi elementti, kuten jokin tieto päähenkilöstä tai vastoinkäyminen mitä hän kokee. Kirjassa on 60 eri vaihtoehtoa, joten tarina saattaa muuttua paljonkin.

Sadun päähenkilönä voi olla vaikkapa hirveän harmistunut hiiri tai taikoja tekevä kenguru. Valinnat ovat varsin mielikuvituksellisia ja ne on esitetty hauskasti.

Pieni ongelma kirjassa on, että valinnat eivät seuraa läheskään aina aukeamalta toiselle. Esimerkiksi kun yksi kirjan valinnoista on ollut toivoa kiiltäviä hattuja kaikille, seuraavalla aukeamalla lukija olettaisi näkevänsä hatut.

Tällaisten kuvakirjojen suurimpana etuna on mielikuvituksen harjoittaminen. Lukija pääsee keksimään tarinoita vaihtoehtojen tarjotessa ehdotuksia siitä, miten juoni voisi jatkua. Samalla kirjaa voi lukea useasti, kuljettaen suosikkiahmon uusiin seikkailuihin. Luonnollisesti kirjassa on myös enemmän uudelleenlukuarvoa kuin tavallisessa lastenkirjassa.

*Kerro oma satu* on oiva lastenkirja. Se on omiaan auttamaan mielikuvituksen kehityksessä ja kannustaa lasta miettimään erilaisia seikkailuja. Kirjan tekijät **Adam** ja **Charlotte Guillain** ovat julkaisseet jo satoja lastenkirjoja. Suomeksi niitä on käännetty kuusi.



## Indrek Koff ja Ulla Saar: Nätisti

Enostone, 2021

Alkuteos: *Ilusti* (Härä Tee & proua Kohvi, 2016)

Kääntäjä: Hannu Oittinen

53 s.

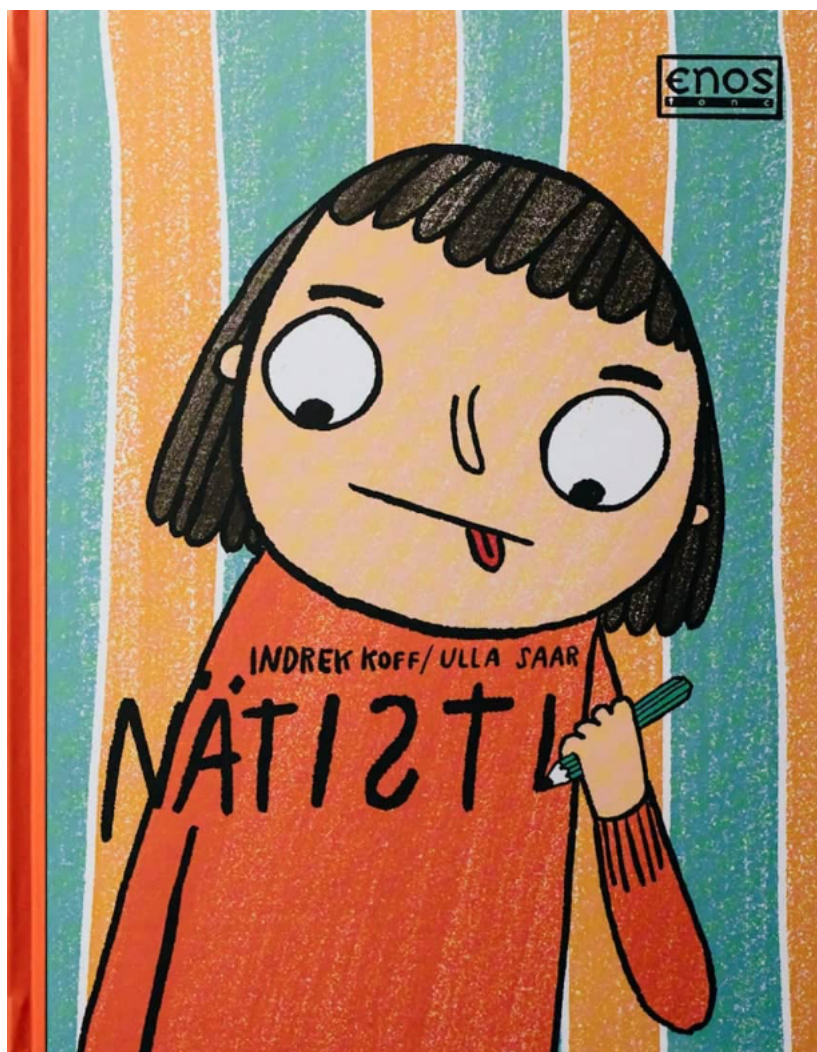
Sisarukset heräävät uuteen aamuun. Isosisko Leenu keksii oivan jutun, ja saa pikkuveli Oskarin oitis mukaan: tänään tehdään kaikki tosi nätisti. Hampaat pestään tosi nätisti, silmät myös. Vaatteet päälle ja sitten siivoamaan huonetta. Kukaan ei halua elää sotkuisessa huoneessa, joten huone on pistettävä nätisti ojennukseen.

Likaiset vaatteet voisi pestä ja kengätkin plankata siistiksi. Puurolautasetkin ovat sotkussa, nekin pitää puhdistaa nätisti. Äidillähän on pian synttärät, joten ehkä pitäisi tehdä vielä kakkukin äidille. Jotain nättiä vielä... jos vaikka piirtäisi ja värittäisi nätisti.

Kaikkea tätä valvoo isoäiti, joka on läsnä enemmän tai vähemmän. Äiti puhuu kotiin tullessaan ystävänsä kanssa puhelimesta ja iloitsee siitä, miten isoäidin hoito tarjoaa lapsille kivan, rauhallisen päivän kotona keskellä viikkoa, ettei tarvitse olla päiväkodissa väsymässä ja sairastumassa. ”Me ollaan ihan älyttömän tyytyväisiä”, äiti sanoo, avaa oven... ja näkee, miten nätisti lapset ovat mielestään olleet ja millainen valtaisa tuhon kaaos kotona odottaa.

Riemastuttava virolainen kuvakirja on **Indrek Koffin** kirjoittama ja **Ulla Saarin** kuvittama. Sen on suomentanut **Hannu Oittinen**. Kuvituksessa hienointa on kontrasti kirjan alkuosan ja kirjan loppuosan välillä: lasten ja aikuisten todellisuus ovat täysin erilaisia. Myös tekstissä on vahvasti eri sävy, ja voi olla, että kirjan loppupuoli menee lapsilta vähän yli hilseen – mutta se onkin enemmän suunnattu vanhemmille, joten *Nätisti*-kirjaa kannattaa ehdottomasti lukea yhdessä lapsen kanssa.

*Mikko Saari*





## Katariina Heilala ja Riina ja Sami Kaarla: Luontoretki

Tammi, 2026  
16 s.

**Katariina Heilala** on tehnyt laajan kirjon lastenkirjoja ja kirjoittamisen lisäksi hän on myös kääntäjä. *Muumi ja Pikku Myy* on ensikirjoiksi tarkoitettu muumikirjasarja. Sarjan muut kirjat esittelevät hyvin yksinkertaisia asioita, kuten värejä, vuodenaikoja tai numeroita. *Luontoretki* käsittelee yllättäen hieman syvällisempää aihetta.

Muumipeikko kutsuu muumitalon väen konserttiin. Muilla ei ole siitä tietoa, mutta he innostuvat suuresti. Muumipeikko ohjaa perheensä luonnon äärelle: konserttisali on metsäniitty, jonka istuimina toimivat kivet. Konsertin alkusoitto muodostuu puron solinasta, jonka jälkeen linnut laulavat. Muumimamma kokkaa välipalaa ja paluumatkalla tervehditään Nuuskamuikkusta.

Pidin siitä, että kirja tuo helposti samaistuttavan seikkailun lapsille. Kirjan lukeneelle metsäretken toteuttaminen on hyvä askare. Se sitoo lapsen lukeman seikkailun ja oikean kokemuksen yhteen. Tarinassa sivutaan myös hiljentymisen tärkeyttä, miten eri äänet kuuluvat paremmin, kun itse on hiljaa ja kuuntelee.

**Riina** ja **Sami Kaarlan** kuvitus on jälleen kerran varsin onnistunutta. Se kunnioittaa samaan aikaan suuresti **Tove Janssonin** kuvitustyyliä, mutta erottuu siitä myös omakseen.

*Luontoretki* on toimiva kuvakirja hyvästä aiheesta. Se kannustaa lukijoitaan luonnon äärelle ja kehottaa tarkkailemaan ympäristöään.

*Juba Salmi*



## Maria Vilja: Ilmapallokivi

Karisto, 2026

33 s.

**Maria Vilja** on juuri nyt erinomaisessa vireessä kuvakirjojensa kanssa ja tekee kerta toisensa jälkeen hienoa työtä. *Ilmapallokivi* ei poikkea linjasta. Kirja kertoo kahdesta päiväkotikaverista, jotka iloitsevat kevään tulosta. Rami intoilee Panulle saavansa päiväkotipäivän jälkeen vappupallon. Panukin haluaisi vappupallon, eikä äiti sano suoralta kädeltä ei, mutta juuri ennen kauppaan lähtöä postiluukusta kolahtaa taas uusi lasku, ja kun vappupallo maksaa kaupassa 16 euroa, äidin on pakko sanoa ei.

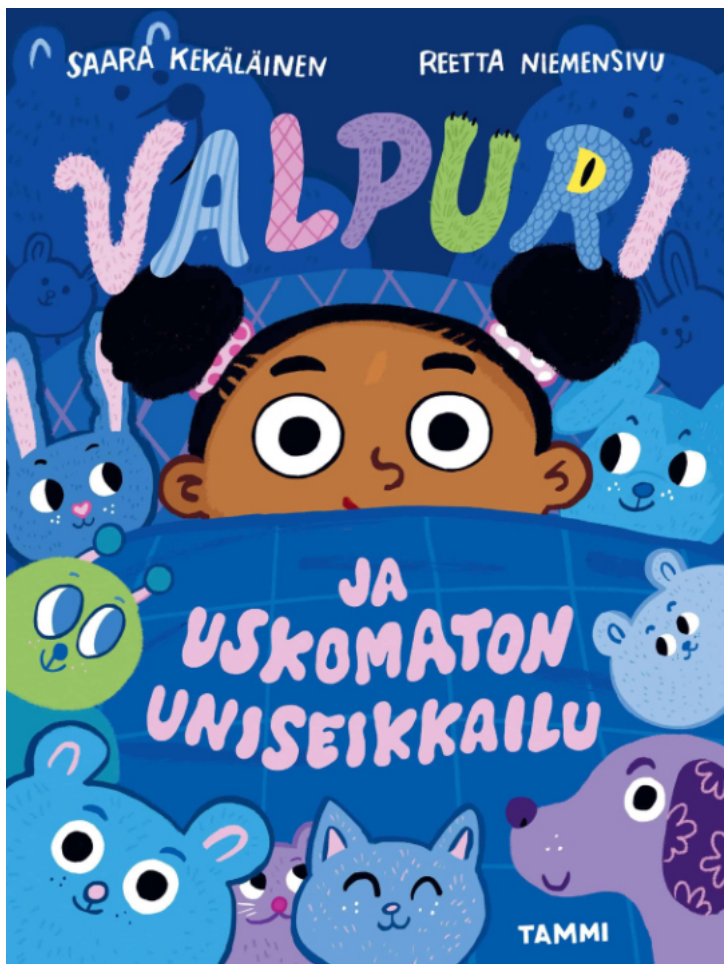
Puron luona leikkiessään Panu löytää hienoja sileitä pikkukiviä maalattavaksi. Sitten löytyy jotain aivan upeaa: iso, sileä, ilmapallon muotoinen kivi. Panu jaksaa juuri ja juuri kantaa sen. Ison kiven voi maalata ilmapallon näköiseksi. Upeaa! Mutta eihän se ihan sama asia ole, ja lopulta seuraa turhautumista, harmia, ”MÄ EN KOSKAAN SAA MITÄÄN”-raivarit. Eikä äitikään voi kaikessa auttaa.

Äiti ei voi muuttaa maailmaa reilummaksi, eikä keksi mitään järkevää vastausta Panun kysymyseen siitä, miksi lasten pitää aina leikkiä reilusti ja jakaa tasan ja aikuisten ei. Murheiden jakaminen onneksi helpottaa niitä. Lopulta ilmapallokivi osoittautuu ihan hauskaksi jutuksi – eikä se Ramin-kaan oikea ilmapallo niin kauaa kestänyt ennen lössähtämistään.

Kun oikeistopoliitikot murentavat suomalaista yhteiskuntajärjestystä, kasvattavat varallisuuseroja ja lisäävät lapsiperheköyhyyttä, lasten kokemat epätasa-arvon kokemukset vain yleistyvät. Tarve aihetta käsitteleville kirjoille ei siis ainakaan vähene. *Ilmapallokivi* sanoittaa epäreilouden kokemuksia. Se ei tietenkään ratkaise mitään ra-

kenteellisiä ongelmia, mutta ainakin näyttää, miten murheiden jakaminen keventää oloa ja tarjoaa lohtua. Kirjan kuvitus on hienoa ja ilmeikästä ja teksti taiten kirjoitettu. Upeaa työtä.

*Mikko Saari*



## Saara Kekäläinen ja Reetta Niemensivu: Valpuri ja uskomaton uniseikkailu

Tammi, 2025  
44 s.

**Saara Kekäläisen** ja **Reetta Niemensivun** *Valpuri*-sarja on tällä hetkellä yksi parhaista lasten elämää käsittelevistä kuvakirjasarjoista ja niin hyvä, että suosittelisin sitä varauksetta kaikkiin lapsiperheisiin. Nukkumaanmenemisen vaikeutta käsittelevä *Valpuri ja uskomaton uniseikkailu* on kenties sarjan paras kirja. Se on siis hurjan hyvä!

Kekäläisen mielikuvitus pöhköjen juttujen keksijänä on vallan käsittämätön, ja Niemensivun selkeä ja hauska kuvitus saa jutut lentoon riemastuttavalla tavalla. Valpurin ajatuksenjuoksu nukkumaanmenon ympärillä on sekä täysin kahjoa että todella ymmärrettävää. Totta kai nukkumaanmeno varten tarvitaan unimyssyn lisäksi nenäunimyssy ja napa-

unimyssy, eikä nukkumaanmeno voi harkitakaan ilman lohtupurjoa.

Entä jos sänky ei olekaan sänky ollenkaan, vaan sängyn mallinen trampoliini, niin että heti kun pistää silmät kiinni, sänky pompauttaakin korkealle ilmaan? Eihän sitä koskaan voi tietää. Entä jos Nukkumatin sijasta paikalle pölähtääkin villimppi veli Nukkuteppo (*“Mä joka päivä öitä teen”*, tietysti)? Ja miksi isän hengitys haisee salmiakilta? Isä selittää, että lasten nukkumaanmenoajan jälkeen kaikkien vanhempien hengitys alkaa taianomaisesti tuoksua salmiakilta, mutta Valpuri ei kyllä ihan osta tätä selitystä.

Ihanaa mielikuvituksen lentoa alusta loppuun, riemukas kuvitus, vähän vitsejä aikuisillekin ja paljon nokkelaa tavallisesta lapsiperhearjesta ponnistavaa huumoria lapsille, siinä on hyvä hauskan lasten kuvakirjan resepti, ja sen *Valpuri ja uskomaton uniseikkailu* toteuttaa erittäin hyvin.

*Mikko Saari*

TUTUSTU MYÖS





## Lena Frölander-Ulf: Muru ja minä metropolissa

Teos, 2021

Alkuteos: *Fidel och jag i storstan* (Förlaget, 2021)

35 s.

Oivallinen *Muru ja minä* -trilogia päättyy tähän kirjaan, jossa tarinan päähenkilö lähtee Muru-koiran kanssa tapaamaan isosiskoaan Maijaa suurkaupunkiin. Maija rakastaa valoja, vilinää, katuja, melua ja muukalaisia. Päähenkilö tietysti pelkää kaikkea.

Isosisko rakastaa sitä, että ihan mitä vaan voi tapahtua ihan milloin vaan, ja toiselle se on mitä pelottavinta.

Isosisko tuuppaa Murun ja päähenkilön hetkeksi koirapuistoon ostoksilla käymisen ajaksi odottamaan. Koirapuistossa on pimeää ja hurjan näköisiä kaupunkikoiria. Kaikki ei kuitenkaan ole sitä, miltä aluksi näyttää, ja koirapuiston kaikista suurin ja hurjimman näköinen koira osoittautuukin lempeäksi – ja Murulla ja tällä isolla koiralla onkin paljon puhuttavaa keskenään.

**Lena Frölander-Ulfin** raapekartonkitekniikalla toteuttama kuvitus on jälleen kerran aivan ensiluokkaista. Suurkaupungin tunnelma on erilainen kuin trilogian aloittaneessa *Minä, Muru ja metsä* -kirjan pimeä metsä tai *Isä, minä ja Meri* -kirjan merenalaiset näkymät, mutta sama lempeys, ystävällisyys ja hyvän näkeminen siellä, mikä ensi alkuun vaikuttaa pelottavalta yhdistää näitä kolmea kirjaa.

Kirjasarja erottuu tekniikkansa puolesta muista kotimaisista lasten kuvakirjoista. Sisältönsä sydämellisyyden puolesta se on myös paikkansa ansainnut.

*Mikko Saari*



## Mikko Kunnas: Eläintohtori Wuffe ja Kati Kultakala

Kvaliti, 2026

27 s.

Lastenkirjailija **Mikko Kunnas** on tunnetuin kirjasarjoistaan Noksu ja **Eläintohtori Wuffe**, joista molempiin ilmestyy lukuisia osia joka vuosi. Näiden lisäksi hän toimii myös lastenkirjojen kääntäjänä ja hän on myös Lumiukko Albin luoja.

Eläintohtori Wuffe on koirahahmo, joka on alati valmis auttamaan eri lemmikkejä. Apunaan hänellä on kaksi lasta, Oskari ja Ilona, ja yhdessä he hoitavat potilaan kuin potilaan kuntoon.

Tällä kertaa potilaana on Kati Kultakala. Kati on menettänyt kirkkaan värinsä ja sen omistaja pelkää Katin sairastuneen. Onneksi Wuffe apulaisineen

tietävät myös kaloista. Ensin Wuffe tarkistaa akvaarion vedenlaadun ja Katin syömän ruoan. Syy Katin kalpenemiseen löytyy ja pian kala on taas kunnossa.

Sarjan kirjoista on helppo pitää. Yksinkertaisen ilmaisen ja tarinan taustalla kerrotaan oikeita eläinfaktoja, kuten mitä kultakalat tarvitsevat pärjätäkseen. Kalat lemmikkeinä ovat lastenkirjoissa aika harvinainen aihepiiri, joten on hyvä, että niitäkin käsitellään.

*Eläintohtori Wuffe ja Kati Kultakala* on hyvä lastenkirja, jota voi suositella lapsille, joita eläimet kiinnostavat.

*Juba Salmi*





## Linda Bondestam, Malin Kivelä ja Martin Glaz Serup: Jos kohtaat sokeritoukan

Etana Editions, 2026

Alkuteos: *Om du möter en silverfisk* (Förlaget, 2026)

39 s.

Tämä sama tekijäkolmikko kertoi meille viisi vuotta sitten, miten toimia *Jos kohtaat karhun*. Nyt he ovat palanneet ja kertovat mitä tehdä, jos vastaan tulee sokeritoukka. Vastaus on yksinkertainen.

Sokeritoukan näkökulmasta kirjoitettu teos onkin häpeilemättömän sokeritoukkamyönteinen ja miksei olisi: ovathan sokeritoukat kuitenkin aina hienoja eläimiä. Ne olivat täällä kauan ennen meitä – sokeritoukkia on ollut kenties jopa 400 miljoonan

vuoden ajan! – ja eivätköhän ne meidänkin jälkeemme täällä ole. On siis syytä olla pelkäämättä ja sen sijaan ihastella tätä pitkäikäistä eläinten sukua, joka ei levitä tauteja ja lähinnä keskittyy syömään hilsettä ja pölyä.

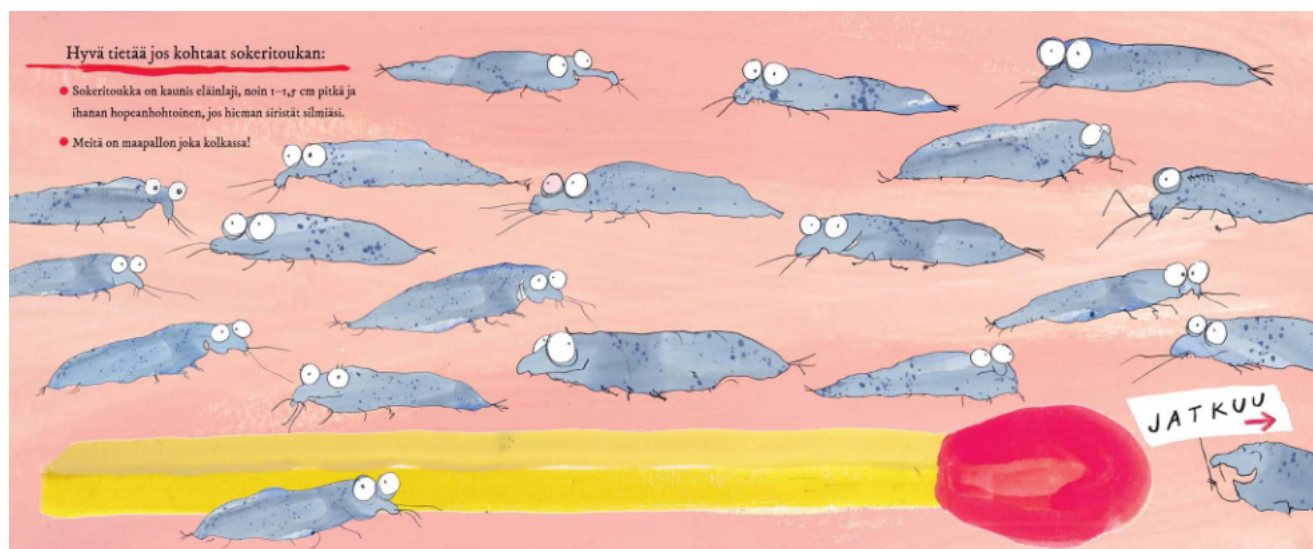
*Mikä on normaali määrä sokeritoukkia?*

*Mitä enemmän, sen parempi!*

Kirjan kuvitus on **Linda Bondestamin** käsialaa ja jälleen kerran aivan riemastuttavaa, mutta olenkin fani. Kuvituksessa on hauskoja yksityiskohtia ja sokeritoukat ovat hilpeän persoonallisia. Tekstissäkin on oivallusta ja kirjan sanoma luonnon kunnioittamisesta ja tilan antamisesta – myös sokeritoukille – on erinomaisen kannatettava ja arvokas.

*Mikko Saari*

*Jos kohtaat sokeritoukan suosittelemme samaan tyyliin että yksinkertaisesti pysähdyt täysin paikallesi hetkeksi, hengität rauhassa sisään ja ulos, ja iloitset luonnon rikkaudesta.*



## Richard Dungworth ja Tove Jansson: Muumipeikko ja tärkeä lahja

WSOY, 2026

Alkuteos: *The Special Gift* (Penguin, 2026)

Kääntäjä: Päivi Lehtinen

17 s.

Niin absurdilta kuin se kuulostaakin, **Tove Jansson** on yhä aktiivisimpia suomalainen kirjailija, vaikka hänen kuolemastaan on jo 25 vuotta. Muumeihin perustuvat kirjat nimittäin julkaistaan yhä hänen nimellään ja harva toinen kirjailija julkaisee neljästä kuuteen teosta vuodessa.

*Muumipeikko ja tärkeä lahja* on **Richard Dungworthin** käsialaa. Hän on aikaisemmin kirjoittanut paljon muumi- ja Angry Birds -aiheisia kirjoja. Näistä muumiaiheiset kirjat ovat päättyneet suomennetuiksi.

Kirjassa Muumipeikkoa ahdistaa. Muumimamalla on pian syntymäpäivä, ja Muumipeikko ha-

luaisi antaa hänelle jotain erityistä. Hänen ideanaan on antaa lahjaksi itse sävelletty laulu, mutta sitä on vaikea saada valmiiksi. Lauluidea ei tunnu hänestä hyvältä, kun muilla tuntuu olevan paljon paremmat ideat. Onneksi Muumipeikko luottaa itseensä ja esityksestä tulee mainio.

Kaiken kaikkiaan tarinassa on paljon hyvää: opetus itseensä luottamisesta on hyvin sulavasti rivien välissä ja Muumipeikko käsittelee monia tunteita kirjan aikana. Laulun tekeminen vanhemmalle lahjaksi on myöskin hyvä idea.

Tove Janssonin Muumit ovat ikonisia, ja niitä katselee mieluusti, vaikka ne ovatkin kiertäneet kirjasta toiseen todella paljon. Kirjassa on myös hyvin miellyttävä värimaailma, joka korostaa hahmoja todella hyvin.

*Muumipeikko ja tärkeä lahja* on hyvä muumikirja. Se toimii hyvin monille lapsille, mutta erityisesti niille, jotka kaipaavat rohkaisua esiintymiseen.

*Juba Salmi*





## Tomi Kontio ja Elina Warsta: Koira nimeltään Kissa tapaa kissan

Teos, 2019  
40 s.

Oivallinen lastenkirja *Koira nimeltään Kissa* sai muutamaa vuotta myöhemmin jatkoa. Kirjassa Helsingin kaduilla seikkailivat puliukko Näätä ja koira nimeltä Kissa. Humaani kuvakirja opetti suvaitsevaisuutta ja käsitteli yksinäisyyttä, ystävyyttä ja tarjoili hieman yhteiskuntakritiikkiäkin.

*Koira nimeltään Kissa tapaa kissan* jatkaa tarinaa ja kertoo jutun juonen heti otsikossaan. Näätä ja Kissa viettävät aikaa satamassa katselemassa rahtilaivoja, jotka kulkevat maailman merillä maasta toiseen. He huomaavat, kun erästä laivasta astelee kissa – ihan oikea kissa-kissa. Kun kissalle selviää, että Näätä ja Kissa ovat kunnan tyypejä, hän lyöttäytyy mukaan porukkaa. Mutta mikäs kissalle nimeksi?

*Koska sinä olet ihminen nimeltä  
Näätä ja sinä koira nimeltä Kissa,  
niin minusta olisi mukavaa olla kissa  
nimeltä Koira.*

Kissaa – siis sitä koiraa – arveluttaa hieman uuden ystävän liittyminen joukkoon. Onko hänellä enää yhtä suurta sijaan parhaan ystävänsä sydämessä? Huoli on tavallinen, mutta Näätä vakuuttaa, että se on turha: *“Vaikka meitä olisi neljä tai kuusi tai sata, rakkauteni sinuun ei katoa mihinkään”.*

Maailman polkuja kulkenut Koira – siis se kissa – on tyytyväinen uusiin ystäviinsä.

*“Jättäisin mielelläni monet polut  
kulkematta, jos joku sanoisi minulle:  
tässä on polku, jonka nimi on  
ystävyyys, tässä on aukea, jonka nimi  
on rakkaus, tässä on katve, jonka  
nimi on turva.”*

*Koira nimeltä Kissa tapaa kissan* on edeltäjänsä tapaan hieno kuvakirja, jossa **Elina Warstan** kauniit ja persoonalliset kuvitukset kohtaavat **Tomi Kontion** humanin, rakkaudentäyteisen tekstin, jossa riittää ymmärrystä kaikille. Se on tässä ajassa oikein kelpo viesti.

*Mikko Saari*

## Mirkka Auvinen ja Sini Nihtilä: Musiikin tahdissa

WSOY, 2025  
61 s.

Tietopalat-kirjasarjassa julkaistaan ”helposti hotkaistavia” lasten tietokirjoja. *Musiikin tahdissa* esittelee noin 60 sivussa koko joukon erilaisia soittimia, sekä klassisia orkesterisoittimia että muitakin soittimia eri puolilta maailmaa. Lisäksi esitellään sekalaisia ilmiöitä musiikin maailmasta, kuten maailman lyhyimpiä ja pisimpiä kappaleita.

Kirjan tyyli on hivenen hajanainen, se hyppelee asiasta toiseen vailla kovin selkeää punaista lankaa. Poukkoileva tyyli on tuttu lasten tietokirjoista, esimerkiksi mainiossa Et ikinä arvaa... -kirjasarjassa edetään siihen tapaan, mutta ne ovat hieman laa-



jempia kirjoja ja suuremmissa koossa poukkoilu toimii paremmin. Tässä kirjassa tekstiä on selvästi vähemmän, joten olisin kaivannut vähän johdonmukaisempaa etenemistä.

Helppolukuinen ja runsaasti ja värikkäästi kuvitettu tietokirja toimii silti pienille musiikista kiinnostuneille lukijoille johdatuksena erilaisten soittimien maailmaan. Tekstiä ei ole liikaa ja kuvitus tukee asian ymmärtämistä hyvin. Kirjan parasta kohderyhmää ovat itse lukevat pikkukoululaiset, joille Tietopalat-sarjan kirjat sopivat hyvin tietoa lisääväksi lukuharjoitukseksi.

*Mikko Saari*

## Heidi Viherjuuri: Tuulta päin, Hilja

Kustannus-Mäkelä, 2021

96 s.

Odotettu talviloman matka Espanjaan peruuntuu ja loma meneekin kotioloissa. Isä lähtee bändinsä kanssa Kanarialle, mutta muu perhe jää kotiin, koska äidiltä on jalka poikki. Kun Hilja valittaa tästä naapuruston mummoille ja tädeille, alkaa tapahtua. Perhe saa yllättävän kirjeen, jossa heidän kerrotaan voittaneen täyshoitoloman lomakoti Vihreälinnassa.

Käy ilmi, että Vihreälinna on ihan se tuttu vihreä talo, missä perhe muutenkin asuu, mutta mummit ja tädit ovat keksineet viikon täydeltä kaikenlaista ohjelmaa – jopa niin paljon, että Hiljan ja pikkusisko Taimin on välillä paettava lomaa vaarin luokse.

Kaiken touhun ohessa Taimi oppii uutta, isosiskolla on salaisuuksia ja onnellisuuden olemustakin ehdittäin pohtia. Kirjasarja jatkuu erinomaisen hyvän tuulisena ja reipashenkisenä, keskittyen hyvin yksinkertaisiin ja tavallisiin asioihin. Sujuvasti etenevä ja lyhyisiin lukuihin jaettu kirja toimii hienosti niin aloittelevien lukijoiden itse lukemana kuin iltasatuna.

*Mikko Saari*





## Nick Crumpton ja Gavin Scott: Kaikki mitä olet tiennyt linnuista on pötyä!

Kustannus-Mäkelä, 2026

Alkuteos: *Everything You Know About Birds is Wrong!*  
(Nosy Crow, 2026)

Kääntäjä: Terhi Leskinen

64 s.

Lasten luonnontiedeaiheisen Pötyä!-sarjan tuorein osa esittelee lintuja. Sarjan kirjoissa on aina sama idea: jokainen aukeama esittelee jonkun väitteen, joka sitten kumotaan pötynä. Otsikko on hivenen raffaava, sillä ei kirja nyt ihan kaikkea tietoa linnuista sentään uusiksi pistä ja osa väitteistä on ehkä lähtökohtaisesti vähän vähemmän yleisesti hyväksytyjä kuin toiset (en tiedä, ajatteleeko joku oikeasti, että lintujen on helppo löytää itselleen puoliso). Vähät kevyestä muodon väkinäisyydestä: kirja on erinomainen tietopaketti linnuista.

Sarjan kirjat ovat mukavan isokokoisia. 30 cm korkeat sivut tietävät isoja aukeamia, joihin mahtuu paljon kuvitusta. Se on nimittäin kirjan parasta antia. **Gavin Scott** on sarjan aikaisemmista kirjoista ja muistakin kuvitustöistään taitavaksi tunnettu

kuvittaja, joka osaa erityisesti eläinkuvitukset. Tässä kirjassa onkin upeita kuvia linnuista, esimerkiksi kuva siipiään sukivasta kuningaskalastajasta on upea. Tyyli ei ole valokuvantarkkaa, mutta linnut ovat helposti tunnistettavissa ja varsinkin värikkäämmät linnut ovat todella kaunista katseltavaa.

Ei **Nick Crumptonin** tekstissäkään vikaa ole. Lintuihin on löydetty mielenkiintoisia näkökulmia ja oli mielenkiintoista oppia lisää esimerkiksi lintujen hengittämisestä. Linnuilla on nimittäin keuhkoissaan ylimääräiset ilmapussit. Kun lintu hengittää sisään, se täyttää keuhkojensa lisäksi nämä ilmapussit, ja uloshengityksellä ilmapussit tyhjenevät ja tuovat hapekasta ilmaa keuhkoihin. Verenkiertoa voidaan siis hapettaa sekä sisään- että uloshengityksellä. Kelpaisi varmasti ihmisurheilijoillekin! Linnut tietysti tarvitsevat tällaisia parannuksia pystyäkseen lentämään; lentäminen vaatii valtavat rintalihakset ja on hyvin kuluttava liikumismuoto. **Terhi Leskinen** on tehnyt kelpo työtä suomennoksen parissa ja apuna on käytetty Luonnontieteellisen keskusmuseon asiantuntijoita.

Pötyä!-sarjan kirjoja suosittelen edelleen ilomielin eläinten maailmasta kiinnostuneille lapsille. *Kaikki mitä olet tiennyt linnuista on pötyä!* on fiksu, runsastietoinen kirja, joka toimii hyvin sekä aikuisen lapselle lukemana että siinä vaiheessa, kun lapsi pystyy sitä itse lukemaan. Aikuislukijakin voi hyvin ihastella upeita lintujen kuvia ja oppia siinä sivussa jotain uutta.

*Mikko Saari*

# Tilaa Kirjavinkit

Kirjavinkkejä voi seurata ja tilata monella eri tavalla ja tahdilla. Voit valita sen, joka sinulle parhaiten sopii.

## 1) Kuukausittain

Tämä digilehti ilmestyy kerran kuussa ja kokoaa samoihin kansiin edellisen kuukauden kirja-arviot. Lehdet ilmestyvät aina kuukauden alkupäivinä, ja voit tilata lehden liittymällä postituslistalle, jossa uusista numeroista tiedotetaan heti niiden ilmestyttyä.

<https://www.kirjavinkit.fi/lehti/>

## 2) Viikottain

Kirjavinkkien viikottainen uutiskirje toimittaa sähköpostiisi joka maanantai klo 7 uutiskirjeen, jossa on listattu kaikki edellisen viikon kirja-arviot ja lisäksi linkkejä muilla netin kirjasivustoilla julkaistuihin juttuihin.

<https://www.kirjavinkit.fi/uutiskirje/>

## 3) Välittömästi

Voit käydä vilkuilemassa uusia vinkkejä Kirjavinkkien nettisivuilta. Juttuja julkaistaan päivittäin 1–3 julkaisujonon pituudesta riippuen ja ne ilmestyvät sivuille kello 7.05, 9.05 ja 11.05. Kirjavinkit löytyy myös Mastodonista, jossa saat nopeasti tiedon uusista jutuista laittamalla tilimme seurantaan.



@kirjavinkit@www.kirjavinkit.fi ja [Kirjavinkit.fi](https://www.kirjavinkit.fi)